

flacăra

ANUL XXVII - NR. 18 (1195) - 4 MAI 1978

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Sub semnul unității

poporului în jurul

partidului, al secretarului

său general

SĂRBĂTOAREA MUNCII

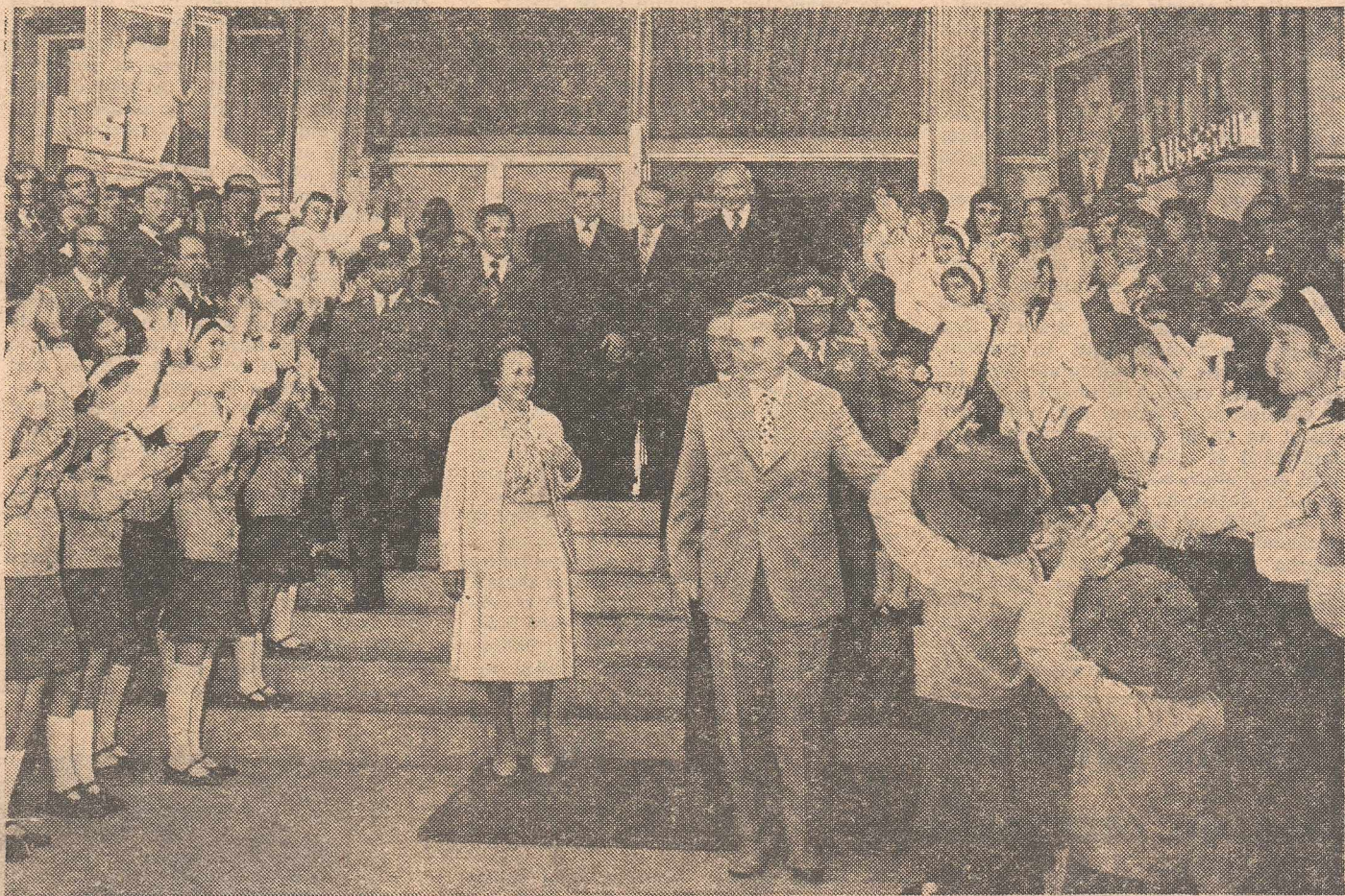
Om în primăvară

Dintre toate ce le ai,
Din ce ești și ce erai,
Cind cu-un luciul de alai,
Sufletul de trup ți-l tai
Și-l faci cîntec, și-l faci rai,
Cind lumina paște cai,
Doar un drept să vrei să ai
Să iubești în luna mai.

Nici să simți și nici să zbori
Cum te naști și cum și mori,
Ci cu ochi tremurători
Să te uiți din rouă-n zori
Cum din ceri nemuritori
Cad cîntînd, la ursitori,
Dulcile privighetori.

Da, cu gîndul duce-vom
Grija marelui atom,
Urmări-vom, strînge-vom
Și dovadă și simptom,
Visul nu ne va fi somn
Și tinji-vom, plînge-vom
După dorul de-a fi om...
Cind sînt frunzele în pom
Pe pămînt să fie om
Și prin țări să fie om,
Și pe mări să fie om,
Și în mai să fie om,
Și în om să fie om.

ADRIAN PAUNESCU ■

Singurul nostru drum

Istoria nu merge înapoi, oricît s-ar strădui unii să-i abată cursul firesc. Socialismul, instaurat pe o bună parte din cuprinsul planetei, nu poate fi înfrînt și el va triumfa pe întreg globul, deoarece nu e un simplu rol jucat pe scenă, ci e vorba de o uriașă transformare a societății. El e o forță progresivă, constituie speranța popoarelor de a ajunge nu numai la o viață bună, dar și demnă și fericită. Orice tentativă de a denigra această forță este sortită eșecului. Zadarnic se încearcă, de pildă, de unele grupuri de emigranți să se acrediteze ideea că în România socialistă naționalitățile conlocuitoare

(Continuare în pagina 14)

FRANYÓ ZOLTAN ■

PATRIA ÎN MAI

Vîntul acesta de mai, vîntul acesta răscolitor și cald, cu gust de Mediterană legănată de magnolii, cu moliciuni verzi de Atlantic, cu dulceață de omăt nordic, topit, cu mireasmă crudă de grîu și de flori de zarzăr, boarea aceasta de lumină și de putere care adie, dinspre toate zările, către noi, care adie de-aici, de la noi, către toate zările, ne-a făcut, în ziua de Armîdeni, ale cărei semnificații se păstrează atît de vechi și de atît de vii în sufletul muncitor al românilor, să privim primăvara ca pe un minunat, regenerativ fenomen al lumii, aliniind trandafirii noștri, roșii ca și speranța, pe sfoara latitudinilor, a fusuri-

lor orare, într-un răsărit continuu de flori caste, îmbrățișînd planeta.

„În Mai, cînd rozele-nfloresc“...

De 1 Mai, cu brațele încărcate de flori, țara a celebrat anotimpul muncii, simbol al regenerării vieții, a celebrat, aliniind trandafirii de la Dunăre și Carpați pe sfoara latitudinilor și a meridianelor, frăția fiilor muncii de pretutindeni, sub zodia — tot mai înaltă pe cerul lumii — a libertății, a păcii și a progresului, zodie sub care noi, cel de aici, ne-am așezat cu temeinicie, ale cărei puternice ritmuri trec și prin noi, a cărei nobilă, vitală respirație o propulsăm adesea.

La București, orașul grădinilor, un mare și tînăr parc, o nouă așezare a peisajului Capitalei, într-o țară a noutății peisajului și a vieții, s-a transformat, de Armîdeni, într-un sediu al bucuriei obștești, al mîndriei obștești, al exprimării spontane, fierbinți, pasionate a sentimentelor ce însuflețesc un întreg popor, în acest ceas sărbătoresc al primăverii, al muncii, în acest ceas istoric al devenirii noastre. Un întreg popor, în frunte cu muncitorii săi, aliniind în aceeași fierbinte bătaie de inimă oameni de toate profesiile, de toate vîrstele, români, maghiari, germani, de alte naționalități, deveniți o singură ființă cu vatra lor, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste, a salu-

(Continuare în pagina 3)

I. OLTEANU ■

2 mai pe Stadionul „Republicii” din Capitală

30 000 de inimi tinere au cîntat — la unison cu toată tinerimea țării:
Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre
Trăiască Libertatea! Trăiască România!

(Continuare în pagina 10)

LIONEL NIȚESCU ■

ANCHETA NOASTRĂ

Fitoterapia —

un dosar deschis

Un cercetător entuziast în domeniul medicamentelor pe bază de plante, profesor doctor docent, un om care și-a închinat viața fitoterapiei — deci „tratamentului bolilor cu plante proaspete sau uscate, sau cu extracte naturale obținute din acestea“ — ne-a povestit următoarea întâmplare:

— Acum cîțiva ani mă aflam într-o vizită de studii în străinătate. Într-o discuție cu specialiștii de la o fabrică de medicamente de mare reputație mi-a fost lăudat noul lor produs, extrem de eficient în combaterea unei boli cu mare răspîndire: hipertensiunea arterială. Cunoșteam și eu produsul și știam că reprezenta pentru acea întreprindere o afacere strălucită, că se exporta în toată lumea. Ceea ce ignoram însă și, spre stupefacția mea, am descoperit doar a-

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

A produce mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat

Problemele dezbătute la ultima Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, continuă să se afle în atenția opiniei publice din țara noastră. În adevăr, în cuvântarea rostită la plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu ne regăsim, oglindite pregnant, propriile gânduri și aspirații, în ea sînt indicate fără ocoliș greutățile, nu puține, pe care le avem de înfruntat ca și hotărîrea de a înfăptui integral Programul partidului adoptat la cel de-al XI-lea congres, însuflețitoarele perspective.

Avem cu toții conștiința clară că ne aflăm într-un moment de cotitură, determinat de crearea noului cadru organizatoric de participare la conducere a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate. În prezent, toate eforturile sînt îndreptate spre înfăptuirea în viață a hotărîrilor Plenarei Comitetului Central din primăvara acestui an cu privire la perfecționarea planificării și conducerii întregii activități economice și sociale. Aceste măsuri, temeinic dezbătute și la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, urmăresc să așeze pe o nouă bază conducerea unităților economico-sociale, punînd la temelie acesteia principiul autoconducerii și autogestiuunii. Cum trebuie însă înțelese în mod just aceste măsuri? Ele se înfăptuiesc — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — „în

cadru conducerii pe baza planului național unic, în spiritul principiilor centralismului democratic, care presupune atît autoconducere și autogestione, cît și obligativitatea pentru toate unitățile, pentru toți oamenii muncii, pentru toți cetățenii patriei de a îndeplini întocmai prevederile planului unic, ale legilor, ale hotărîrilor de partid și de stat”.

Într-o perspectivă apropiată, aceste măsuri, ca și altele ce se vor lua pe parcurs, au în vedere atingerea unui obiectiv istoric: depășirea de către România încă în cîncinalul următor a stadiului de țară în curs de dezvoltare, ridicarea la nivelul unei țări cu o dezvoltare economico-socială medie. Pe fundalul luptei generale împotriva subdezvoltării — una din problemele-cheie ale lumii contemporane — partidul și statul nostru oferă un exemplu viu al marxismului-leninismului în acțiune, al aplicării creatoare a ideilor sale înnoitoare, revoluționare, la realitățile, la condițiile concrete ale țării noastre.

Măsurile dezbătute în Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii trebuie să ducă — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — „la perfecționarea întregii noastre activități, la ridicarea nivelului calitativ al muncii tuturor colectivelor, la sporirea răspunderii organelor colective, de la ministere pînă la întreprinderi, la fiecare unitate, astfel încît zi și noapte, dacă se poate spune așa, aceste organisme, colectivele de oameni ai muncii să nu aibă decît o singură preocupare: să producă mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat, să sporească venitul na-

țional, să obțină o eficiență maximă a producției.” Prevederile proiectului de lege cu privire la organizarea activității și conducerea unităților economice, care vor deveni nu peste mult timp lege, creează în acest sens cadrul adecvat pe plan organizatoric, economic și financiar, împreună cu cadrul democratic colectiv de conducere. Se are în vedere faptul esențial că autoconducerea și autogestionea presupun creșterea răspunderii fiecărui colectiv de oameni ai muncii în îndeplinirea răspunderilor față de el însuși, față de societate! Este singura cale pentru creșterea continuă și accelerată a avuției naționale, pentru înfăptuirea cît mai grabnică a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului.

A doua problemă dezbătută pe larg la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și aflată în strînsă corelație cu cea prezentată anterior s-a referit la îmbunătățirea legii retribuției muncii după cantitate și calitate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat principalele îmbunătățiri și a adus o serie de precizări importante. În primul rînd, se realizează prin vitoarea lege o mai bună ierarhizare a ramurilor, se stabilește un mai bun raport între trepte și categorii, se creează diferențieri mai judicioase, în cadrul fiecărei ramuri, între retribuția cea mai mică și retribuția cea mai mare. Sînt, de asemenea, prevăzute măsuri cu privire la participarea la beneficii, se fac noi precizări cu privire la acord și la felul cum trebuie să se realizeze acordul global. „Considerăm, deci, — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în plenară — că noile măsuri și prevederi din lege așază pe o bază mai bună sistemul nostru de

retribuire, care ține seama de dezvoltarea economiei noastre naționale și asigură creșterea retribuției reale a oamenilor muncii, stimulează activitatea și preocuparea pentru ridicarea nivelului profesional al tuturor celor ce muncesc.”

Trebuie subliniat că aplicarea fermă de către partidul nostru a principiului retribuției după cantitatea și calitatea muncii, după locul în procesul de producție, păstrîndu-se raportul echitabil stabilit de la 1 la 5 și jumătate, pînă la 6, între retribuția minimă și cea maximă, plasează România printre puținele țări din lume, chiar socialiste, care au realizat acest raport.

Spuneam mai sus că depășirea într-un termen istoric scurt de către țara noastră a stadiului de țară în curs de dezvoltare și ridicarea ei pe o treaptă superioară capătă un nou relief în condițiile în care numeroase alte state de pe glob duc această luptă cu rezultate schimbătoare. În același context mult larg al vieții internaționale actuale, umbrite de numeroase fenomene de criză, trebuie judecat și un alt fapt, relevant cu vigoare de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenară: orînduirea noastră s-a dovedit în stare să asigure menținerea sub control a prețurilor, desigur acționînd acolo unde este necesar pentru a aduce corecturile și îmbunătățirile ce se impun, pornind de la principiile economice ale autogestiuunii și autoconducerii, ale rentabilității fiecărei activități, acționînd pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale, pentru creșterea productivității muncii.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au evidențiat o dată mai mult democratismul profund al orînduirii noastre socialiste, sentimentul participării fiecăruia dîntre noi, cu tot ce are el mai bun, la viața cetății, a statului, la făurirea viitorului comunist.

Gînd de prețuire Gînd de recunoștință

În aceste zile, la Comitetul Central al partidului, pe adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, au continuat să sosească scrisori și telegrame de recunoștință și mulțumire, în urma recentului Decret prezidențial privind majorarea pensiilor membrilor de partid cu stagiul din ilegalitate. Am în față o parte a acestor scrisori publicate în presa centrală. Pe mulți dintre semnatarii lor i-am cunoscut personal, în zile fericite ale vieții mele cînd le-am transcris întocmai vorbele spre folosul conștiinței publice. Parcurg rîndurile vibrînd de caldă emoție și elanurile care le însuflețesc îmi sînt cunoscute. „Vă rog să ne credeți, scrie un grup de vechi militanți ai partidului, că nu partea materială a acestei hotărîri ne-a emoționat profund, ci umanismul pe care-l îmbracă ea, atenția constantă față de aprecierea luptei noastre revoluționare, plină de sacrificii, privată adesea de libertate, pusă în slujba înaltelor idealuri ale socialismului și comunismului.”

Binefăcătoare-i memoria morală a unui popor: în împrejurarea benefică pentru țară cînd, unit în jurul partidului, poporul muncitor construiește o nouă calitate a vieții și ridică România la înălțimea aspirațiilor ei, iată, țara dă unul dintre exemplele memoriei sale morale și-și îndreaptă gîndul de prețuire către rădăcinile ce-i nutresc prezentul. Chemîndu-ne la atîtea asalturi ale timpului viitor, prin recentul Decret prezidențial, pe care l-a inspirat, secretarul general al partidului ne oferă totodată perspectiva efortului nostru și asigurarea că România se va nutri întotdeauna, programatic, din munca sa și din rădăcinile sale adînci încălzite de spiritul și realitatea timpurilor noi.

„Noua creștere a pensiilor, citesc într-o altă telegramă, este încă o dovadă a faptului că în orînduirea noastră socialistă prețuirea activității oamenilor muncii nu încetează odată cu reducerea capacității de muncă și că omul rămîne întotdeauna bunul cel mai de preț al societății”. Sînt cuvinte care transcriu realist o situație de fapt: starea de permanență a țării se numește OMENIA. Secretarul general al partidului indică astfel în modul cel mai explicit temelia pe care se ridică azi la noi democrația și libertatea.

Notez noi adrese și pe hîrtie se compune harta tuturor județelor țării. Și această cuprindere în spațiu exprimă prin ea însăși amploarea semnificațiilor

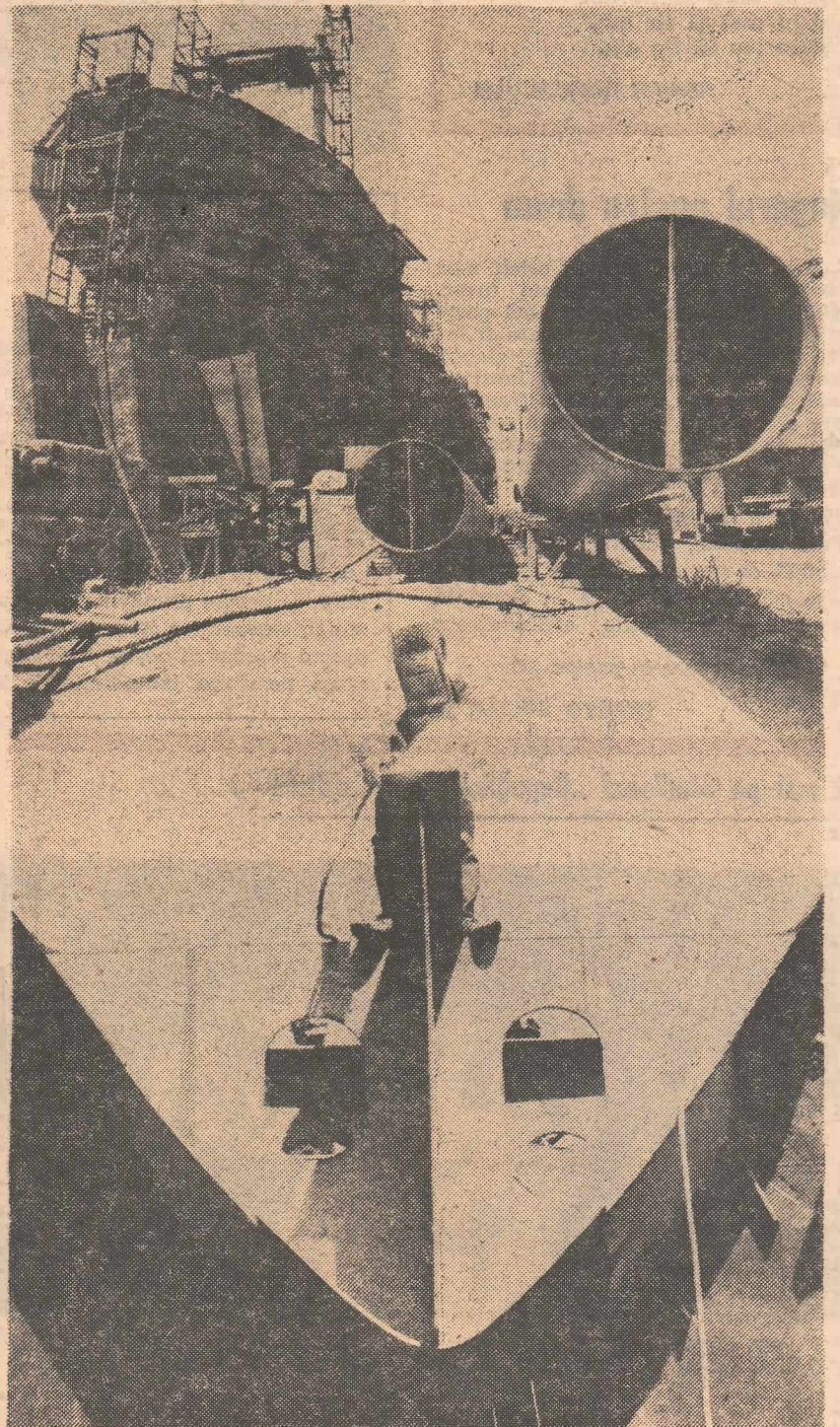
recentului Decret. Transcriu noi nume și descopăr forța ce animă vitalitatea acestei țări: unitatea indestructibilă a tuturor celor ce de-a lungul veacurilor au apărut hotarele și au făcut să rodească pămîntul acestui spațiu recunoscut în lume, sub numele de România: români, maghiari, germani și alte naționalități.

Și îmi reține atenția această emoționantă scrisoare: „Ca vechi militanți ai mișcării comuniste și muncitorești care v-am cunoscut și am luptat alături de dumneavoastră și de tovarășa Elena Ceaușescu, în anii grei ai ilegalității, în cadrul organizației din fostul sector 3 — albastru, care ne-am dedicat întreaga viață cauzei socialismului sîntem fericiți să vedem cum toate năzuințele noastre s-au transformat în realitate și România, sub conducerea dumneavoastră, iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, devine pe zi ce trece tot mai puternică și înfloritoare, tot mai prețuită și stimată pe toate meridianele lumii. Remarcabilele succese în dezvoltarea economico-financiară în actualul cîncinal au creat condiții pentru majorarea stărilor a retribuției tuturor oamenilor muncii, a pensiilor și a celorlalte venituri ale populației, iar noile măsuri economico-sociale, creează posibilitatea obținerii de noi venituri pentru oamenii muncii. Vă mulțumim din toată inima, stimate și, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru atenția și considerația pe care le acordați cu toate ocaziile vechilor militanți ai mișcării muncitorești și democratice din țara noastră”.

Tulburător acest omagiu adus prezentului tocmai de cei ce l-au visat și n-au pregetat în lupta pentru intruparea lui aievea, tulburătoare și adînci în sensuri sînt angajamentele care încheie mai toate scrisorile ca și aceasta. Semnată de membrii de partid cu stagiul din ilegalitate din sectorul 6: „Vă asigurăm pe dumneavoastră, mult iubite conducător, asigurăm partidul nostru, întregul popor că membrii de partid cu stagiul din ilegalitate vor face totul ca împreună cu toți oamenii muncii să ne aducem în continuare contribuția, după puterea și capacitatea noastră, la traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului.”

Aleasă și fertilă-i societatea care ocrotește senectutea. Adînc și limpede-i gîndul despre rostul ei în lume.

NICOLAE CRISTACHE ■

Galați — zile fierbinți

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

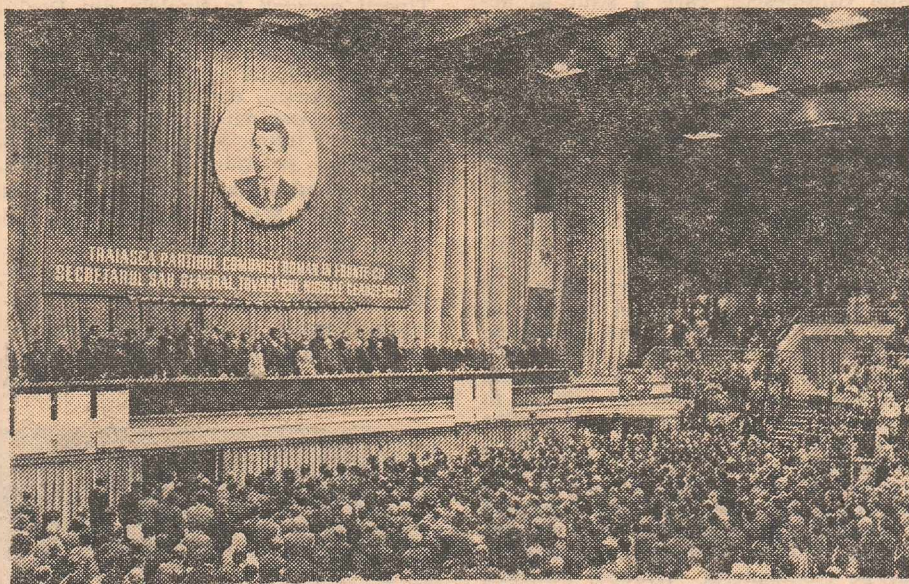
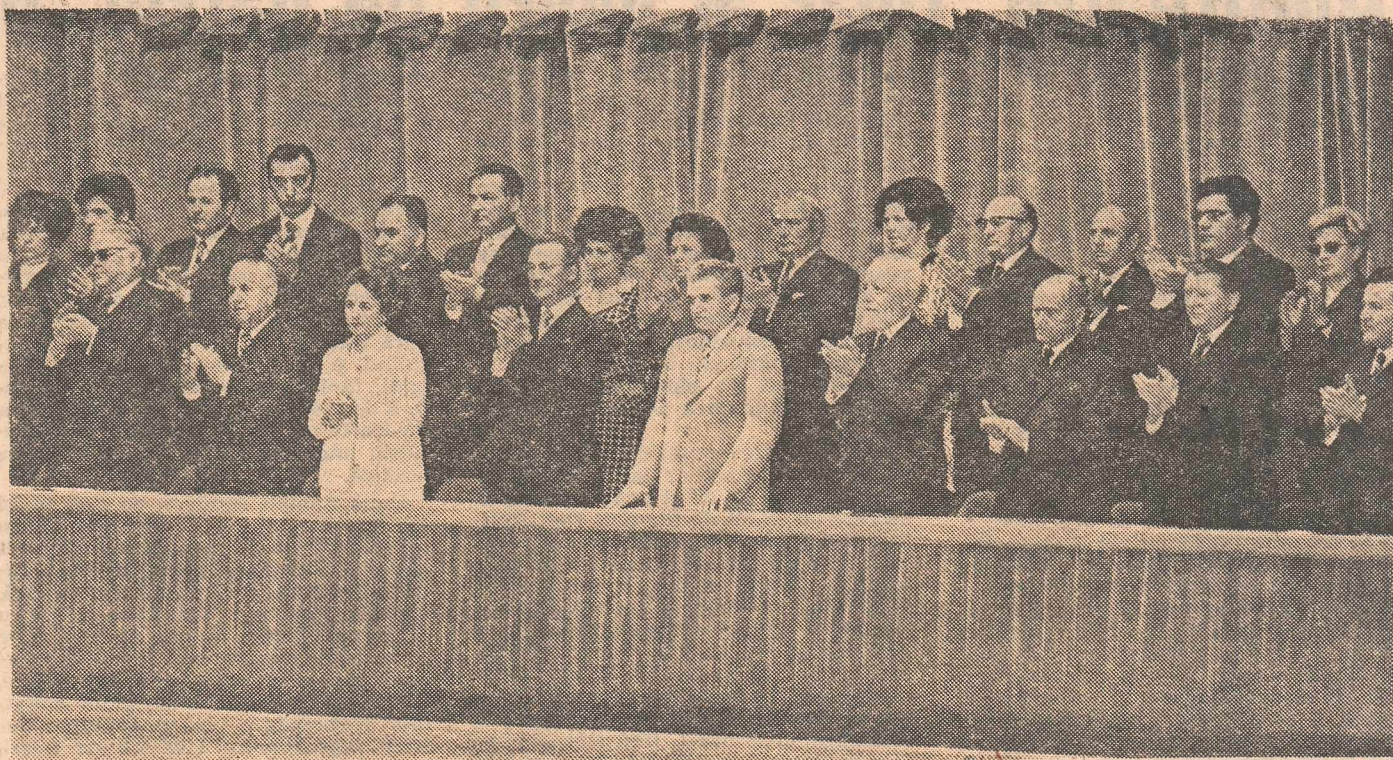

SĂRBĂTORIREA ZILEI DE 1 MAI

(Urmare din pagina 1)

tat prezența, la marea sărbătoare a muncii, a omului care, în fruntea partidului și a țării, numește, cu numele său, o epocă, epoca celor mai mari, mai grandioase victorii din întreaga istorie a acestui neam. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, la sărbătoarea muncii, în mijlocul celor ce făuresc valorile muncii, ale noii și redutabilei noastre civilizații a muncii, a conferit acestei dimineți de Armindenii acea solară aură a bucuriei, care nimbează chipul întregii țări, cind țara se întâlnește cu cel mai bun, cu cel mai ales dintre fiii ei. A fost — ca toate întâlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu fiii muncii, cu fiii țării — o inflăcărată demonstrație a dragostei poporului față de partid, față de conducătorul său, o inflăcărată, străbătută de înalte semnificații, demonstrație a unității de ideal, simțire și faptă a tuturor fiilor acestui pământ, unitate care, aici, la noi, a devenit, în acești ultimi ani, elementul motor al dezvoltării civilizației, al dezvoltării societății noastre socialiste, pus în mișcare de toți membrii săi, cu iradiere egală a împlinirilor pentru toți membrii săi. Raportînd, în fața secretarului general al partidului, a președintelui țării, despre victoriile muncii, despre victoriile noastre pe toate planurile, un întreg popor s-a angajat, din nou, în această zi, la pasiune, la îndrăzneală, la eroism, la neoboseală și neșovăire în munca și lupta pentru traducerea exemplară în fapt a hotărîrilor de însemnătate istorică ale Congresului al XI-lea al partidului, ale Conferinței Naționale, devenite platforma națională de existență a României și a românilor, în acest moment decisiv al înaintării noastre spre viitor. Legîndu-se, cu devotament patriotic și comunist, cu răspundere civică, cu conștiința exactă a eforturilor ce li se cer, să urmeze neabătut indicațiile secretarului general al partidului, punîndu-și munca sub semnul acelei noi calități, la care victoriile noastre și însușirile de talent, vrednicie și dăruire demonstrate prin ele ne dau dreptul să aspirăm, să ne-o însușim, să facem din ea o mîndrie a ființei noastre și o inedită putere a ei, milioanele de oameni ai muncii din România socialistă s-au legat să urmeze, cu toate faptele lor, acea politică ce, aici, la noi, cu deosebire în anii din urmă, și-a revărsat din plin roadele peste țară, peste viețile fiecărui dintre noi. Este politica Partidului Comunist Român, politica sa internă, generatoare de energii naționale de nevisat altădată, fructificate în cuceriri de răsunset, desenînd locul nostru nou pe harta spirituală a lumii, este politica sa externă, politică prin care ideile ce dau sens existenței noastre, ideile păcii, ale securității și dezarmării, ale colaborării bazate pe respect reciproc, ale egalității în drepturi între toate popoarele, ale independenței, suveranității și libertății, ideile unei ordini universale noi, ideile unei lumi mai bune, își croiesc un drum tot mai larg, impunînd, în conștiința contemporană, numele nostru, numele unor oameni ce, proclamînd asemenea idei, le urmează, înainte de toți, ei înșiși. Este politica unui partid care, pentru prima oară în istoria noastră, a înțeles cine sîntem, a înțeles ce vrem, și, înțelegîndu-ne ființa, înțelegîndu-ne aspirațiile, și-a propus să le servească de pe platformă nouă, întemeiată pe idealurile socialismului și comunismului.

O fericită coincidență face ca, la noi, la români, ziua a doua de după Armindenii să fie ea însăși o sărbătoare, ziua tinerilor, fapt care, prin semnificațiile ei, se leagă, din nou, de primăvară, de semnificațiile ei, care înseamnă regenerare, înnoire, tumult vital, tinerete a fitii și tinerete a vieții. O fericită, semnificativă, profund grăitoare coincidență istorică mai face ca în această lună, luna exuberanței florale, a strălucirii plene a primăverii, a tineretii patriei, între Ziua Muncii, a Tineretii și Victoriei să celebrăm, odată cu Munca, cu Tineretea și cu Victoria. Partidul. Celebrăm, la 8 Mai, Ziua Partidului, celebrăm forța care, aici, la noi, a deschis Muncii, Tineretii și Victoriei porțile împlinirii, le-a decis locul, le-a decis rostul, le-a decis marșul triumfal spre viitor. Celebrăm, la 8 Mai, 57 de ani de la apariția, pentru prima oară în existența noastră atât de zbuciumată, petrecută mereu „sub vremi”, a unei forte capabile să se ridice deasupra vremilor, să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor, întemeind-o pe întereșele, vrerile și aspirațiile națiunii, pe Muncă, pe Tinerete și pe Victorie, pe

Dreptate și Libertate, pe Omenie și pe Om.

Forța aceasta ne-a dus, la capătul unor lupte eroice, în care jertfele au fost

imense, în care neclintirea celor ce s-au jertfit a fost imensă, la marea Victorie, cucerită prin insurecție, desăvîrșită în focul luptelor împotriva fascismului,

victorie care, trecută în calendare la 9 mai, e trecută, cu roșu, de două ori, marcînd ridicarea la luptă pentru independență și demnitate, în două răscruci de istorie și de veac, a unuia și aceluiași brav popor, decis să-și apere libertatea cu prețul singelui, decis să nu sufere nici un jug, oricum s-ar numi acest jug și oricine ar încerca să i-l impună. Forța aceasta ne-a dus, de-a lungul celei mai dense etape a trecerii românilor prin istorie, la încoronarea domniei Muncii, prin detronarea definitivă a exploatării, prin așezarea omului muncitor în scaunul puterii, prin așezarea lui și a faptei lui ca simbol și ca emblemă a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem să fim. Forța aceasta ne-a dus, sub noua istorie a domniei Muncii, al cărei pisc de incandescență a ideilor și a faptei a fost Congresul al XI-lea al partidului, la România de azi, țară a Tinereții, a noului, a efervescenței muncii și a creației, a vitalității ofensive pe toate planurile, a renașterii și înobilării tuturor darurilor și harurilor acestui popor, într-un climat de primăvară regenerare continuă a vieții, a relațiilor sociale, într-un timp deschis, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic democrației reale, ale cărei binefăcătoare efecte se amplifică și se adîncesc mereu în întreaga viață economico-socială a patriei. Cu marile sale succese ale economiei, înscrise cu mîndrie de întregul popor în raportul muncitoresc al lui Armindenii prezentat în fața partidului, a secretarului său general, cu succesele dobîndite pe toate planurile creației sale materiale, spirituale, de nouă cultură, de nouă civilizație, România, în acest mai 1978, e angajată în marșul spre viitor cu o pasiune, cu o neșovăire, cu o încredere mai fierbîntă decît oricînd. Se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim cu viața noastră întreagă — că toate punctele fundamentale ale Programului partidului, toate previziunile sale esențiale se împlinesc, că toate promisiunile și angajamentele asumate în fața poporului sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutate, peste eforturi și încordări adesea eroice, adesea excepționale, ziua noastră de mîine se profilează sub aura celei mai mari demnități pe care a cunoscut-o vreodată acest pământ, configurînd un timp al patriei de o indelicabilă măreție. Barometrul societății noastre indică statornic, de mai mulți ani, întîlnirea cu acest timp. Urcăm spre el, ca și firul de griu de sub fereastra noastră care capătă, primăverile, o energie netărmurită, zvîcnind în sus pe o invizibilă verticală, alergînd spre marea întîlnire cu cupturnul de roade al anotimpurilor maturității.

Raportînd, de Armindenii, partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mersul bun al primăverii noastre sociale, al acestui tumultuos anotimp al muncii și al creației, în al cărui pământ fertil am îngropat și creștem sămînta de aur a viitorului, am raportat — cu bucurie și cu mîndrie, dar și cu conștiința deplină a eforturilor ce ne așteaptă — că sîntem gata să primim acest viitor, că sîntem gata, mai ales, să facem totul pentru el.

Amfiteatru tînăr al iubirii de patrie, partid și popor

Este greu de închipuit un cadru mai fastuos, mai plin de culoare, tinerete și simțire patriotică în afara celui din stadionul Republicii în dimineața zilei de 2 Mai, zi transformată în important eveniment al tineretului român, acolo unde aproape 30 000 de tineri au sărbătorit laolaltă ziua lor, prilej pentru exprimarea celor mai înalte sentimente ale iubirii de patrie, încrederea în viitorul care le aparține, dorința de pace, stimă și respect față de Partidul Comunist Român și față de cel mai iubit fiu al poporului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Devenită prin tradiție Ziua tineretului din România, 2 Mai a constituit și de această dată o adevărată sărbătoare a tinerei generații, un nou prilej de afirmare plenară a profundului său devotament față de partid, patrie și popor, de exprimare a hotărîrii sale nestrămutate de a-și dedica toate puterile luptei pentru înflorirea României, pentru triumful socialismului și comunismului. În acest an sărbătoarea tinereții a fost marcată printr-o amplă manifestare cultural-sportivă, la care au luat parte muncitori, intelectuali, studenți, pionieri și soimi ai patriei. Au fost de față tovarășii Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Dincă, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., Emil Drăgănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președinte al CNEFS, membri ai secretariatului C.C. al U.T.C. și ai Biroului Consiliului național al organizației pionierilor. În deschiderea manifestării, tovarășul Ion Traian Ștefănescu, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, a subliniat în cuvîntul său semnificația majoră a Zilei tineretului — eveniment care ilustrează pregnant grija deosebită a partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, față de generația tînără a patriei, care, împreună cu întregul popor, înfăptuiește neabătut hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței naționale ale partidului, orientările și indicațiile secretarului general al partidului. Primul secretar al C.C. al U.T.C. a menționat că odată cu efortul de a contribui, în mai mare măsură, la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, tînăra generație a patriei noastre, educată în spiritul solidarității internaționale, își aduce o contribuție de seamă la întărirea continuă a unității de acțiune a forțelor progresiste și democratice ale tineretului de pretutindeni în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, rasismului și apartheidului, pentru cauza destinderii, progresului și păcii, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Participanții la manifestare au adoptat apoi, într-o atmosferă de puternic entuziasm, textul unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care se spune: „**În acest moment sărbătorește, tînăra generație**

din patria noastră, puternic însuflețită de mărețele obiective ale Programului Partidului Comunist Român, trăind sentimente de adîncă recunoștință față de popor și partid, față de dumneavoastră personal, mult iubite și mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, urmîndu-vă minunatul exemplu de muncă neobosită și pasiune revoluționară, se angajează cu întreaga răspundere, cu tot elanul tineresc să facă totul, sub conducerea partidului, pentru creșterea continuă a contribuției sale în opera istorică de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul scump al patriei — Republica Socialistă România”.

N-a fost oare semnificativ pentru tinerețea participanților la manifestarea cultural-sportivă, cît și pentru interesul deosebit al la fel de tinerilor spectatori faptul că nimeni, nici unul din cei peste 30 000, nu s-a speriat de ploaia de primăvară, venită ca un ropot să umezească fețe și zimbete școlărești, adolescente? Sigur că organizatorii n-o prevăzuseră în program, sigur că mai bine ar fi fost să fie tot timpul soare — dar iată că evenimentul neprevăzut n-a speriat pe nimeni, manifestarea desfășurîndu-se exact, fără sincope, într-o înălțare de crescendo spre un final de excepție. Un crainic inspirat (Ion Ghițulescu), care a știut să accentueze atunci cînd a trebuit momentele-cheie ale manifestării și nu mai puțin de treizeci de mii de suflete tinere, care au vibrat și au dăruit generoase aplauze atît sportivilor amatori, cît și artiștilor ce au onorat scena spectacolului — iată elemente importante ale unei manifestări care a avut atît simplitate, cît și măreție, înscriindu-se ca una dintre cele mai reușite din cîte am văzut. Chiar de la început, pe cel mai înalt catarg a fost înălțat drapelul patriei, iar întreg stadionul a intonat într-un singur glas, Imnul de Stat al țării, imn de slavă și mîndrie față de patria eternă. Drapele purpuri și tricolore împodobeau festiv bătrîna arenă din Dealul Spirii, fluturînd mîndru în vîntul de dimineață. Deasupra laturilor ce domină uriașul amfiteatru de beton se desfășurau larg lozincile „**Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!**”, „**Trăiască scumpa noastră patrie, Republica Socialistă România!**”, iar pe frontispiciul tribunei centrale, între alte drapele, se înălța portretul secretarului general al partidului, președintelui Republicii Socialiste România, cel mai iubit fiu al poporului nostru, spre care se îndreaptă gîndurile de prețuire și dragoste fierbinte ale întregului tineret al țării. La fel de simbolic, după acordurile cîntecului „Pui de lei” s-a intrat în atmosfera specifică marilor întreceri sportive. Sportul — componentă de bază a educației pentru muncă și viață a tineretului nostru — este prezent la festivitatea prilejuită de sărbătorirea Zilei tineretului, în primul rînd, prin evoluția participanților la finalele pe țară ale „Crosului tineretului”, competiție de amploare inițiată de C.C. al U.T.C., aflată acum la a XI-a ediție. Crosul, una dintre probele favorite ale sportivilor înscriși în marea

întrecere națională „Daciada”, competiție organizată la inițiativa personală a secretarului general al partidului, a atras la actuala ediție aproape trei milioane de participanți din toate colțurile țării. La startul de pe Stadionul Republicii s-a fost prezenți însă numai 80 de concurenți la fiecare categorie, campionii jucătorilor și ai municipiului București, ca și sportivii clasați pe locurile secundare în întrecerile preliminare. Spectatorii au urmărit cu sufletul la gură cele zece curse de alergări, încurajînd și susținîndu-i pe toți participanții, fără excepție, întregind o atmosferă de concurs precum n-am mai văzut de foarte mulți ani pe Stadionul Republicii, mai cu seamă la o întrecere athletică.

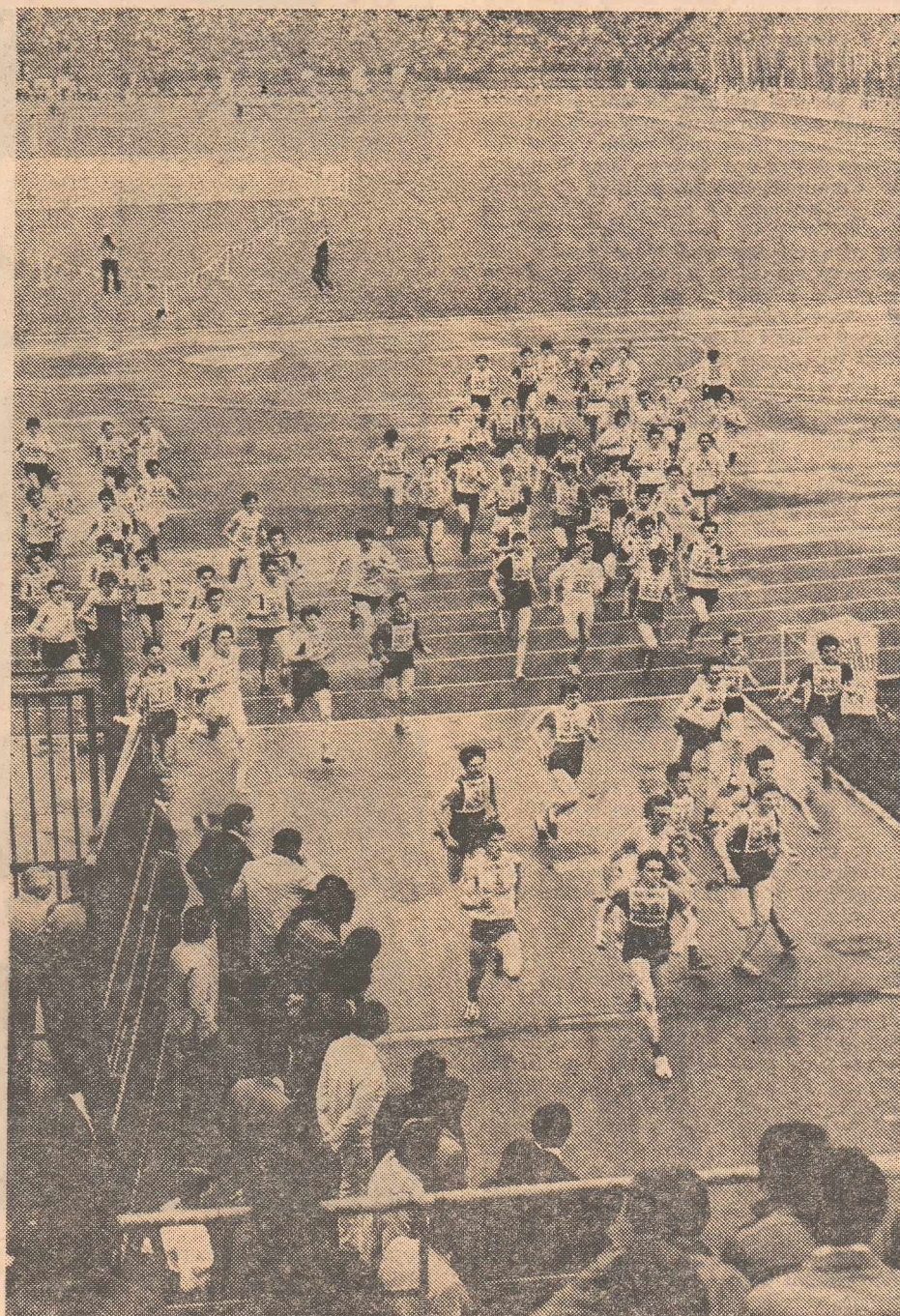
După finalele sportive, pe stadion își fac apariția tinerii în uniforme albastre, reprezentînd detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei. Urmează deci alte finale pe țară, ale complexului aplicativ „Pentru apărarea patriei”, la care au luat parte 12 echipe selecționate județene, formate fiecare din cîte trei băieți și fete. Anual, participă la importanta activitate de pregătire pentru apărarea patriei aproximativ 1 300 000 de tineri, incluși într-o parte integrantă a procesului educațional al tinerei generații. Tinerii prezenți la finalele din Dealul Spirii au făcut o demonstrație de vigoare și îndemînare, dovedind, în același timp, o bună pregătire de specialitate. Concursul, deosebit de gustat de public, a desemnat drept cîștigători reprezentanții municipiului București (la fete) și ai județului Sibiu (la băieți), pentru ciclul II de pregătire, și pe cei ai județului Harghita (fete) și Suceava (băieți), pentru al III-lea.

Manifestarea sportivă a fost completată de alte cîteva secvențe de frumusețe, grație și vigoare — prin demonstrațiile gimnaștilor de la I.E.F.S. (cunoscutul, de acum, „toront acroba-

tic”), ale echipei de gimnastică ritmică modernă a Liceului „Vasile Alecsandri” din Iași, ale cluburilor sportive școlare și ale unor licee din București. Mișcări grațioase, costume fermecătoare, îmbinarea exercițiilor fizice cu muzica și minuirea diferitelor obiecte specifice, eleganță, frumusețe — iată cîteva argumente suficiente de convingătoare pentru a dovedi armonia întregului ansamblu, care a încîntat întreaga asistență. Apoi, o nouă probă athletică, o spectaculoasă ștafetă alergată pe 4 X 3 X 2 X 100 metri, cu participarea unor cluburi fruntașe precum C.A.U., Dinamo, Steaua etc. Pe pista sau gazonul Stadionului Republicii s-au mai desfășurat și cîteva minunate jocuri distractiv-sportive, o cursă de 200 metri și una ciclistă.

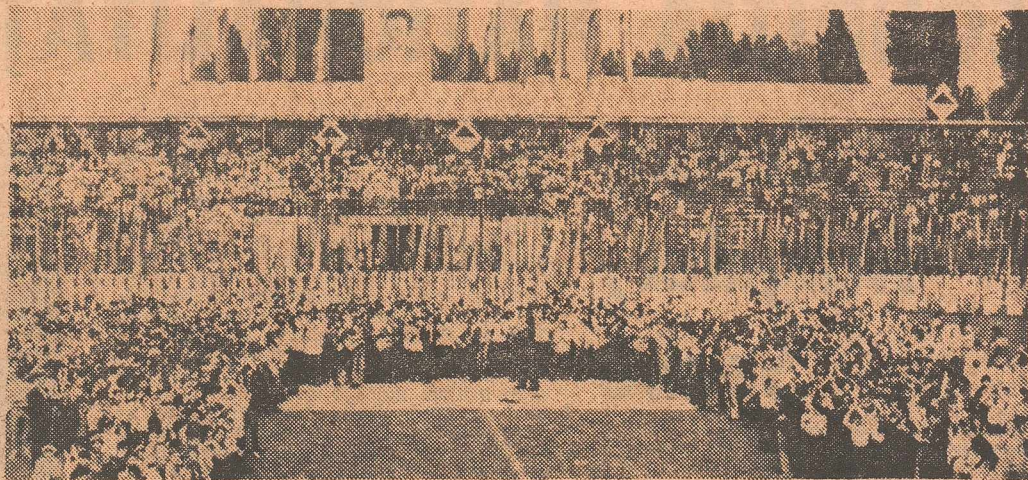
Aproape fără să simțim s-a făcut trecerea spre programul cultural al manifestării. În ritmuri amețitoare, în arenă pătrund zeci și zeci de dansatori îmbrăcați în costume populare românești și ale naționalităților conlocuitoare. Protagonisti — interpreți, ansambluri și echipe laureate ale Festivalului național „Cîntarea României”. Iau parte formațiile reunite ale Ansamblului artistic al C.C. al U.T.C., Ansamblul „Doina” al Comitetului municipal București al U.T.C., Ansamblul „Doina” al studenților și Ansamblul „Românașul” de la Casa centrală a pionierilor și soimilor patriei. Să nu uităm să remarcăm prezența captivantă a Fanfarei reprezentative a armatei, în care arta interpretativă se împletește admirabil cu precizia mișcării. Mărețea sărbătoare a tineretului a avut, prin Cenaclul „Flacăra”, un epilog care a ridicat atmosfera la cele mai înalte tensiuni emoționale și cote artistice, un fierbinte mesaj patriotic al muzicii tinere și al poeziei revoluționare adresat de către tînăra generație conducerii partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

DUMITRU GEORGE ■

„Să laudăm pe omul bun,
Și drept și demn, care se bate
Să dea poporului român
Lumină, Luptă, Libertate!”

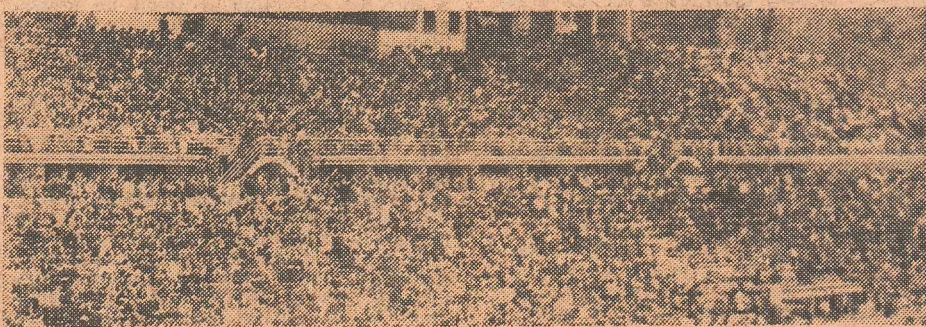

Stadionul Republicii, uriaș amfiteatru de 30 000 de oameni, care a găzduit a 302-a ședință a cenaclului, prilejuită de Ziua tineretului

Din nou într-o componență dintre cele mai bune, Cenaclul „Flacăra” al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a folosit din plin prilejul minunat oferit de cadrul sărbătoresc amintit pentru a organiza o nouă ședință (a 302-a), chiar pe stadionul Republicii, în fața celui mai numeros public tânăr pe care l-a avut vreodată, cifrat de această dată la peste 30 000 de spectatori! Am asistat până acum de multe ori la ședințele obișnuite ale Cenaclului „Flacăra”, și când spunem obișnuite nu ne gândim la o mie, două de spectatori — ci la câteva mii, uneori aproape zece, dar ceea ce ne-a fost dat să vedem în ziua de marți, 2 Mai, a întrecut orice așteptare. Săli uriașe, săli înțesate de un public tânăr dornic de muzică și poezie bună, dornic să-și exprime bucuria de a trăi liber și stăpân pe soarta sa, iată momente care nu mai sînt de mult lucruri neobișnuite pentru Cenaclul „Flacăra” al Tineretului Revoluționar; un stadion întreg însă, cu câteva zeci de mii de oameni reluînd la unison refrenul „Trăiască fiii muncii din fabrici și din brazde, / Trăiască demnitatea, partidul, omenia, / Trăiască-n sănătate cirmaciul țării noastre, / Trăiască libertatea, Trăiască România!” — acest lucru este într-adevăr o premieră și totodată o mare reușită a membrilor cenaclului și a celui care îl conduce de când l-a întemeiat, de aproape cinci ani de zile, poetul Adrian Păunescu. În fapt, nu numai refrenul de mai sus, ci încă o mulțime au fost reluate de întreaga asistență, într-un spectacol care s-a dovedit a fi o adevărată apoteoză a manifestării de muzică și apoteoză a manifestării de muzică și poezie numite. Fie că a fost vorba despre tradiția și continuitatea istorică a poporului nostru („Inscripție pe-opiatră de hotar”, de Geo Dumitrescu sau „Cu-vîntu lui Roată către Divan”, cîntat de Valeriu Penișoară), despre perenitatea și demnitatea apărării graiului strămoșesc („Limba noastră”, pe versuri de Alexe Mateevici), fie despre adîncul simțămînt patriotic (poezia „Patria”, de Ioan Alexandru, recitată de Mihail Stan), sau de dorința de libertate și de pace („Vinare de vînt”, „Pur și simplu”), ca și altor asemenea teme apropiate vârstei tineretului revoluționar din România de azi — toate acestea au fost evocate prin muzică și poezie, iar spectatorii au reacționat exact așa cum era de așteptat, dărînd timente de aplauze spre mijlocul stadionului.

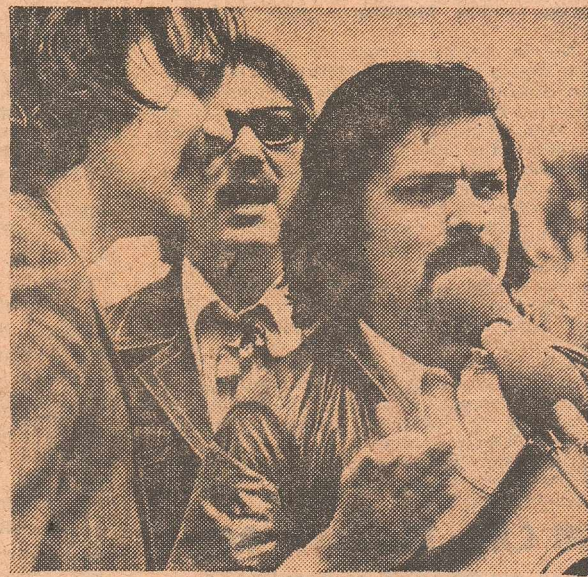
O prezență admirabilă, răsplătită, de asemenea, pe cît a meritat, a consti-

tuit-o grupul vocal „Song”, al Centrului universitar București, condus de profesorul Ion Luchian Mihalea. Un grup de virtuosi ai cîntecului coral, „Song” reușește să cînte parcă în joacă, dar este o joacă minunată și cît se poate de serioasă. Studenții conduși de la fel de tînărul profesor Mihalea au susținut un program bogat, compus din opt piese, într-un adevărat tur geografic: un madrigal francez, o piesă germană, una din folclorul american, cîntecul rus „Kalinka”, cel spaniol „La Bamba” și trei piese inspirate din cîntecul nostru popular, pe numele lor „Iac-așa”, „Șapte văi și-o vale adîncă” și „Cine iubește și lasă”, ultimele două din repertoriul neuitatei Maria Tănase. Dar, dacă spectatorii, au admirat măiestria grupului „Song” în mai multe limbi ale pămîntului, la fel de încantați s-au dovedit ei atunci cînd i-au ascultat, alături de membrii deja consacrați ai cenaclului, pe cîțiva tineri de reale calități, veniți la București din mai multe colțuri ale țării, fapt care dovedește deplin largă deschidere a porților cenaclului către tot ce-i mai bun în materie de muzică tînără, posibilitatea reală a fiecărui tînăr talentat din România, fie el din Moldova, Ardeal sau Muntenia, de a face într-o zi parte din selectul grup al membrilor manifestării în speță. Ne vom referi aici, în primul rînd, la Măria Nagy și Arpad Domokos din Harghita. Ei au cîntat „Fericire de împrumut”, „Cîntec de țară” (reținem, între altele, versurile: „Și așa, precum secuii urmau pe Mihai Viteazul, / Pentru libertatea țării ne urmăm și noi Viteazul”), ambele de poetul Adrian Păunescu. „Vine moșu’ pe cărare” (cîntec popular din Abrud) „Oltenii lui Tudor”, pe versuri de George Coșbuc, și un cîntec popular maghiar, „Nem szerezen én ababot”. Apoi, tînăra Monica Chifor din Brașov, cu „Pur și simplu” de Adrian Păunescu (refren memorabil: „Pace de la floare pînă la rod, / Celor ce vor fi, celor ce sînt, / Pace, pace-n cel mai simplu mod, / Pur și simplu pace pe pămînt!”), grupul „Cetatea” din Satu Mare (Gheorghe Malner, Mariana Sarba și Doina Pop) și Nicolae Moranciu și Adrian Dușu, ambii din Oradea, cu „Truda comună”, de Adrian Păunescu. Valeriu Penișoară, din Huși, este deja un nume. N-au lipsit desigur (cum ar fi putut să lipsească?) nici consacrații Mircea Vintilă („Pe pămînt avem de toate” — unul dintre primele cîntece ale ședinței, moment în care soarele a izbutit să străpungă perdeaua de nori, încălzind la propriu întregul stadion! —, apoi „Lordul John”, „Mielul”, „Proverbe” și „Bade Ioane”), Doru Stănculescu și Sorin Minghiat („Fără petale”,

Măria Nagy din Miercurea Ciuc

Fotografii de :
GH. AMUZA
A. MIHAILOPOL
ION PREDOȘANU

Victor Socaciu din Brașov, Adrian Dușu din Oradea și Adrian Ivanîchi din Sighișoara

„Cîntec pentru apele țării”), Victor Socaciu („Oltul”, „Dona, Dona”), Valeriu Sterian („Amintire cu haiduci”, „Cîntec de oameni”) și chiar Evandro Rossetti („Cosma Răcoare”, „Vado via” și „Cîntec pentru România”). Mircea Bodolan, Adrian Ivanîchi și Florian Pittiș au cîntat, împreună cu toți ceilalți membri ai cenaclului, la fel de cunoscutele piese „Vinare de vînt”, „Omul pădurii”, „Ploaia care va veni” și, bineînțeles, „Trăiască România” — reluat în finalul manifestării, din nou cu o participare aproape imposibil de descris în cuvinte și încheiat cu versurile „Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul, / Trăiască România, Trăiască tricolorul!”.

Programat pentru numai 20 de minute, recitalul susținut de membrii Cenaclului „Flacăra” al Tineretului Revoluționar nu s-a putut totuși încadra în timpul proiectat, manifestarea prelungindu-se,

la insistențele tinerilor spectatori, pe mai bine de trei ore de spectacol. A fost desigur o reușită deplină, desfășurată în fața a cîtorva zeci de mii de oameni, în marea lor majoritate tineri sau foarte tineri, o nouă dovadă a faptului că tineretul de azi din România este un mare iubitor al muzicii tinere și al poeziei revoluționare, în concordanță cu aspirațiile lui de progres spre o viață tot mai bună. Desfășurată în chiar spiritul democratic, al libertății de opinie și de crez artistic la care ne îndeamnă însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a 302-a ședință a Cenaclului „Flacăra” s-a dovedit a fi un real moment de vîrf în activitatea sa, unul dintre cele mai reușite spectacole la care am asistat vreodată. Martori sînt de această dată, iată, peste 30 000 de oameni...

DUMITRU GRAUR

Valeriu Penișoară din Huși

Grupul Cetatea din Satu Mare, adică Gheorghe Malner, Mariana Sarba și Doina Pop

Monica Chifor din Brașov

O permanență numită Mircea Vintilă

CONDIȚIA NAȚIONALITĂȚILOR ÎN ROMÂNIA?

Czégé, Maghiar, Szabo

După spusele profesorului Ilie Duvlea, decan al Facultății de agronomie din Timișoara, situația ar fi următoarea: „În mod paradoxal, doar aparent paradoxal, studenții noștri de la cursurile fără frecvență se prezintă la examen mai bine pregătiți decât cei de la cursurile de zi”. Cu alte cuvinte, chiar dacă cei din urmă au mai mult timp de studiu la dispoziție, esențial pentru pregătirea unui examen rămâne, alături desigur și de studiul propriu-zis al materiei, nemijlocit contact cu producția, cu problemele de zi cu zi ale cimpului, ale zootehniei, ale pomiculturii și viticulturii, ale agriculturii în general. Cu îngăduința dînsului, privim câteva note din catalogul anului IV „f.i.”.

Alexandru Czégé: Legumicultură — 9, Pomicultură, Viticultură — 7, Genetică — 7, Producerea și păstrarea furajelor — 8, Zootehnie — 9, Istorie — 8; **Teodor Maghiar:** Genetică — 7, Furaje — 8, Zootehnie — 10, Istorie — 8; **Emeric Szabo:** Pomicultură, Viticultură — 9, Genetică — 7, Furaje — 9, Zootehnie — 9, Istorie — 8. Medii anuale pe anul precedent: Czégé — 8,62, Maghiar — 8,25, Szabo — 8,12...

Notele, pentru a respecta adevărul, nu sînt dintre cele mai excepționale, sînt numai foarte bune! Dar cine sînt acești trei oameni, cum au ajuns studenți (chiar și la fără frecvență) la o facultate de specialitate din Timișoara, ce trebuie văzut „dîncolo” de un 7 la pomicultură sau un 10 la zootehnie?! Să-l ascultăm din nou pe profesorul Duvlea: „Anul trecut am făcut, împreună cu studenții anului IV la zi, o excursie în județul Bihor, trecînd pe la Valea lui Mihai, Mădăraș și Salonta. Ce-am văzut acolo, deși cunoșteam o serie de lucruri din auzite, a întrecut orice așteptare. Mîinile de gospodari ai celor care conduc unitățile agricole vizitate, rînduiala și curățenia locurilor, produsele deosebite și așa mai departe, totul mi s-a părut exemplar, de o deosebită prestanță, cum rar se întîlnește chiar în județul nostru, Timiș, pentru ca să fiu sincer. Vă spun drept, dacă s-ar putea, n-as refuza să mă duc inginer șef la oricare dintre aceste unități!”

UN C.A.P. ZOO-AGRO, DAR MAI CU SEAMĂ INDUSTRIAL!

„Adeverintă: Consiliul de conducere al C.A.P. Salonta adevărește că tov. Czégé

Alexandru lucrează la C.A.P. și îndeplinește funcția de președinte. Drept pentru care am eliberat prezenta, pentru a-i servi la Institutul agronomic Timișoara, Facultatea de agronomie”. Născut chiar în Salonta, din părinți țărani, Alexandru Czégé a absolvit în 1952 Școala medie tehnică agricolă, iar în 1960 a devenit președinte de C.A.P. Rezultatele erau însă foarte slabe, pe măsura nepriecului președinților anteriori, care nu izbutiseră altceva decît să divizeze colectivul în grupuri și grupulețe de interese diferite și muncă pe aceeași măsură. Czégé a pus însă repede ordine, gîndind atent fiecare hotărîre, cu obiectivitate și principialitate, aprecierile individuale le-a făcut numai după cantitatea de sudoare căzută cîmă pe locul de muncă al fiecărui lucrător maghiar sau român, a promovat cu curaj în conducerea unității oameni tineri, ambițioși, care voiau cu tot dinadinsul să meargă lucrurile mai bine, a întronat disciplină și spirit de muncă exemplare. Astăzi, C.A.P.-ul este cea mai importantă unitate economică a orașului Salonta, posedînd o „avere” de 147 de milioane de lei în proprietate obștească. Realizează o producție globală anuală de aproape 100 de milioane (62 la sută în sectorul zootehnic, 28 la sută în cel vegetal, restul în activități anexe), cifră despre care se speră să fie depășită chiar în cursul acestui an. Profilul C.A.P.-ului este deci zoo-agro-industrial, dar va trebui să remarcăm că întreaga unitate cooperatistă este organizată într-un adevărat sistem industrial, foarte asemănător unei întreprinderi. Numai 36,4 la sută din terenul arabil de la Salonta este format din sol foarte bun, apoi nici clima nu este dintre cele mai favorabile, condițiile generale dezvoltării agriculturii fiind greu comparabile cu cele din Banat sau Bărăgan. Dar, cu toate acestea, începînd din 1975 C.A.P.-ul produce peste 5 000 kg la hectarul însămînțat cu grâu (medie 6 120 în anul trecut) și 4 600 kg/ha la porumb, ultima producție recoltată de pe nu mai puțin de 1 800 hectare, predînd anual la fondul de stat peste 30 000 de tone cereale și aproximativ 20 000 tone de plante tehnice și legume. Sectorul zootehnic numără 3 500 bovine (între care 1 400 vaci și juninci), un rulaș anual de 70 000 de capete de ovine, peste 180 000 de găini; anul trecut produsele respective au înregistrat cifre record: 4 401 litri pe cap de vacă furajată, 7,9 kg lînă de oaie, 265 ouă de fiecare găină. Alexandru Czégé a avut ideea împărțirii celor aproape zece mii de hectare aflate în patrimoniul cooperativei în mai multe secții și sectoare, fiecare cu personalitate și gestiune aparte. La mături, avînd materia primă recoltată de pe terenurile cele mai slabe, de regulă sărături, se produc anual între 500 și 700 de mii de bucăți, într-un plan de peste 50 de milioane lei, axat în proporție de 80 la sută pe export (Austria, Italia etc.). Pa-

În fața unui examen, chiar dacă te numești Emeric Szabo, Alexandru Czégé sau Teodor Maghiar și ești Erou al Muncii Socialiste, emoțiile sînt aceleași cu ale unui student de numai 20 de ani.

radoxal, „cultura măturilor” devine, prin prelucrare, cultura cu eficiența economică cea mai mare. Aici lucrează timp de 9 luni din 12 pe an mai bine de 120 de persoane, oameni ai muncii, la fel de alții ca aceia din construcții, din zootehnie și încă alții, care beneficiază de o retribuție permanentă timp de cel puțin 300 de zile pe an, situație perfect asemănătoare cu cea din unitățile industriale. Prin valorificare la fondul central de stat (valoarea producției marfă este de aproape 80 de milioane lei), C.A.P.-ul realizează integral retribuția muncii, își permite să aloce anual 32 la sută (în loc de 18 la sută, cît este obișnuit, deci aproape dublu!) pentru fondul de dezvoltare al cooperativei, opt la sută merge la fondul de pensii, iar vreo 600 000 de lei pe an reprezintă sporuri de vechime și concedii plătite pentru cooperatori... Cîștigul mediu pentru fiecare lucrător al C.A.P.-ului s-a calculat la 23 600 lei pe an, dar în sectorul zootehnic se cîștigă în jur de 2 500 lei pe lună, ca să nu mai vorbim de fruntașii Ștefan Szabo (care a muls peste o sută de mii de litri de lapte în 1977) sau ciobanul Gheorghe Maior, care au ridicat exact 42 300 și respectiv 44 000 lei anul trecut! Există în perimetrul C.A.P.-ului bihorean 1 500 de motoare electrice de diferite dimensiuni ca și 4 stații de transformare a energiei electrice, între care una de 1 000 kW și trei de 500 kW. Să nu uităm să trecem la... inventar moara de amestecat nutrețuri combinate, cele opt hectare de sere, lu-

crările de desecări și irigații în valoare de 10 milioane pe 1977 (există deja 2 000 ha irigate în pămîntul cooperativei) și așa mai departe, argumente în stare să ateste o activitate extraordinară, fluentă și extrem de eficientă, așezată pe bazele unei adevărate unități de tip industrial. Președintele acestui C.A.P., Alexandru Czégé, începuse prin anii '60 cursurile facultății prin corespondență dar destul de curînd, după cum spune, „m-am luat cu munca și n-am mai avut destulă vreme pentru citit”. În 1974 s-a anunțat în ziarul reluarea cursurilor de fără frecvență și s-a hotărît să-și încerce puterile, intrînd cu o medie „nu prea grozavă”, doar 7,40 și ceva, dar pentru dînsul nu notele sau diploma erau lucruri de necesitate, ci cunoștințele, noile euceriri ale științei agrare, aflate mîină în mîină cu ambiția de autoperfecționare, de aprofundare a meseriei și de lărgire a orizontului. Într-un timp a absolvit trei ani și a făcut cerere pentru acordarea dreptului de a susține examenele ultimului an „în devans”, cum zice, și deci nu peste multă vreme se va alătura și pe hîrtie, nu numai în fapt, celor 15 specialiști cu studii superioare aflați acum în cadrul C.A.P.-ului. Între timp s-au mai petrecut însă o multime de lucruri de notat: s-au acordat două titluri de Erou al Muncii Socialiste pentru C.A.P., avînd în vedere produsele fruntase din 1974 și 1975, alăturarea celor patru înalte distincții, de 3 ori „Ordinul Muncii” clasa I și o dată „Ordinul Agricol” clasa I, iar tot în 1974

La fiecare mie de comuniști din România, unul este din Combinatul chimic „Nitramonia” Făgăraș

— Tovarășe Corneliu Custurea, lucrăți aici, la Combinatul „Nitramonia”, de 11 ani și sînteți secretar al comitetului de partid. Ce știți precis despre acest combinat, despre oamenii săi, ce ați aflat, și cele aflate au devenit convingeri?

— Combinatul nostru a însemnat pionieratul industriei chimice românești. Practic, aici s-au pus bazele mai multor tinere combinate chimice din țară.

— V-am ruga să fiți concret!

— Este vorba de industria de îngrășăminte chimice, de fibre și fire sintetice, de produse macromoleculare. Dar mai important, așa cel puțin mi se pare mie, este faptul că acest combinat a însemnat o veritabilă și serioasă pepinieră de cadre pentru chimia noastră.

— Vă referiți la cadre de conducere?

— Firește și la acestea. De pildă, actualul ministru al industriei chimice, tovarășul Florescu, a fost directorul general al Combinatului „Nitramonia” din Făgăraș. Dar tot atît de bine pot afirma că aici s-a format o mare parte a personalului muncitor dintr-o serie de mari sau mai mici combinate chimice ale țării. Cred că unii vor citi și cu plăcere și cu nostalgie aceste rînduri despre tinerețea lor romantică și revoluționară. Despre satisfacțiile profesionale și sufletești pe care le-au avut.

— Să nu ne grăbim, să așteptăm ca acest interviu să apară. Dar dacă ei au avut aici atîtea satisfacții, de ce au plecat?

— Nu vă supărați, dar întrebarea dumneavoastră echivalează cu: tovuile, ai un copil, ce ți-a trebuit al doilea sau al treilea? Vedeți, lăsînd gluma la o parte, aici, la noi, se produc circa 80 la sută din produsele unicate ale industriei chimice românești. Dar nu producem oameni care să nu înțeleagă faptul că trăiesc în România, chiar dacă temporar sau definitiv pe buletinul lor de identitate la adresă figurează cuvîntul Făgăraș.

— Desigur, lucrurile sînt acum clare. Vreau să vă întreb altceva. Banal dar adevărat pentru acest oraș se poate acredita ca valabilă expresia „Toate drumurile duc la combinat”. Combinatul este esența vieții de aici, este rațiunea sa de existență. Chiar și întreprinderea vecină și prietenă s-a născut după combinat, urmîndu-i plină de fidelitate viața și istoria. Dar pentru județul Brașov ce înseamnă existența Combinatului „Nitramonia”?

— Răspunsul la această întrebare nu este chiar ușor. În primul rînd facem parte dintr-un județ puternic industrializat. În al doilea rînd cifrele absolute par mici.

— Dacă nu cumva și sînt.

— În anul 1977, producția combinatului reprezenta 2,7—3 la sută din cea a județului. Anul acesta participarea noastră la angajamentul ce și l-au asumat oamenii muncii din județ înseamnă 8 la sută. Oricît vi s-ar părea de ciudat este aici un raport clar între cantitate și calitate.

— Ciudat nu mi se pare, dar v-aș ruga să exemplificați.

— Practic, în fiecare cincinal combinatul și-a dublat capacitatea. V-am spus că 80 la sută sînt produse unicate pentru industria chimică românească. Deci cifrele au o încărcătură calitativă extraordinară de importantă. Colectivul nostru de muncă a știut să se mobilizeze exemplar spre a realiza, cu un înalt grad de conștientizare, angajamentul asumat cu ocazia vizitei de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Nu de puține ori, și în acest fel mă și autocritice, expresia „mobilizare exemplară” nu are acoperire în fapte. Mă refer la cuvîntul scris, la usurișă, cîteodată, cu care noi, ziaristii, o folosim. Deci: ce a însemnat mobilizarea exemplară de care ați pomenit?

— Am făcut tot ceea ce am promis. Și am promis lucruri importante, lucruri care la vremea aceea nu se făceau. Știam că ne așteaptă greul, neprevăzutul, dar mai știam că la noi se petrece un fapt deosebit de emoționant. La fiecare mie de comuniști din țară, unul dintre ei lucrează acum la Combinatul „Nitramonia” din Făgăraș.

— Se știe că munca din acest combinat nu este una dintre cele simple, dar cu ochiul liber se pot vedea destul de multe femei. Pot face ele față de fiecare dată, sau face față cu îngăduința binevoitoare a bărbaților?

— Prin intrarea în funcțiune a unor secții noi, prin modernizarea celor existente numărul femeilor a crescut în mod necesar. Ar mai fi un motiv de ordin sentimental. În Făgăraș, și cred că nu numai aici, femeia își urmează bărbatul nu numai la promenadă, ci și la locul de muncă. Și apoi nu am fost niciodată de acord cu optica aceea potrivit căreia femeia trebuie să se ocupe de sectoarele auxiliare și de cele legate de controlul calității. Efor-

mul pe care-l face femeia nu trebuie să-i distrugă feminitatea și nici nu trebuie s-o umilească. În conformitate cu nomenclatorul de meserii accesibile femeilor s-ar ajunge în combinatul nostru la o pondere de 18,58 la sută femei. Însă prin măsurile luate de comitetul oamenilor muncii s-a putut atinge ponderea de 36,55 la sută.

— Două întrebări. Soția dumneavoastră unde lucrează? În ce proporție sînt reprezentate femeile în comitetul oamenilor muncii?

— A, e simplu. Soția mea, Minodora, lucrează în combinat. În comitetul oamenilor muncii sînt prezente în proporție de 30—40 la sută. Mulțumit?

— Dar în rîndul membrilor de partid?

— 26 la sută.

— În oraș există, o știu, vechi localnic fiind, un club „Femina”. Ați fost vreodată pe acolo? Ce se discută pe acolo?

— Am fost invitat de cîteva ori. Se discută despre copii și frumusețe.

— Și cînd aceste atribute lipsesc, ce se întîmplă?

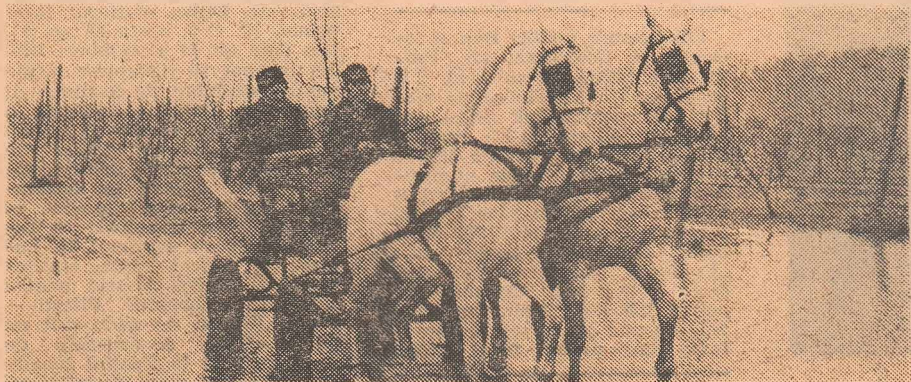
— Credeam că v-am spus. Se discută!

— Fiindcă veni vorba de femei și fiindcă ați făcut o glumă, după opinia noastră remarcabilă, mi-aș permite ca gîndindu-mă la vechea afirmație „nestatornicie este numele tău, femeie!” să vorbim despre fluctuația cadrelor.

— Factori naturali: plecări la armată și la pensie. Sosirea noilor absolvenți. Se mai poate vorbi de o fluctuație internă, aceea legată de punerea în funcțiune a noilor instalații. Aici avem un principiu: „Instalațiile noi trebuie puse în funcțiune de oameni buni și vechi”. Fluctuație artificială nu avem pentru simplul și bunul motiv că ajutăm omul și să obțină locuință și să-și încadreze nevasta, și îl ajutăm cînd naturalele fenomene ale vieții nu-l

IATĂ TREI EXEMPLE CARE VORBESC DE LA SINE

„Aici erau numai dune și nisipuri spulberate, precizează Emeric Szabo. Azi, după ce le-am invins, numai la export trimitem peste 4500 de tone fructe în fiecare recoltă”...

„La Zootehnie, susține Alexandru Czégé, desigur că am avut și eu destule de spus!”

Alexandru Czégé a devenit, la rindul său. Erou al Muncii Socialiste. Președintele nu este un om deosebit de volubil, lasă mai cu seamă faptele să vorbească pentru dînsul, iar facultatea a înțeles-o de la început mai mult ca o motivație pentru a citi mai mult, deloc ca un scop în sine. Are un singur copil, o fată care acum este în anul al doilea tot la o facultate de agronomie, dar la Cluj-Napoca, iar cînd vorbim despre note scoate cuminte din buzunar un carnet cu coperte albastre un carnet simplu de student. La ultima sesiune a obținut 10 la Filozofie, 10 la Practică (e normal, nu?!), și 7 la Botanică — sint și unele materii la care s-a descurcat mai greu, dar desigur despre zootehnie sau producerea furajelor, chiar despre sectorul vegetal are singur multe de spus, lucruri evidente din însăși activitatea cooperativei pe care o conduce de peste 17 ani! Mărturisește că nu-i place să lipsească de acasă, cînd are examen se scoală dimineața la 4, pleacă la 5, la 8 e la Timișoara, susține examenul și apoi se întoarce imediat la Salonta pentru ca după-masa să muncească pînă spre seară, făcînd să nu-i fie simțită deloc lipsa, nici măcar o singură zi.

„CHIAR DACĂ AVEM AGRICULTURA ÎN SINGE, DE ȘCOALĂ TOT ESTE NEVOIE!”

În vreme ce noi admirăm impresionanta „întreprindere agricolă” din Salonta, colega noastră Elena Ghera vizita C.A.P.-ul din comuna Mădăras, aflat la numai trei kilometri distanță. Aici există o cooperativă mai mică (numai 3200 hectare), dar cu rezultate la fel de bune. Producția globală anuală depășește 60 milioane de lei (din nou cu accent pe zootehnie — 60 la sută din producție). La Mădăras se pot număra 1500 taurine, 5000 de oi, 120000

ocolesc. Are omul un necaz, noi, comitetul de partid, comitetul oamenilor muncii, conducerea îi stăm alături.

— Ce raporturi aveți dumneavoastră cu tovarășul director al combinatului, inginerul Teodor Șuteu?

— Este o întrebare la modă.
— S-ar putea să fie, dar vă rog să-mi răspundeți!

— Raporturile noastre sînt concretizate în rezultatele din producție. Alături de acestea sînt bune — și sînt — raporturile noastre sînt subordonate țelului final al colectivului. Sîntem amîndoi oameni politici care aplică principiile partidului din care facem parte — Partidul Comunist Român.

— Cît de important este faptul că sînteți și secretar al comitetului de partid și inginer?

— Ca să fiu scurt, pot spune că mă ajută să iau hotărîri în cunoștință de cauză.

— Mai scurt puteți formula acest răspuns?

— Mai scurt nu pot, dar mai nuanțat da. Mă ferește de soluții în necunoștință de cauză.

— Vă puteți imagina orașul Făgăraș fără existența combinatului?

— Firește. Ar fi rămas la nivelul unui târg din anul 1955.

— Sînt făgărășean prin naștere și sînteți făgărășean prin adopțiune. Ce admirați cel mai mult la personalitatea muncitor din Combinatul „Nitratronia”?

— Sînt serioși și buni gospodari. Sînt tenace. Orgoliul și mîndria locală îi determină să rezolve sarcinile în bune condiții. De multe ori am impresia că nici unul nu uită că orașul lor este în centrul țării.

EUGEN SECELEANU

de pui pentru carne, cu precizarea că în anul 1980 cifra va crește la 4 milioane! De asemenea, 6 hectare de sere, ateliere de fierărie, tîmplărie, rotărie, mecanică și așa mai departe, într-o avere obștească de 50 de milioane de lei. Președintele C.A.P.-ului, Teodor Maghiar, nu-i un om lesne de prins, așa cum avea să se convingă colega noastră.

— Tovarășe Maghiar, vād că sînteți pe picior de plecare, dar aș vrea totuși să stau de vorbă cu dumneavoastră. Ce propuneți?

— Propun să mă însoțiți, mergem pe la oameni.

— Îmi pare rău că am pierdut sedința...

— Care?

— Sedința de împărțire a sarcinilor, pe care ați ținut-o de dimineață...

— Sedința de felul acesta facem o dată pe săptămînă; zilnic facem doar realizarea sarcinilor. Și tot zilnic trec pe la fiecare sector, dau îndrumări: așa că n-ați pierdut nimic. Ați cîștigat! De fapt, pe dumneavoastră nu v-au plictisit de-acum sedințele? — Pe noi, chiar ne incurcă... Sarcinile se împart săptămînal, pe om, și fiecare știe cum să-și organizeze munca, fiecare e specialist în ceea ce face. Sîntem bătrîni și avem destulă experiență.

— Cît de „bătrîni” sînteți?

— Din „patrușnouă”.

— De cînd sînteți președinte? De cînd Erou al Muncii Socialiste?

— Președinte sînt de la înființare, iar „Erou” din 1961. Dar Cooperativa agricolă de producție Mădăras detine acest titlu din 1955, cînd am fost frunțaș pe țară la producția de sfeclă, obținînd atunci, în 1955, pe pămînt neirigat, 63000 kilograme sfeclă la hectar. Așa că nu trebuie să vă mire că le-am spus oamenilor „specialiști”, fiindcă într-adevăr la Mădăras cooperatorii au aflat secretul recoltelor bune și foarte bune. Și acum, haideți să mergem.

Peste drum de sediu, lîngă o gheretă unde se vindea salată verde, se vindeau și pui. Aici, președintele ne spune: „Și puii și salata sînt producție proprie. De la sere culegem zilnic 1500 căpățîni de salată, asta deocamdată, pînă apar roșiile, varza și ardeii: iar despre pui, anul trecut am livrat 1500 tone de carne la stat. Ceea ce înseamnă bani buni!”

— Cît cîștigă un om de-al dumneavoastră?

— Cîștigul mediu al unui cooperator este de 22000 lei pe an, iar al unui zootehnist 32000.

Întîm în centrula tehnică: șapte cazane uriașe încălzesc 40 de vagoane de apă, destinate climatizării serelor. Aici, brigadierul Vasile Hașis este anunțat să mai aducă salată la chiosc. Trecem apoi într-un atelier de bobinaj — o raritate la un C.A.P.! — unde-l întîlnim pe Alexandru Naghi, care lucrează aici de 15 ani, întretinînd cele 400 de motoare ale complexului avicol și ale secțiilor aferente. De aici mergem la animale. În anul 1976 sectorul zootehnic de la Mădăras a obținut locul al doilea pe țară pentru producția de lapte. Președintele se adresează mulgătorului Ioan Sîpos, un alt „bătrîn specialist” al cooperativei:

— Nea Ioane, ia zi-mi ceva de „fetele” duminale, să audă și dînsa.

— Ce să zic? Le cresc ca la carte. Vedeti, au și fișe personale. Astea două — „Mamaia” și „Nana” — sînt de-o seamă, născute în '74. Prima a dat anul trecut 4573 litri de lapte, cealaltă 4724.

Îeșim și facem un lung ocol prin comună. Majoritatea caselor, aflăm, sînt reconstruite din temelii. Mădărasul era un sat sărac, cu multe case acoperite cu paie, dar astăzi comuna este dintre cele frumoase, în care se vede mina gospodăriilor pricepute.

— Cine vă face casele pe aici? întrebăm.

— Înainte venea un pensionar din Salonta, zidar de meserie: acum avem noi zidarul nostru calificat, dulgherul și chiar instalatori. Dacă mergeți dincolo de școală, veți vedea una dintre echipe lucrînd la ridicarea unui bloc. Va cuprinde mai multe apartamente, la parter și la etaj, și este planificat să fie gata în luna iulie.

— Tovarășe Maghiar — vrem noi să-l luăm prin surprindere — ce v-a venit să vă înscrieți la facultatea de agronomie?

— Eu știu? Timpurile, poate. E greu să mai faci față astăzi fără cele mai înalte cunoștințe. Noi, cum v-am spus, ne mîndrim că avem deja „agricultura în singe”, dar asta tot nu mai este suficient! Fără școală, vreau să spun adică

fără cea mai înaltă școală, facultatea de exemplu, nu se mai poate merge înainte. Iar a merge înainte a fost și este mereu țelul nostru.

CUM UN PĂMÎNT PĂCĂTOS POATE DEVENI FERMA „NISIPUL DE AUR”...

De la Salonta la Valea lui Mihai sînt peste o sută de kilometri, dar pămîntul din punct de vedere al fertilității nu se schimbă prea mult în bine. Peste 2500 de hectare din custodia I.A.S.-ului de aici sînt situate pe nisipuri zburătoare. Pe vremuri, înainte de venirea directorului Emeric Szabo, aceste „pămînturi” erau destinate culturilor de cereale, în special secară. Dar nu se obțineau decît 500—600 kg la hectar, față de aproape 2500 pe alte terenuri, să le spunem normale. Astăzi, cînd oamenii au răsturnat dunele de nisip formate de sute de ani, au nivelat pămîntul pentru a face loc tractoarelor, pe o mie de hectare se produc mere (Jonatane în special), pe 200 piersici, iar alte cîteva zeci sînt destinate vitei-de-vie. A fost nevoie, e adevărat, de „mutarea” a peste un milion și jumătate de metri cubi de pămînt — un „pămînt” alb la culoare, nisip în cea mai mare parte de vreme ce conține 87 la sută cuarț! Și totuși, de pe aceste terenuri a livrat I.A.S.-ul aproape 10000 de tone de fructe la fondul de stat în 1977! Valoarea producției globale atinge 142 de milioane de lei, dar să reținem că la 1000 lei investiții de la stat, I.A.S.-ul nu cheltuiește decît 880—900 lei, restul devenind beneficiu net al întreprinderii, adică în jur de cinci milioane pe an. Există aici 19 ferme, foarte bine specializate, și 5 sectoare de deservire. La cereale, pe terenul mediu, se fac 4000—4100 kg la hectarul cu griu și 5500—6200 kg la porumb hibrid, adică o lucrare mai migăloasă, dar și mai rentabilă. Unitatea livrează în jur de 4000 litri lapte de vacă în medie pe an, 500 tone carne bovine, 90 tone de lînă „Merinos transilvănean”, 3000 tone semințe porumb hibrid, vinde anual circa 600 de tineret bovin pentru reproducție și 2500 animale pentru prăsilă, ca și 3000 capete porcine. I.A.S.-ul are deci un profil mixt, dar să reținem că orientarea producției sale este mai cu seamă spre activitățile cele mai rentabile, întrucît un animal de prăsilă este cu 50 la sută mai valoros decît unul obișnuit, pentru carne, iar un kilogram de semințe porumb hibrid de circa două ori-două ori și jumătate decît cel pentru mălai. La fel cu oaia de prăsilă, la fel cu sectorul pomicol, activități în cadrul cărora cei în jur de o mie de „muncitori agricoli”, cum le spunea directorul Szabo, români și maghiari laolaltă, înfrății în muncă și în stăruitoarea lor dorință spre mai bine, depun cele mai stăruitoare eforturi. În 1972, I.A.S. Valea lui Mihai a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I.

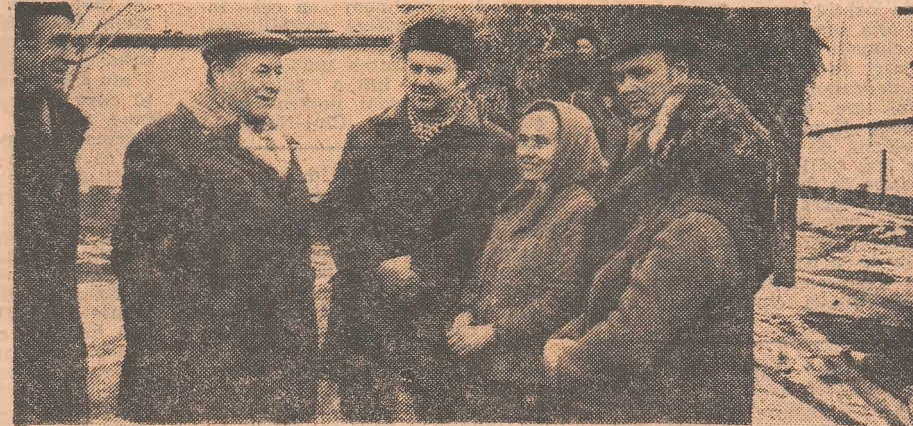
Emeric Szabo este de loc din Sălard și nu-i este rusine să spună că „tatăl meu a fost slugă la moșier, dar a avut grija să ne bată pe toți, cîți copii eram, ca să facem măcar șapte clase!” A fost șef de fermă la Tămășeu, dar în 1952, cînd a absolvit școala medie agricolă și a devenit unul dintre cei mai „învățați” oameni ai satului, i s-a propus să treacă director la I.A.S., la Valea lui Mihai. Nu prea i-a

suris ideea la început, dar iată că astăzi s-au împlinit mai bine de 25 de ani de cînd se luptă cu pămînturile din aceste locuri. Nu-i mai puțin adevărat că între timp, așa cum am amintit și la Alexandru Czégé, și la Teodor Maghiar, s-au mai întîmplat o serie de lucruri, a devenit Erou al Muncii Socialiste, este deputat în Marea Adunare Națională și vicepreședinte al Comisiei pentru agricultură, silvicultură și gospodărire a apelor... La 52 de ani, pe care-i împlineste în iunie, are desigur în spate o viață de muncă, nu lipsită de satisfacții, într-o meserie pe care, susține, ar asocia-o cu... mecanica fină! „Agricultura, zice, nu-i inginerie generală; în ea trebuie să cunoști toate dedesubturile, toate chichitele meseriei”. Cu școala absolvită, și cu priceperea dobîndită de-a lungul anilor poate s-ar fi putut descurca și pe viitor, la cei 25 de ani ai săi, ca director, numai că zice: „Funcția de director nu există numai pentru că e creată de societate, ci pentru că acolo trebuie să lucreze omul care are cel mai bun răspuns într-o anumită problemă, care poate să soluționeze, să rezolve indecizia celorlalți. La noi, deciziile au dealtfel întotdeauna caracter tehnic — altfel nu se poate!”. Este pe deplin conștient că altfel nu se poate, că „viata merge înainte și nici o forță, nici măcar vecheimea nu poate să mențină prestigiul tău ca director, dacă nu îți pasul cu evoluția tehnicii dintr-un anumit sector, fie el și cel al agriculturii!”. Așa a ajuns la facultatea din Timișoara, în același an cu mai tinerii Czégé și Maghiar, toți trei cetățeni români din Bihor, toți trei frunțași în muncă și cu rezultate excepționale dar încă nemulțumiți de ei și de ceea ce au făcut pînă acum. „În general, mai spunea, nu-mi place să trăiesc fără un program. De cum mă scol, pînă adorm, trebuie să am ceva stabilit. De obicei mă culc pe la zece seara și mă trezesc foarte de dimineață, pe la trei-trei și jumătate. Atunci am luat obiceiul să citească. Iar acum, de cînd cu facultatea, tot atunci învăț pentru examene!”

Emeric Szabo are numai un șapte la Genetică (așa cum au și ceilalți doi), pe care o consideră „la fel ca Anatomia pentru medicină, adică baza”, iar la Legumicultură nu s-a prezentat: „S-a întîmplat ca examenul să se țină tocmai în „Ziua recoltei” și am fost la Pitești, unde am luat dealtfel cuvîntul”: despre nota de 9 la Pomicultură și Viticultură vorbesc suficient recoltele obținute pe nisipurile zburătoare, numite azi Ferma „Nisipul de aur” (de unde se exportă anual peste 4500 de tone de fructe), la fel și despre notele mari de la Zootehnie și Producerea furajelor. Cu o medie generală de peste opt, a cerut permisiunea să se prezinte la examenele ultimului an. Nu peste mult, I.A.S.-ul din Valea lui Mihai va avea un director licențiat, pe lîngă faptul că încă de pe acum are chiar directorul pe care-l merită!

★ Aceasta este povestea adevărată a celor trei studenți mai vîrstnici ai ultimului an al Facultății de agronomie din Timișoara, trei conducători ai unor unități agricole dintre cele de frunte, trei-eroi ai Muncii Socialiste, trei cetățeni români de naționalitate maghiară, trei viitori ingineri agronomi. Poveste scrisă desigur și pentru alții...

DUMITRU GRAUR

„Mergem pe la oameni”, zice Teodor Maghiar — și dealtfel chiar așa se întîmplă.

În revista FLACĂRA din 6 aprilie a.c. a apărut articolul „Negru Vodă a existat?” Acest articol mi-a amintit de existența unei cetăți existente pe teritoriul satului Breaza de Făgăraș, județul Brașov, atribuită de localnici lui Negru Vodă; ei au găsit în preajma cetății moade dacice care se află în prezent la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România. Din informații am înțeles că nu s-au făcut săpături arheologice la această cetate pentru a aduce noi date privind existența dacilor pe aceste meleaguri, ci și a voievodului Negru Vodă. Menționez că această cetate este așezată pe unul din frumoasele trasee turistice de pătrundere în munții Făgărașului, respectiv spre cabana Urlea și Lacul Urlea. Eventualele săpături arheologice, posibilele noi descoperiri ar stârni interesul istoricilor și al turistilor ce străbat această zonă neasemuit de frumoasă a patriei noastre. (Gheorghe Ostăcioaia, București)

Din partea Consiliului popular al municipiului București:

„Referitor la articolul „Meditații, dar mai ales lecții usturătoare pentru naivii de ocazie”, publicat în revista FLACĂRA din 23 februarie a.c., vă comunicăm următoarele: urmare cercetărilor efectuate, s-a procedat la recalcularea impunerii pe anul 1977 și la impunerea pe anul 1978, conform prevederilor Decretului 153/1954, a veniturilor realizate din meditații, vânzări de conspecte, analize dactilografiate etc., de către numitul GEORGESCU EUGEN RADU domiciliat în strada Berzei nr. 48, apartament 2, sector 7. Totodată, pentru nedeclararea în vederea impunerii a exercitării activității sus-menționate, G.R. a fost sancționat conform prevederilor H.C.M. 46/1972”.

Din partea Consiliului popular al sectorului 4:

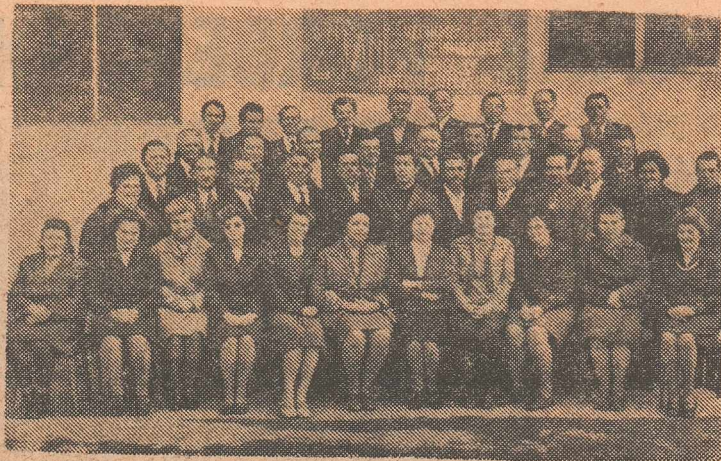
„Ca urmare a scrisorii cititoarei Niculina Albu, domiciliată în strada Florilor nr. 21, prin care a solicitat rezolvarea situației locative, vă comunicăm următoarele: cererea sa a fost aprobată și s-a întocmit înștiințare pentru spațiul de la aceeași adresă, rămas disponibil prin plecarea familiei Pirvulescu”.

Vă scriu aceste rânduri în numele locatarilor și al copiilor acestora din blocul Y.2, scara 3, strada M. Eminescu din municipiul Turnu Măgurele. De la darea în folosință a acestui bloc, instalația sanitară a fost montată necorespunzător de către constructor, fapt ce a făcut ca subsolul blocului să fie în permanență inundat de reziduuri menajere care se scurg din instalație, fenomen ce face ca în permanență să existe aici un grav focar de infecție, un permanent și insuportabil miros atrăgând muște și țintari etc. Am făcut demersuri la E.G.C.L. Turnu Măgurele, care nu ne-a dat nici un ajutor, specificând că nu întreprinderea în cauză răspunde de această stare de lucruri ci acei care au construit blocul respectiv. Am făcut demersuri și în acest sens, nimeni însă nu ne dă o mină de ajutor pentru a se lichida neajunsurile arătate mai sus și care afectează sănătatea celor ce locuim aici. (Scrisoarea este semnată de 10 locatari)

Din partea Direcției Generale Comerciale, I.C.L. Alimentara sectorul 5:

„Referitor la sesizarea apărută în revista FLACĂRA din 30 martie a.c., prin care se semnalau o serie de deficiențe în funcționarea centrului tip C.V.A. din cadrul Complexului Bercei Sud I, vă comunicăm următoarele: scara improvizată din lăzi de lemn a fost înlocuită cu alta construită din cărămidă și ciment. Totodată, se execută lucrări de extindere a spațiului de depozitare prin amenajarea unui tarac. Cu ocazia analizării muncii făcute în cadrul grupelor sindicale de la această unitate, au fost criticate aspectele prezentate de dumneavoastră și s-a indicat lucrătorilor să utilizeze întreg timpul afectat funcționării centrului, atât pentru achizițiile de la populație, cât și pentru stivuirea, sortarea ambalajului, atunci când centrul este blocat”.

Consultând listele de lectură suplimentară pentru elevii din ciclul gimnazial — iar constatarea își menține în bună parte valabilitatea și în cazul învăță-

În ziua de 22 aprilie 1978 a avut loc un eveniment deosebit în viața și activitatea oamenilor muncii de la Fabrica de materiale refractare din Dej — Turda, care a constat în sărbătorirea tuturor celor care au implinit 25 de ani de muncă neîntreruptă în fabrica noastră, vîrstă pe care au implinit-o un număr de 57 de oameni ai muncii. La festivitate au participat cei sărbătoriti, împreună cu familiile, precum și invitați din partea Comitetului municipal de partid precum și din partea forului tutelor, C.L.M.R. Turda. Pentru activitatea îndelungată

în aceeași unitate, Comitetul sindical a înmînat în mod simbolic cite o cupă din cristal celor cu vechimea cea mai mare — respectiv Rudolf Heim și Maria Marchievici — precum și cele mai tinere în fabrică, tovarășa Valeria Mureșan. Tutorul veteranilor li s-a înmînat și cite o plachetă simbolică marcînd 25 de ani de muncă neîntreruptă în această fabrică. (Scrisoarea este semnată de către directorul întreprinderii, secretarij P.C.R. și U.T.C., precum și de președintele comiteului sindical)

mintului liceal — se poate lesne ajunge la concluzia că acestea sînt judicious întocmite, adresîndu-se, cu oarecare excepții, unor scrieri reprezentative din patrimoniul literaturii naționale și universale. Dificultățile încep din momentul în care solicitînd anumite lucrări de la bibliotecă, sau instituții similare din sistemul asezămintelor culturale, este tratat în unele situații cu... refuz. Și aceasta nu fiindcă bibliotecarii n-ar voi să-și sporească numărul cititorilor sau cel al cărților difuzate. Deși nu mi-am propus să realizez o veritabilă investigație, stabilind de cînd datează ultimele edii ale unor lucrări precum „Apus de soare” de Delavrancea; „La Medeleni” de Teodoreanu; „Seștea” de Titus Popovici sau „Bătrînul și marea” de Hemingway — spre a ne referi doar la unele recomandări pentru elevii clasei a VIII-a — este cert că astfel de cărți se procură cu neîngăduite și surprinzător de multe greutăți. Cred că în atenția forurilor în drept ar trebui să stea permanent această problemă, pentru că atît tirajele cît și ritmicitatea în care apar lucrări esențiale și de strictă necesitate elevilor nu sînt încă planificate în mod corespunzător. (Prof. Alexandru Bărsescu, Resita)

În urmă cu cîțiva ani, în microraioul nostru, strada Lăcrămoarelor, din cartierul Gheorgheni — Micro IV — Cluj-Napoca, a fost dat în folosință un complex comercial botezat „Diana”. Acesta pune la dispoziția populației mărfuri alimentare. Înainte de intrarea în funcțiune a sa, complexul promitea a avea o măcelărie sau o unitate tip gospodina, spre surprinderea noastră ne-am trezit însă cu o cofetărie; ne-am zis, e bună și asta... Propunerea noastră ar fi următoarea, și venim în acest fel și în împinarea părerilor zărilor locale „Făclia”, care a criticat spațiul extrem de mare în care funcționează cofetăria, de fapt fosta cofetărie, acum transformată în... bufet; intrucît la o distanță de numai 300 metri funcționează Școala generală nr. 16, cu peste 2000 de elevi. Pe lîngă actualul bufet „Becas” s-a înființat un fel de cantină-restaurant, cu citeva mese, unde servesc masa un număr foarte mic de elevi, dar care în schimb au ce vedea...! Propunem ca cei în drept să analizeze posibilitatea ca actualul bufet să fie transformat fie într-o unitate gospodina, fie într-o adevărată cantină-restaurant pentru copii. (Gavril Hădărău, Cluj-Napoca)

Au trecut peste 3 luni de zile de la apariția scrisorii mele în FLACĂRA — numărul din 5.01.1978 — și constat cu indignare că nici acum organele în drept nu vor să elucideze dacă hotărîrea nr. 2814 din 19.07.1976, luată de Judecătoria sectorului 6, în cazul sesizat de subsemnatul, apără etica și echitatea socialistă, sau îngăduie unor indivizi să-și însușească anumite sume de bani fără prestare de muncă. Cazul se referă la pretențiile satisfăcute locataru-

pildă că ar fi nerentabile. Ne întrebăm totuși pînă cînd...?! (Semnează Gheorghe Coltofeanu și alii 12 locuitori ai străzii Paris din Ploiești)

Mă numesc Vetaici Dan și locuiesc în Constanța, str. Prelungirea Liliacului nr. 4, bl. C.1, et. I, ap. 7. Vă scriu aceste rânduri în speranța că astfel voi reuși, în sfîrșit, să-mi recapăt cei 200 lei dați ca aconto pentru o comandă de jaluzele numitului Buzas Imre. În schimbul banilor, am primit nota de comandă nr. 4 din 9.06.1976 pe a cărei stampilă se poate citi: „Confecții jaluzele Aut. nr. 61976 Buzas Imre Comuna Săcuieni 105 jud. Cluj”. De jaluzele nu mai am nevoie deoarece între timp mi-am făcut altele.

Deși locuiesc în Drobeta-Turnu Severin, aș vrea să sesizez un aspect de pe litoral, și anume din Eforie Nord, ne scrie tovarășul I. Găban. Este vorba de niște instalații defecte, sau poate de mentalități defectuoase ale unora, nu am de unde să știu. Am constatat doar urmările.

Cam în fiecare zi după prînz, apele mării din dreptul plajei Belona, pe o distanță de 4-5 km se umplu cu gunoale în cantitate atît de mare, încît baia devine imposibilă. Nu mai găsești un metru patrat de apă în care să nu plutească fulgi de pasăre, mucuri de țigară, coji de ceapă și de ouă și altele „sortimente” la fel de degustătoare. Poate, că provin de la bucătăria vreunui restaurant, nu știu ce să cred, dar știu că se impun măsuri urgente pentru ca măcar începînd cu sezonul estival care se apropie, plaja Belona, una dintre cele mai frumoase plaje de pe litoralul Mării Negre, să fie scutită de acest neajuns.

Din partea Comitetului de partid al sectorului 6 al municipiului București:

Cazul tovarășului Ștefan Alexandru a fost cercetat de către noi, iar solicitările făcute au fost rezolvate favorabil. Petiționarului i s-a aprobat cumpărarea unui apartament proprietate personală. În prezent este mutat în locuința nou cumpărată. De asemenea, începînd cu data de 3.III.1978 tovarășul Ștefan Alexandru a primit decizia de inginer stagiar anul II de activitate.

Înainte v-am trimis o scrisoare cu rugămîntea de a se interveni la M.E.F.M.C. pentru ca acesta să preia pădurea Groșarea, proprietate a I.A.S. Drăgășani numai cu numele, unde, subliniam, se fură ca în codru și se braconază la căprioare. Vă trimis acum două adrese — primite din partea Întreprinderii agricole de stat Drăgășani și Inspectoratului silvic județean Vilcea — care se bat cap în cap. Una infirmă cele sesizate de mine, cealaltă le confirmă. Organele silvice confirmă de pildă braconajul; însăși soția mea a găsit picioare — copite — de căprioară. În rest însă nu s-a luat nici o măsură. (Mircea Zăvoianu, Prundeni — Vilcea).

Mă numesc Gheorghe Surugiu, locuiesc, cu domiciliul flotant, în orașul Bicăz, cartierul Dodei, bl. B 4, scara E, ap. 2, și cu domiciliul stabil în orașul Pitești, str. Oituz, cartierul Războieni, bl. C 9, scara D, ap. 11. Din data de 14 septembrie 1977 am început să întocmesc actele pentru schimbul de locuință cu tovarășa Teodora Colțescu, o bătrînă fără sprijin în vîrstă de 60 de ani. Eu lucrînd la I.M.I.A. București de aproape 10 ani, am obținut un apartament prin spațiul locativ, în Pitești. Fiind transferat la cererea mea cu serviciul la Fabrica de ciment Tașca, am început să facem dosarul pentru schimb de locuință Pitești — Piatra Neamț, de unde sînt eu de loc. După ce organele de conducere de la Spațiul locativ Piatra Neamț s-au consultat cu cele din Pitești, am obținut aprobarea de la Piatra Neamț, după care am fost trimis la Pitești. Menționăm că din data de 14.09.1977 forurile locale piteștene ne amină continuu, personal fiindu-mi foarte greu să fac această navetă Piatra Neamț — Pitești, cale de sute de km, cu o bătrînă de 60 de ani. După aceste aminări, tovarășii de la I.J.G.C.L. Argeș ne-au spus că nu se aprobă nimic, că se aglomerează orașul și că acestea sînt legile. Nedumerirea mea este următoarea: firește că nu vreau să încalc legile, dar cum este posibilă aglomerarea orașului din moment ce eu plec din Pitești cu 3 persoane, iar bătrîna vine singură în oras. Am fost chemați în Pitești în data de 15 ianuarie a.c. la o comisie. I s-a promis bătrînei, care nu are alt sprijin decît pe fratele ei din Pitești, că în timp de 2 săptămîni cazul se va rezolva. Dar iată că pînă astăzi, 11 aprilie a.c., cînd vă scriu, nu s-a rezolvat nimic.

Vă scriem în numele cetățenilor din satul Medişa, comuna Viile, județul Satu Mare. Drumul de piatră care leagă satul nostru de centrul comunal s-a stricat pe o porțiune de circa 3 km. Ca urmare, au fost sistate cursele autobuzului care circula între Medişa și Satu Mare. Cei 70 de navetiști, abonați la acest autobuz și lucrînd în Satu Mare, trebuie să facă astfel zilnic pe pe jos 6 km dus, 6 km întors. Ne-am adresat în mai multe rînduri autorităților locale. Nu s-a rezolvat nimic. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, în speranța că totuși cei în drept vor găsi de cuviință să ne ajute. (Scrisoarea este semnată de 22 de cetățeni din localitate)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13 iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

- Mihai Gavrilăscu — Timișoara. Consiliul oamenilor muncii a hotărît să vă atribue din cota întreprinderii prima locuință care se va obține din redistribuire.
- Vasile Goran — Ploiești. Fratele dumneavoastră a fost încadrat la Trustul de construcții montaj Prahova, șantierul Cimpina.
- Dumitru Deculescu — Brăila. Vi s-a aprobat transferul de către conducerea I.J.G.C.L. Brăila, cu data de 3.04.78.
- Nastasia Schneider — Deva. Prin hotărîre judecătorească soțul dumneavoastră a obținut reîntregirea în postul avut la Șantierul drumuri și poduri din Deva.
- Mihai Cristea — Gruiu, Ilfov. Am fost informați că vi s-a acordat un ajutor din partea C.A.P.
- Ileana Mache — București. Ținîndu-se seama de starea sănătății dumneavoastră, ați fost încadrat la Oficiul P.T.T.R. București 72, în apropiere de domiciliu.
- Nicolae Străuț — Gura Barza, Hunedoara. Direcția sanitară județeană a dispus ca mama dumneavoastră să fie transportată de două ori pe săptămînă la Timișoara pentru efectuarea tratamentului.
- Eugenia Manda — București. Scrisoarea dumneavoastră a fost îndrumată forului competent pentru analiză și soluționare, for de la care așteptăm răspuns.
- Dumitru Ciornei — Pîrteștii de Sus, Cacică, Suceava. În data de 11.05.1977 vi s-a trimis un răspuns de către Procuratura Generală la memoriul dumneavoastră.
- Ion Manea — Mănești, Prahova. Reveniți cu o scrisoare mai clară.

MARGA NEDELEA

„Practica studenților trebuie să se efectueze în condiții cât mai apropiate de cele pe care le vor găsi la primul loc de muncă”

Victor Coroi, născut în 1915, la Cernăuți; absolvent al Facultății de medicină din Iași, promoția 1941; fost director adjunct științific al Institutului de ocrotire a mamei și copilului (1953—1958), fost director al Direcției sanitare a municipiului București (1969—1972) și consilier al Organizației Mondiale a Sănătății în Congo-Brazzaville, ca șef al unui proiect național de sănătate publică (1972—1975); din 1975, șeful disciplinei de medicină socială din cadrul Catedrei de medicină a muncii și igienă din I.M.F. București; autor a 260 de lucrări științifice, tipărite în țară și în străinătate, a 7 cărți și manuale, ultima apariție, „Conducerea spitalului”, Editura Medicală, datînd din 1976 și fiind realizată împreună cu M. Andronescu; Medic emerit, distins cu ordine și medalii, între care Ordinul Muncii clasa a III-a și Steaua Republicii clasa a IV-a.

— **Tovarășe profesor, să nu mi-o luați, vă rog, în nume de rău, dar cred că, în linii mari, cititorii noștri știu cu ce anume se ocupă disciplina pe care o conduceți. Simplificînd, medicina socială întregeste investigațiile referitoare la determinismul sănătății și al bolilor cu elemente culese, după chiar numele ei, din zona socialului. Obiceiuri, tradiție, venituri, condiții de locuit, de alimentație și așa mai departe. E exact?**

— În linii mari, da.

— **Nu-mi rămîne decît să vă cer scuze și să vă ascult.**

— **Disciplina de care mă ocup, întemeiată la noi cu mulți ani în urmă, lărgeste și adîncește aria de acțiune a medicinei tradiționale, determinînd contextul psiho-social care facilitează apariția și intervenția agenților cauzali, microorganismele, substanțe chimice etc., al uneia sau alteia dintre maladii. După programă, ea se îndetășează cu studiul stării de sănătate a populației și cu elaborarea sistemelor și a măsurilor de satisfacere a cerințelor sanitare ale acesteia.**

— **Care sînt instrumentele ei?**

— 32 de ore de curs și tot atîtea de lucrări practice, un buget de timp pe care îmi permit să-l consider redus. Excepțînd noțiunile de biostatistică, predate la nivelul anului al II-lea, restul cursului este destinat studenților din anii mari, V stomatologie și VI pediatrie și generală. Mai trebuie adăugate cursurile de perfecționare post-universitare.

— **Aș fi curios să știu de ce socotiți că bugetul de timp pe care-l aveți la dispoziție e mic, dar îmi reprim această curiozitate, pentru moment. Vă întreb, tovarășe profesor, altceva. Ce spun indicii cu care lucrați în mod curent, cel demografic, cel al mortalității generale, cel al mortalității infantile, ceilalți, de-**

spre starea de sănătate a poporului nostru în acest moment?

— Ei demonstrează că starea de sănătate a populației României socialiste este bună și în permanentă ameliorare. Am să vă rețin atenția cu citeva exemplificări. Incidența tuberculozei a scăzut după 1950 de 7 ori. Mortalitatea generală și cea pe categorii de vîrstă este, de asemenea, în scădere pronunțată. La grupa de vîrstă 0—14 ani, de pildă, ea s-a redus de 8 ori, cea precoce, calculată în prima săptămînă după naștere, atîngînd cifre competitive pe plan mondial, 7 decese la o mie de născuți vii. Din păcate, mortalitatea post-neonatală, cu date culese în intervalul dintre o lună și un an, deși s-a micșorat considerabil în ultima vreme, rămîne încă mare cu 20 de pierderi la o mie de născuți vii. Această grupă trage în jos indicele general al mortalității infantile, arătînd totodată că aici, în sectorul respectiv, trebuie concentrate eforturile spre o viitoare posibilă și necesară scădere.

— **Anume?**

— E lesne de dedus că produsul biologic prezintă calități excelente și că, dată fiind mortalitatea minimă din primele săptămîni de după naștere, îngrijirile acordate în maternități mamei și copilului sînt la nivelul cel mai înalt. Lucru firesc într-o societate ca a noastră, în care binele omului este cel dintîi scop al colectivității, în care întreaga țară, mediul urban și rural deopotrivă, a fost dotată, prin grija permanentă a partidului și statului, cu o rețea de maternități și case de naștere bine puse la punct cu personal specializat și aparatură. Numai că lucrurile se complică după ieșirea mamei și a nou-născutului din unitatea sanitară respectivă. Intervențiunile de alimentație, de igienă, lipsuri de educație sanitară. La prima vedere, s-ar părea că nu e nici o filosofie să speli un copil, să-l înfeși, să-l hrănești, dar statisticile noastre probează că — deși condițiile stricte de viață sînt mai bune decît oricînd — se comit destule erori tocmai în aceste privințe. De aceea, personal, apreciez că trebuie să depunem toate eforturile în această direcție, dînd o mai mare atenție unei categorii a personalului sanitar pe care am cam neglijat-o în ultimul timp, surorii de ocrotire. Nu intenționez să-l degrez pe medic de răspunderile sale, numai că, în condițiile unei circumscripții rurale, de exemplu, rolul surorii de ocrotire trebuie să crească pe linia supravegherii copilului mic și a îndrumării mamei. La noi, lucrurile se prezintă de regulă altfel. Importanța surorii de ocrotire este minimalizată și se așteaptă totul de la medic. Acesta nu se poate descurca din motive obiective, mai ales în primii ani de meserie.

— **Cum adică nu se poate descurca?!**

— Fie pentru că, prins între o serie întreagă de obligații, nu are timpul necesar la dispoziție, fie pentru că nu știe.

— **Pentru că nu știe? Nu vi se pare că e cam mult spus?**

— Nu. Iată că, fără voia noastră, am ajuns cu discuția la bugetul redus de timp de mai devreme și, implicit, la ceea ce consider una din deficiențele fundamentale ale învățămîntului superior medical.

— **Nu știu unde am ajuns, dar vă invit să faceți precizările de rigoare.**

— După părerea mea, în cadrul unui sistem de învățămînt judicios gîndit și în continuă perfecționare, prin grija organelor de resort și, mai ales, prin înțelepciunea și clarviziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a intuit necesitatea integrării învățămîntului cu practica și producția, oferind acestui proces date teoretice și concrete de im-

portanță istorică, mai rămîn unele lucruri de îmbunătățit. Mă gîndesc, înainte de toate, la faptul că îl pregătăm pe viitorul medic prea puțin pentru ceea ce îl așteaptă la primul său loc de muncă, la dispensarul rural sau la cel de întreprindere. Firește, pe linia prețioaselor indicații ale celui dintîi bărbat al țării, s-a făcut un pas înainte, în sensul că studenții mediciniști urmează practica în spitale și policlinici. Dar nici una din aceste unități, cu aparatură dintre cele mai moderne, cu posibilități de diagnostic exact, cu cazuri specializate, nu conține decît puține din datele cu care viitorul medic se va confrunta după repartiție. El va întîlni la primul său loc de muncă, cel mai adesea un dispensar rural, cu totul altă cazuistică decît cea parcursă în spitale și policlinici, o cazuistică mai banală, mai simplă, dar pentru care el n-a fost pregătit! Ce se întîmplă atunci? Proaspătul medic se sperie, căci nu mai are în dreapta nici laboratorul de analize și nici statul unui confrate mai experimentat, își face socoteala că dacă va greși, va fi tras la răspundere, drept pentru care trimite bolnavul către eșalonul superior, de regulă la spitalul județean. Acolo se adună bolnavi și mai puțini bolnavi din tot județul, medicii se trezesc asaltați din toate părțile, iar calitatea serviciilor medicale scade, din cauza unei solicitări pe cît de mari, pe atît de nejustificate. Insist. Peste 80 la sută, după statistici ferme, din cazurile de îmbolnăviri ce se prezintă la dispensarul rural sînt banale, indigestii, gripe cu temperaturi mari, maladii ale aparatului respirator, dar se întîmplă cel mai adesea ca ele să-l prindă pe picior greșit pe tînărul absolvent, tocmai pentru că el n-a făcut în timpul celor 6 ani de facultate o practică în condiții cît mai apropiate de cele în care îi e dat să muncească imediat după obținerea diplomei.

— **Dacă înțeleg și nu cred că sînt prea multe motive să nu înțeleg, pledați pentru o practică a studenților mediciniști în dispensare rurale, în dispensare de întreprinderi. Foarte bine, părerea dumneavoastră, drept dumneavoastră de a o susține. Dar, din cite cunosc, între anii V și VI de facultate, în vacanță, e programată o asemenea practică timp de o lună, studenții fiind la dispoziția direcțiilor sanitare județene. Cum rămîne cu ea?**

— Acest stagiul reprezintă mai degrabă o formalitate. Mai întîi că majoritatea studenților cer — și primesc — dreptul de a-l efectua în județele de baștină, de unde obțin niște atestate de complezență. Apoi, el este precoce, căci abia în anul al VI-lea studentul capătă noțiuni detaliate de boli infecțioase, de dermatovenerice, de obstetrică-ginecologie. Cum să facă el practică după anul al V-lea într-o maternitate cînd n-are încă suficiente cunoștințe despre, să zicem, îngrijirea unei gravide?! În plus, practica nu e controlată sistematic, de cadre universitare, nici nu e condusă pedagogic, căci studenții sînt dați în primirea medicilor de la fața locului care, să nu ne ascundem după deget, au obligațiile lor de serviciu curente, privindu-i pe stagiarul ca pe o bătăie de cap suplimentară.

— **Ce propuneți, tovarășe profesor Coroi?**

— Efectuarea practicii la sfîrșitul anului al VI-lea, sub un control oficializat, în care să fie antrenate cadrele medicale universitare. Ar trebui înființate, după opinia mea, în fiecare județ, citeva dispensare rurale sau de întreprindere, model, dotate cu medici cu înclinații pedagogice și experiență îndelungată, de la care absolvenții să aibă de învățat în condiții cît mai apropiate de cele pe care le vor găsi la primul lor loc de muncă. În prezent, în facultate, la disciplina pe care o conduc, depunem unele eforturi în această direcție, căutînd să imaginăm cu studenții atmosfera și problematica unui dispensar rural, dar toată povestea aceasta rămîne, firește, un simulacru. Realitatea din teren este, din păcate, greu de reprodus, poate chiar imposibil. Am să încerc unele apropieri. Iată, viitorii in-

gineri fac practică în uzine, adică exact acolo unde vor lucra după terminarea studiilor, în vreme ce mediciniștii fac practică în spitale, dar după absolvire vor lucra în dispensare rurale sau de întreprindere! Nu cred că e soluția cea mai nimerită.

— **Tovarășe profesor, se află în dezbateri publice proiectul Legii sanitare. Este forma democratică obișnuită în România socialistă de a invita pe toți oamenii muncii să-și dea cu părerea, o lege, sanitară sau de altă natură, fiind la noi rodul gîndirii colectivității. Ca medic, ce părere aveți despre proiectul în discuție?**

— El aduce multe clarificări, înscriindu-se ca un cadru al activității sanitare mai sănătos, mai suplu, mai democratic. Mi se pare deosebit de important faptul că sănătatea populației nu rămîne numai în însărcinarea și competența ministerului de resort, ci sînt chemate în realizarea acestui scop nobil foruri diverse, organisme de stat, social-obștești, în ultimă instanță, toți cetățenii țării. Este o schimbare fericită de optică, o concepție revoluționară, la originea căreia se află maturitatea gîndirii și neoboseala acțiunii de fiecare zi a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, al cărui cabinet de lucru este țara și al cărui scop în viață este binele poporului. Consider, de asemenea, că individualizarea care se acordă în proiect direcțiilor sanitare județene este un pas înainte, ele ieșind din structura spitalelor și devenind organe tehnice de specialitate ale administrațiilor locale.

— **Ce ați fi dorit să găsiți în proiect și n-ați găsit?**

— Proiectul mi se dezvăluie complet, nu despre asta este vorba. El nu poate intra în detalii. Altceva aș dori.

— **La dispoziția dumneavoastră.**

— **Reintrarea în drepturi a specialității de sănătate publică.**

— **Nu înțeleg!**

— Astăzi, pentru a deveni specialist în sănătate publică trebuie să dobîndești mai întîi o altă specialitate! Să fii, de pildă, specialist în oftalmologie. Pînă acum vreo 10 ani, formam și noi, ca toată lumea, dealfel, specialiști în domeniul respectiv, după cursuri de 3 ani. Un an de teorie, doi ani de practică. Apoi s-a renunțat și, în prezent, totul se rezolvă — sau mai bine zis se crede că se rezolvă — prin intermediul unor instruiți, a căror durată se limitează la o lună. E extrem de puțin. Dealfel, chiar cei care le urmează solicită, nu de azi și nu de ieri, ci de mai multă vreme, prelungirea duratei acestor perfecționări.

— **Un moment. Cine urmează asemenea instruiți? La ce ajută ele?**

— Cadrele din conducerea unităților sanitare. Inspectorii direcțiilor județene. Lucrători ai ministerului. Alții. La ce ajută? În forma actuală, mai la nimic!

— **Poate că m-am exprimat greșit. În ce scop ar fi nevoie de specialitatea de sănătate publică?**

— Pentru conducerea științifică a unităților sanitare. Pentru aprofundarea noțiunilor de planificare, de analiză de sistem, de cercetări operaționale, de evaluare, de economie sanitară, de control, de teoria deciziei, de întocmire a bugetului și așa mai departe. La urma urmei, un spital e o unitate economică, are gestiune, preț de cost, alocație bugetară, cite și mai cite, aspecte care țîn mai puțin de medicină și mai mult de economie. E adevărat că statul alocă sume imense pentru sănătate, iată, bugetul actual e de vreo 20 de ori mai mare decît cel din 1950, dar nu trebuie să ne fie indiferent cum se cheltuiesc acești bani. Se pune tot mai mult în economie problema auto-gestiunii, de ce nu s-ar pune și în unitățile sanitare? Nu pentru obținerea de economii, ci pentru utilizarea mai rațională a sumelor încredîntate. Toate acestea, ca și multe altele, se învață, dar nu într-o lună și nici în 3, de aceea cred că trebuie să ne revizum concepția referitoare la specialitatea de sănătate publică.

OVIDIU IOANIȚOIA

Uzina vie a plantelor poate și trebuie să facă mai mult pentru uzina vie a omului

FITOTERAPIA — un dosar deschis

(Urmare din pag. 1)

colo era faptul că planta de bază o aduceau chiar din România: importau 500 000 kg pe an! Când am aflat, în plus, cu cât vindeau ei medicamentul și cât ne plăteau pentru plantă — trebuie să admit că nu ne înșelau, raportul uzual în asemenea situații fiind de regulă cam de 10 la 1, dacă nu mai mult — am avut un șoc. Poate reacția mea nu a fost cea mai firească, dar așa s-au petrecut lucrurile. Întors în țară, m-am pus pe lucru și împreună cu un colaborator — un student! — am stabilit și brevetat un procedeu de extragere a alcaloidului respectiv. În prezent, procedeul se utilizează industrial pe platforma de extracție de pe lângă întreprinderea de antibiotice Iași.

Întimplarea apare pilduitoare sub cel puțin două aspecte: pe de o parte, ilustrează pregnant, odată mai mult, eficiența medicală și chiar economică a fitoterapiei în lumea acestui sfârșit de secol hiperindustrializat, aflat sub semnul chimiei de sinteză, al „medicamentelor de laborator”; pe de altă parte, ea măsoară, și prin mijlocirea acestui exemplu sugestiv alături de altele, rezultatul realizat în țara noastră în valorificarea superioară a plantelor medicinale. Și totuși există încă la noi în domeniul fitoterapiei multe probleme deschise.

REEVALUĂRI INTERNAȚIONALE

Dar mai întâi să trasăm cadrul general, răspunzând la întrebarea: care este rolul, ponderea fitoterapiei în medicina contemporană? Ea se înscrie într-o nobilă, multimilenară tradiție, pe care o duce mai departe și o rafinează cu mijloacele tehnice ale secolului. Se știe că folosirea plantelor în scopul eliminării durerii, pentru diverse tratamente este tot atât de veche ca și omnia omnia. Să facem însă un salt în timp. Cu toată dezvoltarea impetuoasă din ultimele decenii a industriei de sinteză, asistăm azi la o reconsiderare, care se accentuează de la an la an, a remedii vegetale. Cu ocazia Congresului farmaceutic internațional de la Paris în 1976 s-au prezentat statistici americane și franceze care arătau că 40 la sută din specialitățile farmaceutice moderne derivă din produși naturali.

În Statele Unite în urma unor asidue cercetări s-a întreprins studiul de a nu mai puțin de 7 000 plante pentru evidențierea unor posibile acțiuni antitumorale și sint în curs de explorare pe această linie circa 400 specii active. S-au elaborat și tehnologii pentru prepararea de noi medicamente din plante impotriva leucemiei. În Republica Federală Germania, pentru a nu mai pomeni țările din Asia, se desfășoară cercetări intense pentru elucidarea bazelor științifice ale utilizării unor plante descoperite din timpuri imemorabile de către medicina populară. Să amintim doar, cu titlu de curiozitate, că Rauwolfia, denumită și „iarba nebunilor”, se folosea de milenii în India și în alte țări deoarece s-au observat efectele ei tranchilizante. Dar abia în anii din urmă s-au izolat constituenții și s-au elucidat mecanismele de acțiune, umila „iarba nebunilor” punând astfel bazele dezvoltării în cascadă a medicamentelor psihotrope, care au revoluționat neurologia și psihiatria contemporane.

PREPARATE ANTITUMORALE

Așadar, asistăm la o reevaluare, poate chiar la o revenire la fitoterapie, fără, bineînțeles, a se neglija sau a se minimaliza importanța celorlalte arme din arsenalul medicinei moderne.

— De unde, totuși, acest nou interes? — I-am întrebat pe profesorul doctor docent Ioan Ciulea, șeful catedrei de farmacocognoscție și membru în Comisia de valorificare a plantelor medicinale și aromatice din Republica Socialistă, România.

— Într-o anumită măsură, atenția sporită acordată fitoterapiei trebuie pusă în legătură cu intensile cercetări desfășurate în întreaga lume pentru combaterea cancerului. În acest scop, în afara tratamentelor prin raze, pe cale chirurgicală, prin imunoterapie, oncologii folosesc substanțele antitumorale, citostaticele. Cele de origine naturală au avantajul de a fi, în general, mai bine adaptate organismului uman. Nu putem face abstracție de o realitate fundamentală: prin însăși evoluția sa de

sute și sute de milioane de ani omul este mai bine adaptat substanțelor naturale. Produsele de sinteză — în multe cazuri de neînlocuit în terapia contemporană — sînt însă, uneori, mai toxice și dau efecte secundare nedorite. Printre citostaticele naturale cercetate azi aș aminti alcaloizii din Vinca rosea — pentru boala lui Hodgkin, leucemii, cancer mamar, esofagian etc. — aș menționa de asemenea citostaticele din plante inferioare, așa-numitele antibiotice antitumorale, precum mitomicinele, actinomicinele, în fine, derivații cafeinici cu acțiunea alkylantă, care intervin în prima fază a diviziunii celulare. Nici aceste citostatice nu sînt lipsite de inconveniente: nu sînt suficiente de electiv, trebuie prescrise în doze mari, apropiate, uneori, de limita toxicității; creează obișnuință, și cu timpul își pot pierde eficacitatea. Dar, după cum s-a subliniat recent, numai un procentaj infim — 1 la sută! — din plantele existente pe mapamond au fost testate pînă acum pentru posibile efecte antitumorale. Tocmai aceasta explică interesul crescînd în Statele Unite și în alte țări pentru a se persevera și pe acest drum. Se impun deci testarea de noi substanțe citostatice din plante, studierea experienței medicinei populare în combaterea cancerului, găsirea de substanțe naturale cu alt mecanism de acțiune decît cel cunoscut la citostaticele existente. Iată, deci, un domeniu cu vaste posibilități pentru fitoterapie și în zilele noastre. Și nu e singurul.

CEAIUL BUNICII: NU-L DISPREȚUIȚI!

Desigur, aceste posibilități și perspective trebuie judecate echilibrat și într-un context mai larg. Profesorul doctor docent Valentin Stroescu, șeful catedrei de farmacologie de la Facultatea de medicină generală, București, subliniază:

— Nu avem dreptul, în 1978, să ignorăm sau să trecem pe un plan secundar epocile cuceririi, unele de dată recentă, ale chimiei de sinteză. Chimistul poate realiza în laborator practic orice fel de structură, inclusiv principii active din plante, mușcaguri etc. Un exemplu binecunoscut: singura penicilina G, cristalină, cea obișnuită, este naturală, dar s-a realizat o gamă foarte largă de peniciline semisintetice. Chimistul desface „bucățile” active, le combină, le grefează, obține tot felul de derivați, el pune la dispoziția medicului o sumedenie de noi substanțe pentru a le testa eficiența și toxicitatea. Totodată, chimia de sinteză ușurează previziunea științifică și ne permite să mergem pe căi nebătute de Maica Natură. Dar acesta nu este decît o jumătate de adevăr. Fiindcă există azi domenii-cheie ale patologiei umane din care fitoterapia nu a putut fi clintită. În combaterea insuficienței cardiace nimeni și nimic nu au putut înlocui uzina vie reprezentată de umilele digitale. S-au încercat și în anii din urmă tot felul de manipulări de laborator, dar zadarnic: produșii de origine vegetală au rămas suverani în acest domeniu. Chimia de sinteză, deși s-a străduit, nu a putut realiza nimic mai bun nici decît beladona — prin atropina pe care o conține — antispasticul principal al medicinei, nimic mai eficient, în anumite cazuri, decît opiumul — respectiv morfina — care continuă să dețină primul loc printre analgezice. Interesant de amintit și cazul chininei: în ultimele două-trei decenii au apărut tulpine rezistente la antimalaricele de sinteză, așa încît se conturează o revenire la bătrîna chinină. Inutil să mai amintesc de penicilina naturală, dar oare știți însă că o ciupercă, banala secară cornută, prin ergotamina pe care o conține, este azi principalul antimigrenos cunoscut?

Un alt argument — din păcate, adesea ignorat de omul de pe stradă, dar de maximă importanță în societatea contemporană — pledează cu putere în favoarea fitoterapiei. Profesorul Stroescu îl ilustrează cu exemplul tranchilizantelor.

— Când acestea au apărut pe piață s-a spus că ele nu deprimă performanțele psihomotorii, nu „năucesc”, doar liniștesc, spre deosebire de clasicele bromuri și barbiturice. Concluzia a fost însă trasă pripit, mai ales pe studiul animalelor de laborator. Curînd însă s-a constatat, cînd s-au efectuat probe de ființe, de atenție etc. la om, că tranchi-

lizantele deprimă aceste performanțe, și că sub influența medicamentului conducătorul auto, de pildă, își pierde din puterea de concentrare, devine mai indiferent. Milioane de oameni iau Diazepam, dar mă îndoiesc că toți consumatorii au reținut prescripția: „Nu se recomandă ambulator la șoferi și în alte profesii care impun concentrarea intensă și prelungită a funcțiilor psihice”. Sau iată ce se scrie în „Agenda medicală” despre Napoton: „Nu se indică la șoferi și dispeceri în timpul lucrului”. Dar azi, într-un sens sau altul, toți simțim niște dispeceri. Înțeleg prin aceasta că din ce în ce mai puțin facem muncă brută, „dăm cu sapa”, în schimb lucrăm tot mai mult cu capul, ni se cere la tot pasul o atenție concentrată. Desigur, tranchilizantele sînt utile oamenilor bolnavi, pe ei îi „coboară” la normal, dar pe noi ceilalți, care nu simțim decît oboseală sau enervație, ne „deprimă”, fără să ne dăm seama. De aci, pericolul de accidente și multe alte consecințe, uneori dezastruoase pentru sănătatea noastră, intrucît au efect cumulativ. Iată o mare problemă a vieții moderne.

— Soluția?

— Consumați cu încredere ceaiul sedativ! Conține rădăcina de valeriană. Adevărat, cu o acțiune mai slabă, dar acesta este meritul ei principal: liniștește fără a deprima performanțele psihomotorii. Valeriana bunicii...

Și fiindcă veni vorba de ceaiuri, să evocăm și citeva cercetări foarte recente întreprinse la Facultatea de farmacie din București în cadrul integrării cercetare-învățămînt-producție. Autori: profesori și studenți.

Ceaiuri sub formă de Nescafe (termen folosit aci doar în mod convențional, pentru a desemna preparate sub formă de praf solubil). Este o linie de cercetare foarte modernă. Avantaje: dispar frunzele, cu microbi și murdărie, iar calitatea este mult mai bine controlată, fără ca să fie cîtuși de puțin alterate calitățile naturale.

Din banalul ciulin, faimosul ciulin al Bărăganului, s-a realizat un preparat antihepatotoxic, care dă aceleași rezultate ca un medicament de import „Legalon”.

În fine, o noutate care va interesa pe cititoare: cosmetice românești pe bază de alge, „Alginat”.

În mod voit am ales exemple de natură foarte diferită — începînd cu tratamentul cancerului și terminînd cu un cosmetic — tocmai pentru a sublinia actualitatea și diversitatea fitoterapiei.

ÎN ACTUALITATE

— S-a realizat mult la noi în ultimii ani — subliniază profesorul doctor docent Ioan Ciulea și profesorul doctor Ionică Apostol, șeful catedrei de botanică farmaceutică de la Facultatea de farmacie, București. În afara creării unei baze materiale de colectare și de producție, trebuie menționată alcătuirea Programului de cercetare și valorificare a plantelor medicinale și aromatice din țara noastră pentru 1976—1980 și 1985. Este pentru prima oară că dispunem de un program atât de vast, de amănunțit, care deschide noi perspective. De asemenea, merită relevată activitatea Comisiei de coordonare a cercetării și valorificării plantelor medicinale și aromatice, îndrumată pe plan științific de Academia de Științe Medicale. Nu este mai puțin adevărat — arată interlocutorii noștri de la Facultatea de farmacie — că rămîn încă destule probleme deschise, a căror soluționare va accelera însăși înfăptuirea programului de care vorbeam înainte. Iată citeva:

● „Nu avem institut de plante medicinale, după cum există în marea majoritate a țărilor europene. Acest institut ar dispune de aparatură necesară (comisia susmenționată nu este, bineînțeles, astfel înzestrată) și ar putea impulsiona cercetările și activitățile productive, în prezent dispersate. În adevăr, „Plafar” depinde de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; fabricarea medicamentelor, deci inclusiv a celor pe bază vegetală, este îndrumată de Ministerul Industriei Chimice; se fac cercetări în facultăți de profil; un număr de specialiști acționează la Institutul pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice, dar viziunea globală, unitară asupra fitoterapiei

— susținută de o bază materială adecvată — lipsește.

● Ne aflăm încă într-un anumit impas, după părerea noastră. Dispunem în țară de multă materie primă pentru fitoterapie, datorită condițiilor climatice și de sol favorabile, totuși un procent încă nesatisfăcător se prelucurează, căpătînd forma unor produse finite sau semifinite, măcar în forma primară a valorificării ca extracte terapeutice (concentrate). Captalanul, bunăoară, denumit și brusturele dulce sau rădăcina ciumei, s-ar putea valorifica sub formă de extract, care posedă proprietăți mult superioare păpaverinei, una din substanțele cele mai larg folosite în terapeutică. Este doar un exemplu printre altele. Rămîne încă neîndeplinită sarcina generală de a limita la maximum exportul de materie primă.

● Mai mult curaj în folosirea în practică a gândirii românești originale! Specialiști români au pus la punct tehnici de recunoscută valoare, consacrate și pe plan internațional. Se știe, de pildă, că metoda elaborată de profesorul Dimitrie Constantinescu privind utilizarea celulei vegetale ca reactiv biologic în controlul medicamentelor — un reactiv mult mai ieftin decît cobaii și alte animale de experiență și care, în același timp, permite repetarea lesnicioasă a testărilor — a primit prestigiosul premiu Foulon al Academiei de Științe din Paris. Ea este utilizată la noi pentru diverse testări, dar nu la nivelul cerințelor și potențialităților ei reale. Poate că înființarea institutului, propusă, mai sus, ar rezolva și asemenea probleme. Dar există și alte situații: brevete care nu se folosesc! Un singur exemplu. După recoltarea roșiilor rămîn pe cîmp uriașe cantități de deșeurii de plantă. Ele conțin tomatină, care ar putea constitui materia primă pentru semisinteza hormonilor steroizi, aflați la baza unor medicamente cu mare căutare: cortizonul, progesteronul, testosteronul etc. La cooperativele agricole de producție aceste plante, după recoltare, devin deșeurii, deși, într-un anume sens, s-ar putea spune că ele conțin aur. Există un brevet al Facultății de farmacie din București cesionat „Biofarm”-ului, dar, după cite știm, nu s-a făcut nimic pentru valorificarea lui.

● În unele țări europene s-au înființat clinici fitoterapice. Ar fi util de studiat și această experiență.

● Nu există specialist mai calificat în domeniul fitoterapiei decît farmacistul. Contrar părerilor unor așa-zisi specialiști, în facultățile de farmacie se asigură o pregătire temeinică și în acest domeniu. Problema este însă alta. Ce se întîmplă cu tînărul absolvent după repartizarea în producție? Vinde numai medicamente sau are posibilitatea să desfășoare și alte activități? Nu absolutizăm, nu afirmăm că farmacistul ar fi echivalent cu un lucrător din comerț, dar această parte a muncii îi răpește majoritatea timpului. În domeniul fitoterapiei farmacistul ar trebui să facă o prospectare a populației în mijlocul căreia își duce munca, să studieze experiența populară, plantele locale, să organizeze loturi experimentale. (Un mic început s-a făcut la Budu, în județul Mureș în colaborare cu oficiul farmaceutic local). Să nu se uite că aceeași plantă la Giurgiu sau la Suceava poate avea proprietăți terapeutice diferite, avînd în vedere deosebirile de sol, climatice etc. În practică, mulți, foarte mulți tineri farmaciști, din cauza dificultăților obiective la care ne-am referit mai înainte, rămîn „pierduți” pentru fitoterapie. Și apoi, ni se pare irațional ca facultățile de farmacie să nu aibă posibilitatea să repartizeze farmaciști în unitățile de prelucrare a plantelor medicinale. Ei ar trebui să fie prezenți și acolo, de la preluarea plantelor la produsul finit. Sînt calificați profesional, au depus muncă în cadrul integrării și pe linia fitoterapiei. De ce facultatea să nu-i poată repartiza în aceste sectoare direct productive și de hotărîtoare importanță pentru viitorul fitoterapiei românești?

Nu există răspunsuri simple, soluții de-a gata la problemele ridicate mai sus și care, dealtfel, nu au nici pe departe caracter exhaustiv. Coloanele revistei stau la dispoziția cititorilor pentru alte sugestii, pentru noi puncte de vedere. Dosarul fitoterapiei românești rămîne deschis.

MOTORUL FĂRĂ VILBROCHEN AL INGINERULUI TIMIȘOREAN IOSIF ROSIU

În 11 martie a.c., ora 12,00, sub numărul 93473, OSIM-ul înregistra invenția „Motor termic în doi timpi cu cilindri rotativi și alimentare cu compresor”. Autorul — inginerul pensionar Iosif P. Roșiu, din Timișoara, om care, la 66 ani, zicând „încă o victorie dintr-asta și mă dau bătut” — vrea să argumenteze că de prin 1931, când devenea șofer amator, îl obsedează plămîmul secolului vitezei: motorul. Născut în satul devenit celebru în cultura noastră, Lančrâm, deci consătean al lui Lucian Blaga, inginerul inventator și-a pus de multă vreme întrebarea fundamentală: de ce să se obțină întii „mişcare liniară, când rostul propriu-zis al motorului este acela de a furniza numai mișcare rotativă?! Evident, chestiunea în cauză se aseamănă intrucitva cu perpetuum-ul mobile, o fată morgana a construcțiilor de mașini; numai și numai de aceea, pînă mai ieri (și, poate pînă mai... mîine), motorul creat de imaginația inginerului Roșiu era etichetat drept utopie, altfel spus — curată nebunie! Nu e rostul acestui articol de a demonstra temeinicia invenției cu nr. 93473, ci dorim să relevăm însemnătatea perseverenței unui om conștient de greutățile, chiar de riscul descoperirii.

Intr-un cuvînt, ce a adus nou motorul inginerului Roșiu? Pentru a ne putea „înțelege” (e vorba și de cititorii nespecialiști), e nevoie să amintim aici motorul Wankel, inventat în 1957, care a reușit să transforme energia termică în energie mecanică folosind numai mișcarea rotativă (cum?! construind un piston de formă specială!). Era o adevărată revoluție tehnică, minus „păcatele”: fabricația foarte complicată, dificilă; nu se poate adapta la motorul diesel; nu s-a rezolvat sistemul de aprindere; exclude ideea de repa-

rație capitală, adică după 100 000 kilometri își așteaptă „obștescul sfîrșit”. Ce face, așadar, inginerul Roșiu? În 1968 se bucură de recunoașterea de către OSIM ca invenție a unui motor rotativ, apărut aproape concomitent și în S.U.A. Date fiind toleranțele de fabricație, de ordinul zecimilor de milimetru care încă nu puteau fi realizate, omul a rămas cu un număr de înregistrare și cu indemnul „mai trimiteți”. Și a trimis! „E absurd să învîrți pistonul și cilindrul” — i se răspundea aproape invariabil, pe mulți autori de referate, ing. Roșiu bănuindu-i și de prea puțin stimulativa lipsă de onestitate. Noutate, totuși, nu era un ac într-un car cu fin, ci simplitatea dezarmantă total opusă sofisticatului motor Wankel. Și pentru prima oară în construcția unui motor românesc, energia termică este transformată direct în energie mecanică, folosind numai mișcarea rotativă! Pe baza experienței centenare a motorului, inginerul din Lančrâm a renunțat, ca și Wankel, la vilbrochen, însă a modificat montajul pieselor, respectînd, firește, ciclul termotehnic și utilizînd, altfel, știutele cilindrului, piston, bielă, carburator. Diferit de Wankel în concepție și construcție, noul motor se poate adapta și la motorul diesel! Consumul de combustibil este mai redus cu 10%, iar greutatea motorului este pe jumătate. Fericit, inginerul Roșiu zicea că i-ar fi drag să zboare cu un elicopter ce-i încearcă motorul, cu un automobil, cu o motocicletă sau chiar cu o șalupă.

Produs artizanal, motorul cu nr. 1 (după ce alte patru s-au poticnit, fie în hîrtii, fie în neputința dotărilor) dă semne zdravene de viață la întreprinderea „Spumotin” din Timișoara. Aflînd de preocupările ing. P. Roșiu, organele locale de partid și de stat au

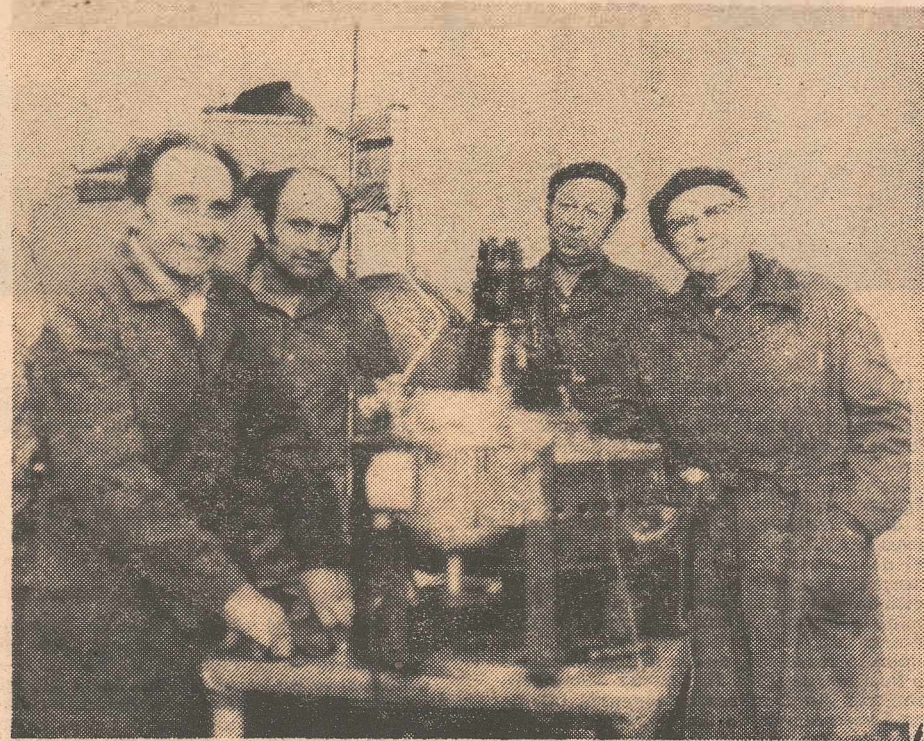
manifestat mult interes și bunăvoință, zilele acestea fiind așteptați și cîțiva experți ai C.N.S.T.-ului. De asemenea, conducerea întreprinderii Tehnometal (director — inginer Cornel Dobreanu) a aprobat cu promptitudine trecerea la fabricația a două prototipuri zero, de 75 și, respectiv, 150 CP.

Acum, cînd visul fostului șofer de prin 1931 a devenit aproape realitate, eroul reportajului nostru, obosit de vîrstă motiva cuvintele „încă o victorie

dintr-asta...”, prin aceea că i-a fost necesară o jumătate de secol ca să învingă, iar anilor vieții sale nu-i mai pot fi adăugați alți cincizeci pentru atîtea și atîtea alte idei născute pe planșeta imaginației sale neliniștite. Iată numai cîteva: ambarcațiune care nu produce valuri, recuperarea energiei calorice de la instalații, multe soluții de perfecționare a automobilului, proiect de iluminat public, chiar dacă unele dintre ele par utopii, cîntețului Lančrâmului care nu face simplă poezie din lumea atît de concretă a secolului atît de grăbit.

Așadar: să dezlegăm cu atenție tainele viselor inginerului Iosif P. Roșiu, inventator de frumuseți necesare.

TEODOR BULZA ■

Nicolae Ionescu-Dîmbovița, la această oră

După valorosul experiment din 14 aprilie 1978, susținut de inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dîmbovița, asupra valabilității seroreacției sale de diagnostic, în urma rezultatelor obținute la această nouă probă, cunoscute de marele public dintr-un comunicat oficial apărut în presă, opinia publică din țara noastră a manifestat un interes deosebit pentru aplicabilitatea practică a seroreacției „Dîmbovița”, cît și pentru experimentarea metodei sale de terapie a cancerului: am primit la redacție, în acest răstimp, zeci de persoane, am primit sute de telefoane și scrisori din toate colțurile țării, unele ne solicită sprijin dar în cele mai multe, diferite colective de oameni ai muncii fac propuneri, vin cu sugestii privind crearea, organizarea unui cadru adecvat, în care

cercetătorul român Nicolae Ionescu-Dîmbovița să-și poată continua cercetările, să-și poată aplica în practică descoperirile sale. Sînt, între acestea, numeroase și emoționante oferte individuale și colective de a contribui în toate formele la susținerea, la succesul deplin al valoroasei descoperiri. Gesturile acestor oameni, ale acestor colective de oameni ai muncii sînt emoționante și desprindem din ele o puternică și profundă stare de solidaritate umană, caracteristică dintotdeauna poporului nostru. Ele pot constitui, în același timp, un puternic imbold în activitatea fiecărui cercetător care luptă împotriva acestei necruțătoare, deocamdată, boli. Este umărul pe care cei mulți vor, din proprie inițiativă, să-l pună la această treabă!

Oamenii, cei suferinzi mai ales, vor să beneficieze de efectul terapeutic al metodei fitofiziologice, își manifestă această dorință cu nerăbdare, o nerăbdare care ni se pare pe cît de firească, pe atît de îndreptățită, de legitimă chiar.

Dorim să aducem la cunoștința marelui public interesat că, urmare importanței, a aprecierii de care s-a bucurat în rîndul populației descoperirea aparținînd inginerului chimist N. Ionescu-Dîmbovița, organele centrale de partid și de stat, sub a căror atenție și îndrumare evoluează verificarea metodelor și aplicarea lor practică, în trepînd tot ceea ce omenește este posibil, pentru ca ele să poată fi folosite cît mai repede în folosul celor suferinzi. În acest sens, în prezent, se desfășoară o activitate intensă, pentru asigurarea condițiilor adecvate, în care omul de știință român să-și poată continua cercetările, care să permită trecerea la o nouă etapă de verificare și a metodei de tratament fitofiziologice.

Dorim însă, în același timp, să aducem la cunoștința cititorilor noștri, a

tuturor aceluia care sînt deosebit de interesați, că toate aceste pregătiri, experimentarea riguroasă și cu atenția necesară, care trebuie acordată unor astfel de descoperiri, mai cer timp. Un timp nu îndelungat, ci absolut necesar, un timp în care, îi rugăm pe cititorii noștri, să aștepte cu aceeași încredere, cu care s-a așteptat pînă acum, în reușita acestei deosebite acțiuni. Aceasta cu atît mai mult, cu cît cele întreprinse, cele ce se întreprind de la o zi la alta, ne îndreptățesc să facem afirmația că, așa cum mai spunem, nimic din ceea ce este posibil nu se va lăsa neîncercat pentru verificarea în continuare a descoperirilor inginerului chimist N. Ionescu-Dîmbovița, pentru aplicarea urgentă în practică a ceea ce se verifică, pentru trecerea grabnică la tratarea bolnavilor. În ce ne privește, asigurăm cititorii noștri că, așa cum am făcut-o și pînă acum, îi vom ține în continuare la curent cu tot ce se întreprinde în acest sens.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

O scrisoare, o opinie

Apreciez într-un totu acțiunile revistei dumneavoastră pentru a promova noul în știință precum și în alte activități sociale. În acest context consider că bine venită și acțiunea pentru a facilita experimentarea și introducerea în practică a seroreacției de diagnostic a cancerului, descoperită de ing. N. Ionescu-Dîmbovița. Am făcut parte dintr-una din comisiile care au verificat rezultatele demonstrației de diagnostic și, așa cum am afirmat-o de mai multe ori, cred că descoperirea este importantă și dacă își va dovedi specificitatea în toate condițiile patologice ridicate de practica clinică, seroreacția N. Ionescu-Dîmbovița devine o mare descoperire.

Cu responsabilitatea pe care mi-o dă experiența mea proprie și cunoscînd istoria multor descoperiri în biologie și medicină, cred însă că atunci cînd ne aflăm în preajma unui asemenea eveniment într-un domeniu care zdruncină

psihologia și comportamentul maselor mari de oameni, este bine să avem tot tactul, prudența și, să nu uităm, modestia pentru a introduce noutatea descoperită. Există unele consecințe cu repercusiuni grave în starea psihică a bolnavilor noștri și a familiilor lor. În acest sens am datoria să fac următoarea precizare:

În dialogul pe care l-ați avut cu ing. N. Ionescu-Dîmbovița (Flacăra nr. 16/20.IV.1978, pag. 13) asupra bolnavului hemofilic la care seroreacția a dat un rezultat fals pozitiv de cancer, la întrebarea dumneavoastră, ing. N. Ionescu-Dîmbovița a afirmat repetînd că hemofilia este o stare precanceroasă și că bolnavul testat a murit între timp de cancer. De la publicarea dialogului dumneavoastră, bolnavii de hemofilie pe care îi am internați în clinică au intrat într-o stare gravă de agitație, de altfel ca și alți bolnavi considerați de

ing. Ionescu-Dîmbovița în stări de precancer.

Cu scopul de a liniști bolnavii și familiile lor, afirm cu toată răspunderea, pe baza experienței proprii în clinica noastră după urmărirea sistematică timp de 20 de ani a peste 400 de cazuri de hemofilie și pe baza confruntării cu experiența și literatura universală, că *hemofilia nu este o boală precanceroasă*. Precizez în plus că bolnavul testat este binecunoscut și urmărit de noi din 1965, trăiește și își vede în continuare de treburile lui, în limitele în care îi permite această boală. Acest fapt a fost controlat de altfel de organele Ministerului Sănătății și este regretabil că tov. ing. Ionescu-Dîmbovița deține o informație eronată privind viața unui om.

Mă abțin de la alte reflexiuni asupra efectelor pentru bolnavii cu afecțiuni maligne referitor la metodele de tratament propuse de ing. Ionescu-Dîmbovița. Semnalez însă cu îngrijorare tulburarea care a cuprins masa de bolnavi și familiile lor în așteptarea acestei metode, asupra căreia pînă în prezent — după cunoștința mea — nu s-a făcut nici un experiment știin-

țific oficial. Îmi fac datoria să consiliesc bolnavii și familiile lor ca pînă atunci să se urmeze metodele verificate de tratament, care cu toată imperfecțiunea lor, așa cum arată statisticile mondiale, pot să vindece mai mult de 50% din bolnavii canceroși iar într-un alt procentaj să ducă la remisiuni lungi compatibile cu o viață aproape normală. Amintesc în acest sens rezultatele obținute în boala Hodgkin, de care mă ocup.

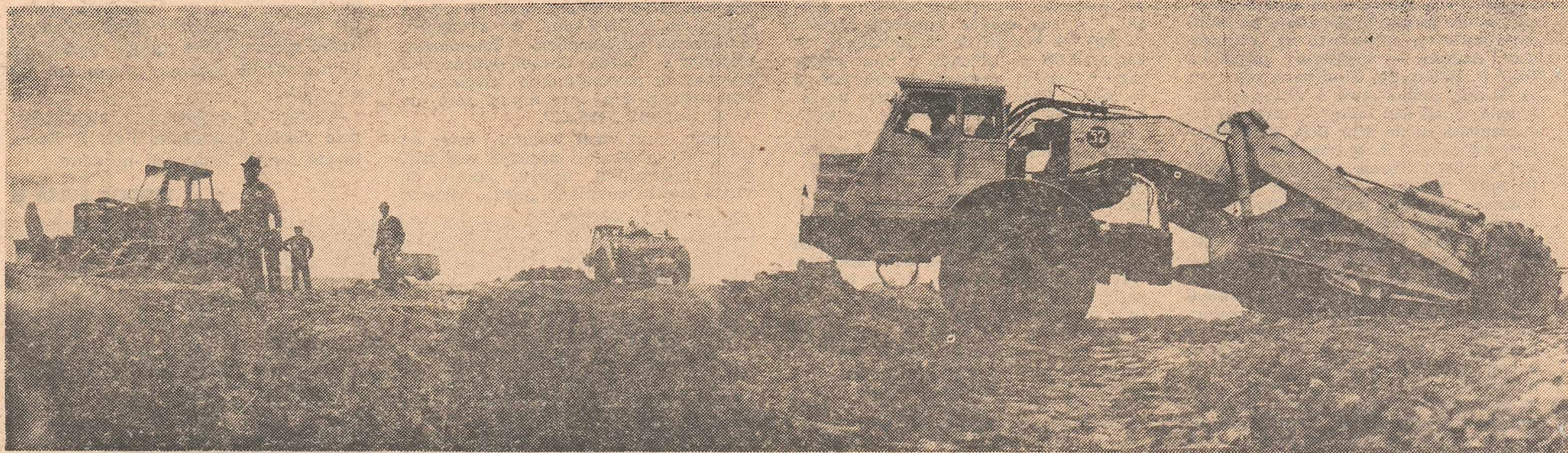
Inchei această scrisoare, pe care vă rog s-o publicați cît mai repede în revista dumneavoastră, așa cum ați publicat și alte interviuri ale subsemnatului, inclusiv cel din ultimul număr în care îmi exprim totala apreciere asupra seroreacției ing. N. Ionescu-Dîmbovița, de la care noi, medicii și bolnavii, așteptăm cu încredere foarte mult. Să rămînem însă în limitele rigurozității și al deontologiei științifice, avînd în vedere în primul rînd starea specială biologică și psihologică a bolnavilor noștri.

Cu deosebită considerație,
ȘT. BERCEANU ■

ÎNCEPU

Pe șantierul Complexului hidrotehnic
Turnu Măgurele — Nicopole

Pe Dunăre-n jos, aproape de Turnu Măgurele, se construiește un uriaș complex hidrotehnic, complexul Turnu Măgurele—Nicopole, operă a prieteniei româno-bulgare, complex compus din două hidrocentrale, puse-n mișcare de apele fluviului zăgăzuit prin două baraje-gigant, drenat și dresat prin două ecluze, imblinzit și devenit oglindă de lac. Un lac întins pe 280 de kilometri, adică a zecea parte din trunchiul marelui fluviu al continentului, adică un sfert din kilometrii de apă care scaldă pământurile țării noastre. Cu lacul de acumulare al Porților de Fier I (150 de kilometri lungime), cu lacul de acumulare al Porților de Fier II (180 de kilometri), jumătate din Dunărea românească devine lac. Lac-rezervor de noi bogății și de noi miracole, lac-energie, lac-lumină, schimbând regimul solar al unei întregi geografii, ca și cum astrul zilei ar consimți să rămână pe cer și nopțile. Nu-i o metaforă, noul complex hidrotehnic — doar el! — va îmbogăți cele două popoare cu un flux de lumină și energie de cite 2 miliarde kilowați-oră anual. De două ori mai mult decât trimite pe firele înalteor tensiuni prima mare cetate a energiei ridicată pe Dunăre, Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I. Spre a se ajunge la cele 2 miliarde de noi kilowați-oră, obligațiile de efort, de gândire, de eroism, de avânt creator, de racordare a noului la sistemul de energii al oamenilor, al miilor și miilor de constructori români și bulgari, tezaurizează, transcrie în cifre, valori de o inestimabilă bogăție, indicând un tumult constructiv de o amploare și o intensitate unice. Constructorii români vor ridica, spun proiectele, 335 kilometri de diguri, vor turna, numai în nodul energetic, 1,2 milioane de metri cubi de betoane, vor monta peste 35 000 de tone de utilaje și instalații complexe. Va rezulta nu numai un nou echilibru al geografiei locurilor, dar și un nou echilibru, un nou relief, un nou dinamism sau o nouă intimitate a vieții lor, prin bruscarea — sau așezarea în alte dimensiuni — a unor raporturi tradiționale cu lumea și timpul, prin inedite orizonturi ale civilizației. Turnu Măgurele, Corabia, Calafat, Izlaz, vechi porturi de cimpie, și, odată cu ele, o seamă de sate pe lângă care Dunărea, cindva, trecea cu nepăsarea unui transoceanic pe lângă un tărâm necunoscut, vor înflori într-un alt decor, cu tumultuoase ritmuri de viață, legându-se de respirația nouă a fluviului și a cetăților de beton și oțel de pe malul lui. Se vor amenaja, spun aceleași proiecte, construcții portuare de anvergură, se vor elibera importante rezerve de apă pentru irigația cimpurilor, va cunoaște o nouă intensitate navigația fluvială, se vor construi o șosea și o cale ferată se vor infiripa noi și mai sprintene legături între cele două țări.

Acasta e lucrarea, una din cele mai spectaculoase de pe apele lumii, inaugurată la 5 aprilie a.c. în prezența conducătorilor celor două țări, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Un prodigios monument al tehnicii veacului, reprezentând, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită cu prilejul inaugurării, „cel mai înalt nivel de cooperare economică dintre România și Bulgaria din toate timpurile”, legendă, printr-o magnifică punte a energiei, cele două popoare socialiste, după ce, suflătește, această punte se construie demult.

Ce s-a întâmplat pe acest șantier-monument al tehnicii într-un timp ce cuprinde abia o felie de anotimp, abia o respirație din strămilenara viață a fluviului, abia citeva frunze de calendar scuturate în unde? Primii constructori au descins aici la 1 martie. De atunci și până la inaugurarea construcției a trecut abia cu ceva peste o lună. De la inaugurare

și pină azi, mai puțin de o lună. Ce s-a putut deci înscrie — din monumentală durată a mării cetăți a luminii — în efermerul acestor puține zile?

Drum prin ostroave, drum de nouă întemeiere

Aparent — și chiar și dincolo de aparent — nu s-a schimbat nimic. Oricum, de departe — și chiar și de aproape — schimbările nu se văd. Trebuie să ajungi, ca să le observi, foarte aproape, străbătând, pentru asta, un superb peisaj acvatic, de o splendoare arhaică, un rai al naturii neprihănite, rămasă sau apărută aici parcă dintr-o altă eră. Un rest dintr-o bătrână, eternă civilizație a naturii, conservată parcă în chip special, anume ca să degaje — cind atingi șantierul — socul neprevăzutului.

Din șoseaua Tr. Măgurele—Zimnicea, de undeva, din comuna Seaca, o luăm spre dreapta, părăsind asfaltul, aburcînd pe coama unui dig. Un dig care protejează cimpia de revărsările Dunării, lung șarpe de pământ inotînd prin oceanul verde al ierbărilor spre pădurea de plopi, sălcii și stuărișuri ce acoperă zarea fluviului. E dimineață, e o lumină castă, liniștitoare, o legănată și abia perceptibilă mișcare a ierburilor șterge buza digului, plopii din zare sînt imobili, de-a dreapta și de-a stînga noastră, în monom, ca niște șiruri sprintene de cocori, înoată pe cerul cimpului verde secerători mecanice, cu coasa ascunsă sub aripi. Coasa suieră prin seacă, mai încolo se văd, în urma secerătorilor, niște copii zbenzîndu-se în apa verde cu plăcerea cu care se scaldă delfinii în mare, mai încolo, printre niște stîrvuri lemnoase carbonizate, vestigii din niște codri străvechi, pe care focul nu le-a putut consuma, nici umezeala acidă a bălții care, cindva, devora pe-aici totul, se plimbă un cocostîrc. Tablou edenic, calm, parcă anume creat, parcă anume pictîndu-se pe retină cu emulsiile-i dulci de culori de apă, ca să degaje și mai intens socul neprevăzutului, al schimbărilor.

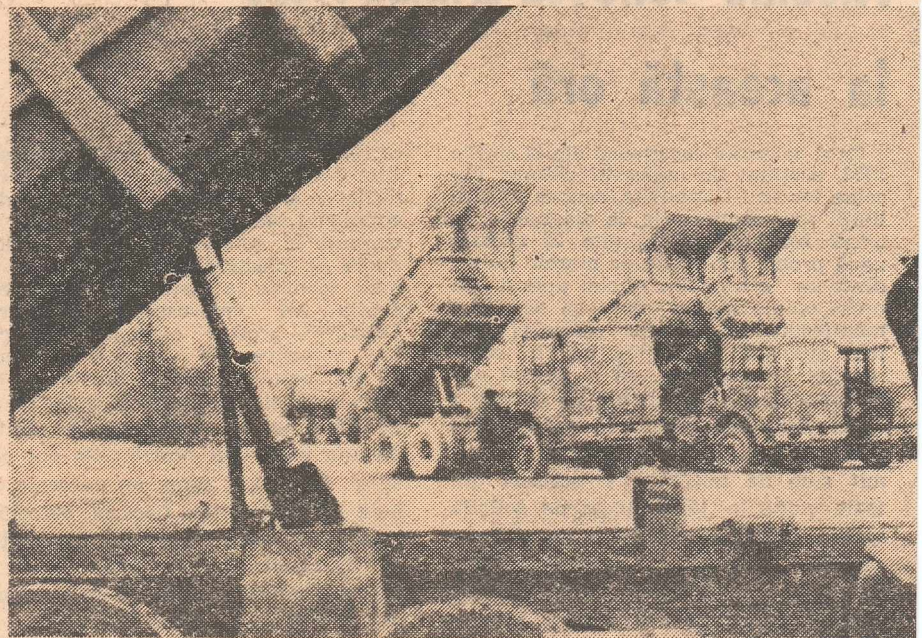
Prima schimbare, pe care ochiul vizitatorului nededit cu aceste locuri nu o înregistrează, schimbare în aparentă minoră, periferică șantierului, dar de vitală însemnătate pentru destinul lui, este chiar drumul pe care înaintăm. Acest drum este doar de citeva săptămîni. A fost doar un dig, un șarpe de lut cu solzi de fierburi, care, într-un răstimp foarte scurt, decar de zile și nopți, a suferit o metamorfoză care l-a transformat, de fapt, în altceva. În citeva zile și citeva nopți, mai precis în vreo șapte, acest dig lung de 9 kilometri, dig de pământ argilos, nesigur, care se înmuia sub ploii, aci scufundîndu-se, aci plutînd în deriva inesizabilă a apelor cerului, a devenit un dig-drum, un dig-magistrală, putînd ține temeinic oameni, mașini, camioane de mare tonaj, uriașe trailere, întreaga mare, grea, bubuitoare, neconținută mișcare care se scurge din toate zările spre șantierul mării cetăți a Dunării. I s-a smuls blana mișcătoare, fremătătoare, de lut și ierburi, i s-au smuls cite 30—35 de centimetri din coamă, pe toată lungimea, a fost tasat, compactat, făcut puternic ca o rocă, pe toată lungimea și în întreaga-i structură, de la coamă la rădăcinile nevăzute, a căpătat, de fapt, o altă structură, prin transplanțuri masive de pământ greu, de piatră și de beton. În unele locuri a fost lărgit, ca să poată susține nu numai pe verticală mișcarea oamenilor și a mașinilor. Dacă l-ai radiografiat, acest dig-drum înalt de citiva metri, larg de citiva, lung de vreo nouă mii, ar desena exact forma anatomică a unui mușchi sau a unui sistem muscular în condiții de efort extrem. A devenit ca fierul, a devenit rigid prin mii de tone de pământ, de piatră și de beton, prin

efortul oamenilor care l-au încordat, care-l țin încordat. Oamenii, constructorii, au operat această încordare, calculabilă teoretic, printr-o încordare a bratelor, a eforturilor, ce, practic, nu se poate calcula. A fost foarte greu, fiindcă s-a muncit nu numai într-o competiție contracronometru cu timpul, sub presiunea unor termene foarte strînse, ci și într-o luptă cu vitregiile timpului. Adică a plouat în toate zilele și nopțile construcției, ploaie-potop, adică oamenii au muncit prin torente de apă ce-i dărimau, ce-i făceau una cu noroiul. Dacă lupta ar fi fost o infruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de lupte pe un ring lung de 9 kilometri, fără pauze sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, uneori fără nopți, dacă lupta ar fi fost pur și simplu sportivă, performanțele de rezistență s-ar fi putut calcula mai ușor, s-ar fi putut obține, astfel, un vag echivalent

ei, spre sutele de acum, spre pionierii epopei a Dunării, spre avangarda ce deschide marele drum al construcției, ne dreptăm în aceste clipe.

Ei au venit de departe, din munți, coborînd pe ape, cu un fel de plută...

În plină pădure masivă, suav infrunz pe țărmul fluviului, două incinte, ca două uriașe ferestre ale clădirii de arbori, două mari platforme de lucru, una numită „organizare”, alta numită „tehnologic despărțite printr-o fisie de plopi, ea săși cit o pădure, zidită compact de cite sute de metri. În curînd, această fisie

al efortului cheltuit de oameni, astfel ca drumul să fie gata la timp. Și a fost.

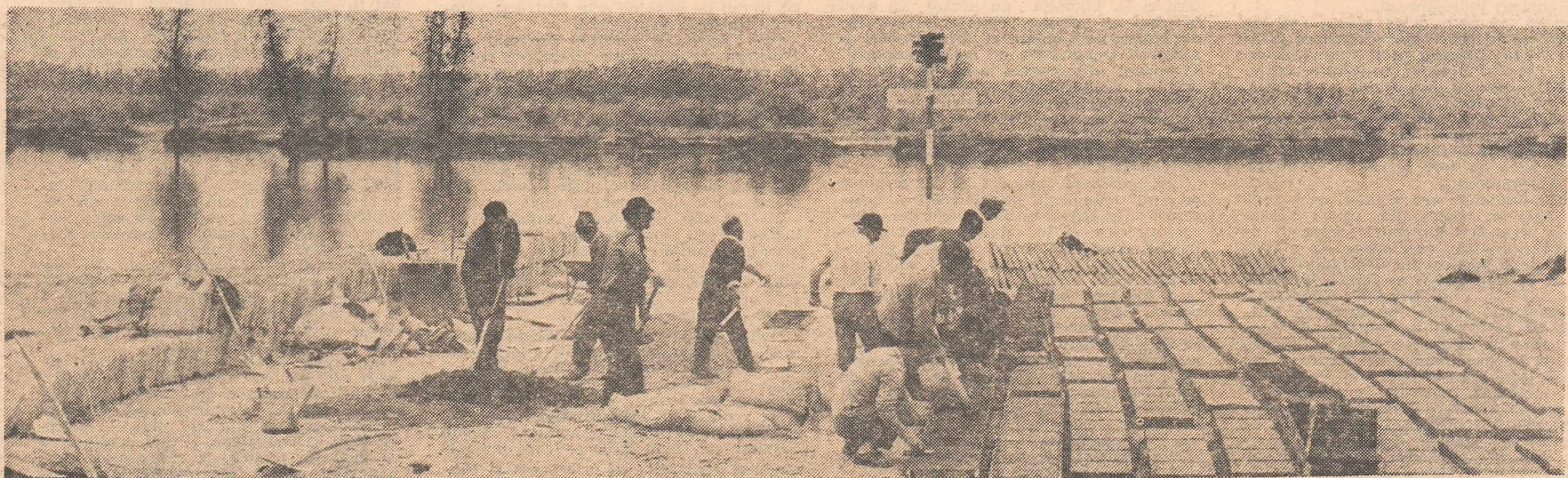
Acești oameni, creatorii drumului, sînt niște constructori, adică niște oameni obișnuși, adică niște oameni deosebiți, care și-au făcut din încercările supreme un mod permanent de viață, iar din luptă o profesie. Ei se pot numi Constantin Dorcioman, maistrul constructor, bărbat în puterea virstei și a experienței, cu școala — de fapt, universitatea — șantierelor hidroenergetice de pe Olt și Lotru, la care Lotru drumurile s-au scobit prin stînci, ceea ce, zice el, a fost și n-a fost mai greu ca aici, prin clisa moale, mișcătoare, scufundătoare. Ei se pot numi Florin Doncea, tînăr subinginer, încă la începutul drumurilor prin clisă, prin profesie și prin viață, dar și el cu experiența Oltului, adus de pe Olt — sau de Olt — la Dunăre, la confluența unde suvoil unei prime experiențe se varsă în albia unor noi, infinit mai mari bălții eroice. Ei se pot numi Constantin Gidoiu, buldozerist, ei se pot numi Floarea Udrea sau Marin Smărăndescu, comandanți de scerpere, ce, alături de alte citeva zeci de muncitori, au trudit la construcția drumului, prin ploile grele, muncind „zi lumină”, adică în schimburi de cite 12 ore, deși „ziua lumină” n-avea lumină decît vreo șapte-opt ceasuri, în rest fiind luminată cu reflectoare și felinare. Ei au fost, la construcția drumului, citeva zeci, ei sînt acum, pe întreg șantierul, citeva sute, ei vor fi, peste puțin, cu mii. Spre

dispărea, o vor hăcu ferăstraiele, două platforme se vor uni, apoi, de la zi la alta, inghințind zeci și zeci de lătare de plopi și sălcii, ele se vor extirga. Hectarele defrișate se numără, de pe cum, cu zecile, la 1 martie, cind au cîns aici primii constructori, tot locul numai pădure, o junglă verde de arbori și bălți. Arborii au fost doborîți, cărați bărcile și cu camioanele, bălțile au secate cu motopompele, au început excavările, apoi betonările, montîndu-se în timp și o stație de betoane, astfel în pină la ora de față, volumul pămînt ce s-a mișcat din loc, săpat, transportat, terasat, compactat, adică volul așa-ziselor „umpluturi”, depășește 100 de metri cubi.

Pe platforma zisă „tehnologică”, au s-a instalat comandamentul central construcției, intrăm cu mașina pe o pistă de beton, înconjurată, pe un zont care se confundă cu Dunărea și cerul, de arătura adîncă, în plină desurare, în plină larmă de metal incins mașinilor de tot felul, de toate formele de toate mărimile, buldozere, mai nuni și „buldotancuri”, uriașe autoscrepere, cavatoare, tractoare pe senile cu lamă, buldozere, autocamioane „Dac”, autocamioane, Dumnezeu mai știe cite alt scurmînd pămîntul într-un nor de p. După o primăvară cu ploii, o primăvară cu praf. Pămîntul nisipos se ridică în luri la cea mai înfimă adiere, aerul turat de nisip e greu, îl tragi pe nări

UT DE DEPOEE

Fotografii de ELENA GHERA

pe tabac, oamenii au ochii roșii, siluetele lor plutesc într-un halo alb-fumuriu, ca într-o nebuloasă, o autocisternă cu apă patrunează continuu, din zori până seara, de-a lungul căilor de acces, stropindu-le ca să risipească ceața de colb, dar totul rămâne în ceață, nebulos, indistinct, e greu să vezi prea limpede ce se întâmplă, ce se vrea, încotro se merge. Evident, se știe bine ce se vrea, adică toate eforturile, în clipa de față, sînt îndreptate spre ridicarea platformelor la cota neînundabilă, adică spre tragerea reliefulor în sus, acolo unde viitura de primăvară a Dunării (ce încă n-a venit, dar e pe-a-proape) nu va putea să ajungă, nu va putea să amenințe. Pe platformele devenite redute, redute bine fortificate, bastioane între pădurile izgonite și apele reprimite sub ele, se desenează locurile viitoarelor mari obiective industriale, ce se vor ataca simultan, sau cu un pas în urma obiectivelor sociale, a coloniei

Argesului, unde-i așteaptă, la bunici, fetița lor, Frații Mihai și Petre Martinas, mecanici de clasă, șefi cu schimbul ai echipei de buldotancuri, au lucrat și pe Olt, și pe Lotru, au lucrat și pe Someș, au lucrat și la Sadu, iar o altă familie de constructori, cea a Gigoiilor, cu un tată (Florea) buldozerist, un fecior (Grigore) tot buldozerist și un altul (Gheorghe) screperist, au dat, ca și alții, ocol României de câteva ori, din șantier în șantier. Ei toți se cunosc între ei, sînt o familie, o mare familie, deși uneori viața i-a despărțit cu anii, dar ei dețin un depozit de amintiri comune, amintiri ce se cheamă Olt, Lotru, Someș, depozit de amintiri improspătat și îmbogățit cu fiecare nou șantier pe care se întîlnesc și unde, de fapt, atunci cînd o iau de la început, nu fac decît să continue. „A continuu”, zice excavatoristul Constantin Podaru, e, totuși, un fel de a spune, nicăieri nu se repetă aceleași soluții tehnice, munca, pe șantierele hidroenergetice, are un neprevăzut pe care nu-l întîlnești nicăieri. Aici, la Turnu, el, Constantin Podaru, comandă, pentru prima oară în viața lui, un excavator de tip „Castor”, fabricat la Brăila, utilaj nou, care acum își face debutul în viață, marele șantier avînd și rolul de a-l testa. Testul se face în dublu sens, omul descoperă mașina și se descoperă, în dialog cu ea, pe sine, punînd și întrebări, dînd și răspunsuri, într-o relație de reciprocă valorificare a noului, a potențelor lui, existente în fiecare, în om ca și în mașină. Alți mecanici testează tractoarele pe șenile cu lame de buldozere, tot utilaje de concepție nouă, fabricate de meșterii brașoveni.

Oameni și păsări, oameni-păsări, privind pămîntul din unghiul păsărilor

Ei, acești vechi constructori, sînt, spunem, o familie, o mare familie. Amintirea șantierelelor pe care au lucrat împreună e prea fierbîntă, cu întreaga ei epopee de bărbăție și de fraternitate, pentru ca oamenii să se mai poată despărți în familii mai mici, cu capi de familie, în familiuțe sau neamuri. E mai simplu și mai util să se păstreze vechea și nobila solidaritate a lupielor cot la cot de pe Olt, de pe Lotru sau de pe Someș, să se certe tovarășește, deschis, cînd ceva nu merge, să se laude la fel de sincer, cînd lucrurile se dreg, și, între timp, să-și sporească rîndurile, să adopte în familia lor alți membri, pe care să-i integreze, pe care să-i facă asemeni lor. Cei veniți pentru prima oară pe un șantier hidroenergetic sînt, la ceasul de față, de trei ori mai mulți ca „veteranii”, sînt, în covârșitoare majoritate, oameni de-ai locului, din Tr. Măgurele sau din satele zonei. Unii se integrează rigorilor unui șantier hidroenergetic — și încă, în cazul de față, ale unuia din cele mai mari, mai complexe, din cîte a văzut vreodată vreoa apă a lumii! — din prima clipă, cu pasiune, cu conștiință, cu dăruire, cu vocație. Adică vocația asta, s-ar spune, era în ei, altfel nu se explică de ce un om ca Marian Dimitrache, maistrul mecanic, și-a cerut, de la I.T.A.—Tr. Măgurele, unde lucra de vreo două decenii, transferul, ca să vină aici, în sălbăticia ostroavelor, abandonînd un post de conducere, o situație la care ajunsese prin meritul unei prețuite munci, ca s-o ia, aici, de la început. De ce a făcut-o? Pentru că, zice el, „tovarășul Nicolae Ceaușescu, la 5 aprilie, la inaugurare, a spus că acest mare obiectiv va vorbi, peste decenii și veacuri, despre forța creatoare a oamenilor”. Astfel că el, Marian Dimitrache, vechi comunist, s-a decis ca, după două decenii de muncă la I.T.A., muncă, desigur, cu satisfacțiile ei, dar pentru el intrată de-acum în reflex, în rutina obișnuinței, să facă, în

următoarele două decenii, adică pînă la vîrsta pensiei, și creație. Soții Gabriela și Liviu Dordea, amîndoi foarte tineri, amîndoi ingineri hidroenergeticieni, colegi de facultate la București, apoi colegi de muncă la Combinatul chimic din Tr. Măgurele, secția ape (secție unde, totuși, lucrău „în bransă”, avînd de-a face și cu energia, și cu apa!), au venit aici, ca și mesterul Dimitrache, printre primii, ca să-și facă „mai lungă sursă” profesia, ca să-și împlinească, de fapt, o vocație. Subinginerul energetic Pelaghia Preda, fată tină, a studii absolvite în toamnă, a renunțat, din aceleași motive, la București, la liniștitul sau, oricum, mai liniștitul scaun din biroul tehnic al Trusului de construcții Ilfov, ca să facă aici, prin ploii, prin colb, prin sălbăticiie, o meserie ce, mai mult ca o meserie, rămîne totuși o vocație. Pelaghia Preda e din Satele, o comună de la vreo 30 și ceva de kilometri. Tot din Satele e și screperistul Ion Stroie, venit aici de la T.C.I.F.-Ialomița. Are în saț o nevastă și o fetiță de trei ani, pe care, lucrînd în Ialomița, nu le vedea prea des. De aici, seriile, autobuzul șantierului îl duce acasă. De aici, seriile, seri la rînd, autobuzul a plecat fără el, tînarul screperist fiind prins pînă peste cap cu treburi.

Screperile răstoarnă pămîntul, buldo-

tancurile cu bot de buldog sau de tanc îl iau, urînd, în piept, santicul e plină bătălie, aerul fierbe, dar cînd și cînd, în cîte o pauză sau o sincopă de liniște, se aude, în crîngul de plopi ce desparte cele două platforme, cum cîntă păsările. Cînd pădurea accasta nu va mai fi, unde se vor duce păsările? Vor rămîne totuși aici, zic constructorii, în incinta unei hidrocentrale care va fi, deopotrivă, o cetate de ziduri și de oteluri, dar și un gigantic parc. Îi credem, fiindcă ei, acești oameni, cunosc bine păsările, sînt chiar rude cu ele, oare nu li s-a spus că sînt și ei niște păsări, niște migratoare păsări, niște febrili sau niște neliniștiți ai plecărilor spre mereu alte zări, asemenea păsărilor?

Aici, pe marele șantier al Dunării, unde ridică pămîntul mai sus de Dunăre, la cote neînundabile, la cotele stăpînirii depline a omului, ei desființază opoziția pămînt-er, ei trag reliefulurile în sus, fără să aibă timp — căci sînt teribil de ocupați, de prinși în marea lor bătălie! — ca să observe că de acolo, din înălțimea văzduhului, din unghiul păsărilor, acest pămînt românesc, sfințit de ei și de munca lor, arată, de pe acum, din ce în ce mai frumos.

ILIE PURCARU

Horia și Iancu

Durerea răbdării încă mai doare

Umbră lui Horia :

— Iancule mare, bravule tare !

O răscruce cutează printre alte răscruci, hohotind printre mormintele părăsire de cruci.

N-au preț banii de trecere, eu n-am putut să aduc în Albac o zi de petrecere, adevărul nostru mai tare-i ca piatra

de Detunata,

și iubirea de țară

am purtat-o din tată-n fiu

ca pe-o sfințită povară,

doar ea ne-a ținut mințile în viață,

și-o mîncam odată cu pita amară,

îndulcindu-ne graiul și credința

în fiecare dimineață,

ea ne-a luminat legămîntul

făcut de strămoși cu pămîntul

în care oasele noastre se odihnesc

așteptînd ziua preschimbării lor în trimbițe,

biruința.

Unicul dor al vieții mele

Avram Iancu :

— Noi am trecut neaplecăți prin istorii,

nu ne-am dorit deșarte glorii,

nu ne-am înveninat sufletele urînd alte neamuri,

dar nici nu ne vom supune să fim prinși

în străine hamuri,

libertatea este buna noastră străbună,

adevărul nostru în lume răsună, răsună,

inima lui Horia în pieptul meu bate,

să luptăm, seceta de porți s-o spulberăm,

unicul dor al vieții mele

este să-mi văd națiunea fericită,

scăpată de jug,

pentru care, după puteri am lucrat,

singele meu doar în bobul de griu

poate fi spulberat.

RADU SELEJAN

muncitorcești, a școlilor, creșelor, grădinițelor de copii, cantinelor etc. Primele bărci, deocamdata, sînt ocupate de birouri, constructorii, deocamdata, sînt duși, seriile, cu autobuzele, la Tr. Măgurele, unde li s-au pus la dispoziție apartamente în blocuri, ori în alte localități, în satele zonei, de unde mulți au venit aici.

Inginerul Gheorghe Savu, șeful șantierului, e plecat. S-a reintors, cu un grup de constructori, pe șantierul hidrocentralei de la Slatina de unde-a venit aici, și unde în clipa de față, cu o mare desfășurare de forțe și cu un mare frison al inimilor, se pregătește o clipă mare, o clipă unică : devierea Oltului. Trebuie să fie acolo, fiindcă o astfel de clipă nu se poate desfășura fără știința lui (el a condus acest șantier, el îi știe toate secretele) și, desigur, fără participarea sa afectivă, fără mindria lui în fața apogeuului unei opere la zămislirea căreia a trudit atîtea zile, atîtea nopți.

„Nucleul de bază”, cum se zice, al constructorilor de la Tr. Măgurele îl constituie cei veniți de pe șantierele Oltului. Alții au în urmă și alte riuri, tînarul inginer Gh. Andrei, șeful lotului de mecanizare, a venit, zice, „cu pluta, de sus, din munți”, adică din munții Lotrului, de pe care a coborît, odată cu riul, în apa Oltului, și de aici la Dunăre. Soția, tot inginer, lucrează încă la Slatina, e și ea, ca și el, teribil de ocupată, se vîd rar, și atunci cînd se vîd n-o fac nici la Slatina, nici la Tr. Măgurele, ci în Stilpenii

Din nou despre „cine nu deschide ochii...”

Ca într-un vis chinuit, fostul director al I.L.L. Gorj — Paul Puținelu — își privește în fiecare dimineață cu jind autoturismul personal și nu se poate împăca cu gândul că nu mai are dreptul să-l folosească. De civa timp, eleganta sa „Dacie 1300” stă sigilată în așteptarea unei hotărâri judecătorești...

Firește, nu este deloc plăcut „să pui sare pe rana cuiva” dar sperăm ca pățania fostului director, a fostului inginer-șef — Iurii Dedyszyn, a fostului contabil-șef — Silvia Ardeleanu de la I.L.L. Gorj să constituie atit un învățămînt aspru pentru ei, cit și un avertisment pentru alții, predispuși la situații similare. Dacă ar desprinde de aici concluziile necesare, ar fi și spre binele lor și în folosul colectivității...

„Cu totul alta era situația dacă ar fi fost luată în considerație prima constatare a organelor Inspecției teritoriale de control și revizie, care numai la o lună de zile după numirea lui **Constantin Trăistaru** în funcția de șef al depozitului produse finite și a lui **Nicolae Fetăniță** în cea de șef al secției producție la I.L.L. Gorj, au găsit atit un plus în gestiune în valoare de 36 000 lei, cit și o serie de nereguli în documentele de livrare — relatează locotenent-colonel Ion Vancea de la formațiunea cercetării penale a Miliției județului Gorj. S-a propus atunci conducerii întreprinderii ca Trăistaru să fie schimbat imediat din funcție, deoarece, dacă numai într-o lună de zile săvârșise ilegalități destul de îndrăznețe era de așteptat că, lăsat în același loc, va continua „să vire mina pină la cot”, dar propunerea n-a fost luată în seamă.

Și ceea ce s-a petrecut în continuare a

confirmat temerea organelor de control. Rareori mi s-a întâmplat, în îndelungata mea activitate să cunosc indivizi atit de lacomi, care într-un timp foarte scurt să creeze un prejudiciu atit de mare...”

Și astfel aveam să aflăm că, rămînd mai departe în funcțiile deținute, C. Trăistaru și N. Fetăniță nu numai că n-au încercat să infirme prima impresie, ba, dimpotrivă, au organizat și desfășurat o afacere frauduloasă de mari proporții. Procedeele infracționiste n-a fost atit de original și ingenios pe cit de îndrăzneț. Nu-i vorba, faptul că conducerea întreprinderii „nu le-a clintit nici un fir de păr” după constatarea neregulilor amintite a constituit o adevărată incurajare a infractorilor.

Înțelegîndu-se amîndoi să nu respecte procesul tehnologic de fabricare a brinzeturilor în scopul creării plusurilor, plusuri pe care să le valorifice prin intermediul unor complici din rîndul gestionarilor de la magazinele alimentare, Trăistaru și Fetăniță au început să-și facă tot mai mulți complici, stabilînd pentru fiecare cota-parte din valoarea produselor sustrate, „partea leului”, adică 50% din total, revenindu-i, bineînțeles lui Trăistaru, care era inițiatorul afacerii.

La un moment dat însă pofta lui de bani l-a îndemnat să găsească încă un procedeu prin care să realizeze venituri fabuloase pe seama creării plusurilor de brînză: confirmarea fictivă a unor contracte încheiate de către posesorii de oi sau a cantităților pe care urmau să le predea la întreprindere unii achizitori de la cooperativele de consum.

Nu mai lui Grigore Dubreu, achizitor la Cooperativa de consum Tg. Jiu, de pildă

i-a fost confirmată cantitatea de 3 500 kg brînză, contravaloarea împărțind-o astfel între ei.

Goana după cîștiguri ilegale pusese într-atita stăpînire pe indivizii respectivi, că de la un timp nici nu mai țineau seamă dacă și-au „creat” atitea plusuri. Cit livrau pe bază de acte fictive și valorificau în interes personal.

Nu-i vorba, și ceilalți, dar mai ales Trăistaru se obișnuise destul de repede să trăiască pe picior mare, el și soția care, de la un timp nici nu mai țineau seamă dacă și-au „creat” atitea plusuri. Cit livrau pe bază de acte fictive și valorificau în interes personal.

Cit privește directorul, contabilul-șef, inginerul-șef, să „vadă” sau să „audă” ei ceva în legătură cu practicile și cu modul de viață al lui Trăistaru, Fetăniță și al altor indivizi din subordine care se infruptau din avutul obștesc? Nici vorba să se preocupe de așa ceva.

Numai că, în timp ce miliția ia cunoștință de amintita constatare a organelor de control și revizie, de refuzul directorului de a-i schimba pe cei doi din funcții și încep verificările de rigoare, iată că și în conducerea întreprinderii are loc o schimbare: forul tutelar numește un nou contabil șef, Ioan Roșu — care ne îndeplinindu-și atribuțiile cu pricepere și conștiinciozitate necesare, constată că între stocul scriptic și cel faptic de la depozitul de brînză este o diferență colosală — 45 000 kg (? !).

Organelor de miliție și altor organe de specialitate le revine sarcina să stabilizească cu exactitate procedeele folosite de infractori, amploarea faptelor ilegale, vinovăția fiecărui infractor, prejudiciul total.

Revizia de fond făcută de cadre competente din Centrala industrializării laptelui, coroborată cu probele administrate de miliție, constînd în recunoașterile a zeci și zeci de producători care și-au lichidat în mod fictiv contractele prin intermediul celor de la I.L.L. Gorj, în stabilirea indubitabilă a falsurilor din documentele de livrare etc., a constatat că prejudiciul total produs în numai 6 luni de zile de grupul de infractori în frunte cu Trăistaru și Fetăniță, în dauna avutului obștesc, este de 860 000 lei (? !).

În numai șase luni, o pagubă atit de mare? Intr-adevăr, pare de necrezut. Dar, din păcate, acesta este uneori preț lipsei de răspundere de care dau dovadă acei oameni din conducerea întreprinderilor, cărora nu le pasă cît încredințează avutul obștesc și cum este asigurată apărarea acestuia.

Infractorii și-au primit, nimic de zis, pedeapsa meritată: Constantin Trăistaru — 17 ani închisoare, Nicolae Fetăniță — 12 ani închisoare, ceilalți 17 coautori pedepși în raport de vinovăție, cea mai mică fiind de 3 ani închisoare.

Dar consecințele n-au fost toamă ușoare nici pentru conducerea I.L.L. Gorj: pe lângă schimbarea din funcții, a fostului director, a contabilului-șef și a inginerului-șef, aceștia sînt obligați, potrivit legii să contribuie, și încă substanțial, cu bunurile proprii, la recuperarea prejudiciului cauzat avutului obștesc, pentru că, așa cum spune proverbul, „Cine nu deschide ochii, deschide punga” !.

MIHAI GROZAVU

Oameni duri în Casa sufletelor curate

„Sîntem un grup de copii de la Casa de copii școlari nr. 2 Arad. Noi, frații mai mari, vă scriem despre necazurile noastre și ale fraților mai mici. Am mai spus și altora S-au instalat aici tirania, bătaia și injurăturile. Noi am vrut să plecăm, să fugim undeva, chiar la București, dar... Am suferit cit am putut. Fratele nostru, Mișa, a fost bătut cu asprime de pedagogul nostru, la ora mesei de seară, în prezența noastră, a celor mai mari și mai mici, pină cînd am început să plîngem. După aceasta, el a zăcut trei zile în infirmerie, unde s-a constatat că nu este bătut, după care a fost internat la Spitalul de copii mai multe zile”.

Aflăm că asemenea acte s-au mai repetat. Într-o casă de copii fără părinți, într-o casă în care dragostea și căldura sufletescă sînt înlocuite de relațiile aspre și dure, suflete fragile sînt puse în stare de alertă și pîndă, terorizate de o veșnică teamă de a nu greși, speriați sau mai curînd dispuși să-și ascundă sentimentele proprii vîrstei înaintînd către adolescență, maturizîndu-se fără copilărie.

Revista noastră a mai scris despre climatul sănătos și propice dezvoltării armonioase a tuturor celor care, prin grija statului, cresc, se pregătesc pentru viitor în casele de copii, înconjurați de afecțiune, de înțelegere, case la care revin cu nostalgie ca tehnicieni, muncitori de înaltă calificare, medici, ingineri, conducători de instituții. Oamenii ai societății noastre, pe deplin realizați. Tocmai de aceea, iată-ne la Arad, căutînd o adresă, căutînd adevărul unei triste și inexplicabile abateri de la regulă.

Tovarășul Inescu Nichifor, inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului, ne pune la dispoziție pagini edificatoare dintr-o plîngere asemănătoare celei de mai sus: „La Casa de copii școlari, strada Eugen Potier nr. 15-17, tovarășul educator Mircea Popescu l-a bătut, lovindu-l brutal pe un coleg de-al nostru, Mișa Boncolo, pentru simplul motiv că nu a vrut să spună cine este șeful său de grupă. Oare nu a știut sau însuși felul de a fi al educatorului l-a determinat să tacă? În fața întregului efectiv al casei, care se afla la cină, tovarășul Mircea Popescu l-a maltrat pe Mișa. A doua zi dimineața, Boncolo s-a simțit foarte rău. În speranța că situația lui Boncolo se va ameliora, acesta a fost internat în infirmeria casei pină cînd a trebuit să fie chemată Salvarea. Oare ac-

tea au fost cele mai potrivite măsuri care s-au putut lua de către tovarășa asistentă?”

Am fi putut să nu luăm în considerare scrisorile, care nu sînt semnate. Dar copiii sînt copii, și se tem. Ele vin să ateste o stare de lucruri înfrîntătoare. Deși ținuți cu strictețe după orele de curs în sălile de meditație ale școlii, ortografia zdruncinată a elevilor care se plîng arată că acolo nu meditează în primul rînd pedagogii: „Stimate tovarășe Gogu (descriem într-o scrisoare adresată tovarășului Gheorghe Gogu, inspectorul general al Inspectoratului școlar Arad) vă rog să veniți la cîmîn să vedeți ce se petrece aici cu copiii cum îi bate educatorii Popă și Horga 3 sunt în infirmerie bătute de ei, îi lovește și cade jos atunci cu picioarele nu caută unde lovește, niste educatori care în loc să ne învețe ne bate mai rău așa cum au fost bătute frații mei dacă suntem aici toți suntem ca frați dar vă rog să luați măsuri... dacă urgența îi găsiți pe frați în infirmerie, și iscălește „un elev ocular”.

N-am venit să facem o pledoarie sentimentală, dar ne interesează relațiile care s-au instaurat totuși într-o instituție de stat. Aflăm că „înaintea cazului Boncolo, pedagogul Al. Horga a bătut alți copii încercînd să arate că elevii mai mari (asistații casei) îi maltratează pe cei mici, ajungînd la concluzia că în Arad, Casa de copii reprezintă un „peicol social”. Elevii Petru Suciu și Lucian Serghievi, internați și ei în infirmerie, nu sînt străini de ciudatele metode pedagogice din casa lor. Din declarația lui Petru Suciu: „Tovarășul Horga ne-a bătut peste cap și la palmă cu coada de la mătura și ne-a bătut în infirmerie”. Din declarația lui Lucian Serghievi: „Tovarășul Horga m-a bătut cu o bită, m-a băgat în infirmerie unde m-au ținut patru zile... Cine este învinuit de toate acestea? Elevul din clasa a opta, Iulian Munteanu, șef de dormitor.

Printre multe alte plîngeri, găsim, foarte ciudat, și o scrisoare „montaj” iscălită de 87 de elevi care arată că toată lumea se simte bine, că unii „se consideră persecutați”, că unii nu se încadrează în disciplină. „Dacă ne pedepsesc (așa cum am văzut — n.n.) înseamnă că dorim să devenim oameni de nădejde” și am fi „adînc nemulțumiți dacă tovarășii părinți ai noștri, care ne cresc, pentru un caz izolat să fie sancționați”.

Să vedem cum au contribuit înșiși pedagogii Mircea Popescu și Al. Horga la instaurarea unui climat propice învățatu-

rii, încrederea în oameni, aici la Casa de copii nr. 2 din Arad. Mircea Popescu, cu o vechime de 23 de ani în învățămînt, vrînd „să facă ordine”, i-a tras „doar o palmă” neascultătorului Mișa Boncolo. Pentru pedagog, „copiii sînt instabili și răzbuțători”. „Personal, spune el, nu sînt pentru folosirea metodelor tari și regret foarte mult că m-am lăsat provocat de cîțiva elevi indisciplinați. Trebuie să precizez că sînt la primul caz și am tras învățămintele necesare”. Privim cu luare aminte la acest mod de a înțelege lucrurile, cînd un pedagog a cărui vechime reclamă o anumită experiență, în plin fluxul muncii (adică al educației) se lasă „provocat” și cade pradă „slăbiciunilor”. Lui Al. Horga, pedagog cu o vechime de 29 de ani în învățămînt ca urmare a faptului că i-a bătut pe Lucian Serghievi și Petru Suciu i s-a înmînat o sancțiune prietenească din partea directorului. Și Al. Horga are o părere destul de proastă despre copii: „Dacă îi întrebi despre o problemă, din cinci în cinci minute spun altceva și mint cu multă seninătate că nu ei au făcut și nu știu nimic”.

Pe un coridor, instalat la o masă, stă elevul de serviciu, Marinel Burtic, în etapele de 9 ani, de înălțimea citorva creioane puse cap la cap. De la 12 la 7 el păzește acolo bunul mers al lucrurilor. Pedagogul Mircea Guleș, foarte binevoitor, dar răspunzînd la întrebările noastre cu destule ezitări, ne conduce în sălile de clasă, în bucătărie, în dormitoare. Descrie un locaș cu lanț sever. Deschidem ușile dormitoarelor. În dormitorul nr. 8, pe un pat, ridicînd pe rînd cîțiva pușori aurii de gîină, dintr-o cutie de carton, șeful de dormitor, elevul din clasa a opta, singuraticul Iulian Munteanu. „De ce i-ai cumpărat?” „Păi, ca să-i cresc”. „Pe tine cine te-a crescut?” „Nu știu. De la vîrsta de trei ani am fost la preșcolari iar de la opt ani sînt aici”. „Ce toți ceilalți elevi ai casei, învață la Școala generală nr. 1.” „La pui numai eu umblu! Dacă îi iew în mină prea mult, slăbesc”. Alături, un acvariu. În geam — hrană pentru pui, rîme, porumb pisat, hrană pentru pești. În alt geam, răsaduri de căpsuni, fasole, lăcrămioare. „Cu Serghievi și Suciu ești prieten?” „Nu prea sînt prieten cu nimeni. De citit nu citesc pentru că mă plictisește. Mă interesează doar cum cresc toate astea pe care le am eu aici. Vreau să văd cum evoluează”. Pare o personalitate. Dar cine știe aici că Munteanu e singur într-o numeroasă colectivitate?

Vizităm cîteva clase. Facem cunoștință cu învățătoarele Margareta Rusu și Lucia

Bicu, detașate aici abia de două zile în locul celor doi pedagogi. Sîntem informați că, în urma cercetărilor efectuate, la propunerea Comitetului județean de partid, Mircea Popescu și Al. Horga au primit aspre sancțiuni fiind transferați disciplinar pentru folosirea unor metode antipedagogice, conform art. 209 lit. „d” din Statutul personalului didactic. Sancțiuni bine meritare, dar venite după o inexplicabilă tolerare a unei situații de multă vreme critice. Stăm de vorbă cu infirmiera Irina Cioranu. „Pot eu să spun ceva dacă nu am văzut nimic? Copiii nu prezentau urme de violență. Eu i-am internat și le-am dat îngrijirile necesare”. Atit. Mai, aflăm că tovarășul director Ștefan Ponta ține foarte mult la curățenie. Și expresia acestei curățenii o dau pentru dumnezeu bocancii lustruiți și șnururile legate corect.

Tovarășă directoare a Școlii generale nr. 1, Elena Grănescu îi cunoaște bine pe toți elevii. Ține la ei, crede cu adîncă și neclintită convingere că din copiii aceștia vor iew oameni adevărați și folositori societății. Bunătatea, spiritul de echitate, spune tovarășă directoare, se cultivă cu perseverență și grijă. Asupra acestor calități ar trebui să vegheze pedagogii. „De ziua lui, Ioan Vancea a venit și m-a servit cu o bomboană. I-am făcut cadou un album pe care și-l dorea mult. Neavînd unde să-l țină, îi păstra sub stâlta. Nu-l mai are. Un echilibru al dreptății se ține și cu o bună rînduială gospodărească. Școala a organizat primirea unor copii în zilele de duminică în familiile colegilor din oraș. Căminul refuză să-i mai lase în vizită”. „Ce să caute acolo, se spune. Pentru ca să fie trași de limbă?” „Deci ceva de povestit tot au! Din declarațiile copiilor aflăm că în bibliotecă pedagogii beau bere. Timpul afectat pauzelor dintre meditații, aerului liber și sănătos este nefiresc de scurt. Oare de ce?” „Nu mi se dau chitarele să nu le stricăm, jocurile, să nu le pierdem, duminica nu primim costumele să nu le puternici prin grija moștenită, umană și responsabilă a oamenilor cărora le sînt încredințate”.

Copiii de sub acel acoperămint de pe strada Eugen Potier din Arad, sînt acolo pentru că statul are grijă de el. A gîndi că „acolo nu-i ploaie, nu-i ninge” și că prin aceasta treaba noastră s-a terminat, nu e o atitudine de pedagog. El trebuie să devină oameni integri, echilibrați, puternici, prin grija neostenită, umană și responsabilă a oamenilor cărora le sînt încredințate.

Măsurile luate de către Comitetul județean de partid, de către Inspectoratul școlar și de către Procuratura județeană vin să dovedească temeinicia judecărilor primite de la Casa de copii nr. 2.

ADI CUSIN

Singurul nostru drum

(Urmare din pagina 1)

nu se bucură de drepturi. Este o minciună sfruntată, o grosolană încercare de a slăbi coeziunea poporului român și de a înșela opinia publică mondială. De fapt, în România această problemă a naționalităților nu există, fiind rezolvată în spiritul marxism-leninismului. Constituția țării, Congreșele IX, X și XI au consfințit această egalitate în drepturi și datorii a tuturor cetățenilor țării noastre. Cea mai bună dovadă o constituie unitatea strînsă a poporului român în jurul conducerii de partid și de stat. Nu e vorba numai de loialitate, ci de o unitate politică, indestructibilă, care exprimă voința întregii națiuni de a-și făuri laolaltă — români, maghiari, germani, sîrbi etc. —

un destin comun, irepetabil și original printre celelalte destine ale popoarelor lumii. Un drum mai bun, mai fericit, mai avantajos decît drumul pe care ne aflăm nu poate să existe. Eu știu ce vorbesc deoarece, la 91 de ani, pot pretinde că am aflat ce înseamnă Istoria, confruntîndu-mă cu ea de nenumărate ori, încercînd în repetate rînduri să deslușesc semnificațiile evenimentelor la care participam sau de care auzeam că s-au întîmplat. Nu e vorba de un orgoliu nejustificat din partea mea, ci de o realitate pe care nimeni nu o poate nega, de o experiență a mea de viață pe care nimeni nu mi-o poate pune la îndoială. De aceea am dreptul să susțin că niciodată în România lucrurile n-au mers mai bine decît acuma. Cei aș

mai întreba: unde altundeva în lume oameni de toate naționalitățile trăiesc într-o asemenea armonie și omenie? Că dacă mai sînt greutăți — și sînt, și e meritul conducerii noastre că nu le ascunde — ele decurg din condiția noastră de țară în curs de dezvoltare, care a moștenit o înapoiere economică grea și trebuie acum să facă pași mari pentru a ajunge din urmă țările avansate. Unora nu le convine acest lucru și tocmai de aceea defăimează tentativa noastră de a ne desprinde de serviciile provocate de subdezvoltare. Aceste servituiți nu pot fi înfrînte decît într-o unitate deplină și de aceea ei încearcă — ce e drept, zadarnic — dezbinarea noastră. Glasurile răuvoitoare care ne împoașcă i noroi nu vor reuși însă s' ne slăbească încrederea unora în alții, să ne abată din drumul pe care-l urmăm. Cei care

și-au părăsit patria, și ei aiurea ne dau lecții de modul în care trebuie să trăim, au pierdut contactul cu realitatea, pur și simplu delirează. Iar cei care le încurajează propaganda deșăntată ar trebui să-și vadă mai curînd de propriile lor probleme, printre care și aceea a naționalităților, încă nerzolvată la ei în spiritul unui adevărat umanism. În mod cu totul magistral, în spiritul umanismului, cu cuvinte pe care le-aș fi folosit și eu, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cursul istoricele vizite în S.U.A., că toate aceste acțiuni sînt rău intenționate, au ca scop dorința de a tulbura opera noastră de construcție. Da, avem încă greutăți. Dar știm să le rezolvăm și nu e nevoie să vină alții să ne învețe. Pentru aceasta construim socialismul pe teritoriul țării noastre, România,

„A făcut minunea fiindcă era pe pământul lui”

București, 26 aprilie, 1978, anunță în presa cotidiană: „Eroul colonel veteran Pătrășcoiu Nicolae din București, strada General Florescu 21, împlinește astăzi 88 de ani. Nemuritoare au rămas faptele sale de vitejie, în fruntea ostașilor gorjeni, la 14 octombrie 1916, care au hotărât victoria de la Jiu. Istoricii războiului Unității naționale, în frunte cu Nicolae Iorga și Constantin Giurescu, comunicatele militare, presa aliaților, i-au menționat eroismul legendar. Ordinele Mihai Viteazul, Virtutea Militară Poloneză, Sfântul Vladimir Rus, Marele cavaler al Legiunii de Onoare a Franței, sint răsplata eroului care la Jiu a scris una dintre cele mai frumoase pagini de istorie. Urmașii eroilor de la Jiu îi adresează un călduros omagiu de admirație, dorindu-i sănătate și viață lungă”.

Valea Jiului, 10—12 octombrie 1916. În defileu pe un front de 40 de kilometri o divizie română făcea față unui grup de divizii inamice — divizioane de cavalerie, de mitraliere, de artilerie, tunuri de calibru mare și tragere lungă, ultimele din tehnica cea mai bună, batalioane de infanterie, de cicliști, adică o armată superioară ca număr de oameni, dotată cu armament modern și capabilă de deplasări rapide. Existau zone ale frontului unde un soldat român se afla pur și simplu în fața a 20—30 de inamici. Într-un flanc al frontului se afla o companie de soldați comandată de locotenentul Toma Ioniță; aveau în față o divizie de cavalerie, două batalioane de infanterie, un batalion de mitraliere și întreaga această trupă inamică era susținută de focul masivei artilerii. În ceea ce-l privește pe locotenentul român n-avea sprijin nici măcar de tun, pe întreg frontul erau vreo 40, tunuri vechi unele scoase de prin forturi, făceau mult fum în timpul tragerii și astfel erau ușor descoperite și reduse la tăcere de către inamic. Ba existau în multe formații de luptă românești, în punctul unde era Toma și în alte locuri, soldați care nu aveau puști și singura lor armă o constituia lopata pentru săpat tranșee.

O luptă inegală și cu toate acestea inamicul nu putea înainta așa cum ar fi voit. În fața superiorității numerice, comandantul companiei a 16-a și alții ca el a fost astfel silit să dea ordin de retragere, spre munte. Dealtfel, asemenea ordine fuseseră primite chiar de la comandamentul diviziei. Cu un asemenea ordin compania a 7-a din același regiment 18, s-a retras spre crestele munților și tot printr-un ordin superior coborîse apoi spre defileu, în celălalt capăt al său, unde inamicul făcuse un cap de pod în dreptul localității Tetila.

Valea Jiului, 14 octombrie 1916. Pe malul stîng al Jiului, în apropiere de moara Rebedea se află compania a 7-a, condusă de foarte tânărului sublocotenent Nicolae Pătrășcoiu. Are 160 de oameni, toți gorjeni, cițiva chiar de prin partea locului, din comunele apropiate, unele fiind — gîndesc ei și nu greșesc — ocupate de inamic. Chiar comandantul, Pătrășcoiu, este din apropiatul sat Arsuri, aflat un pic mai în munte de la comuna Simbotin, ale cărei ulițe se disting prin binoclu. Singurii de pe alte meleaguri ale țării, cei doi transilvăneni, sublocotenentii Ovidiu Vodă și Sebastian Stanciu. În fapt și ei cunosc aceste locuri: cu doi în urmă, elevi la liceul din Blaj, însufleții de ideile de unitate națională, tînjind ca tot românul transilvănean la unitatea națională au

inițiat una dintre acele îndrăznețe acțiuni de protest și de solidaritate: cei doi au coborît drapelul străin de pe acoperișul liceului și au abordat tricolorul românesc. Urmăriți apoi de poliția imperială au fost nevoiți să caute adăpost la frații lor din Oltenia, trecînd munții prin trecătoarea Jiului. Acum luptau alături de frații lor olteni pentru apărarea și eliberarea pămîntului patriei.

Mai este în companie și sublocotenentul Ion Vilcu, și soldatul gornist Florian Draica, și plutonierul major Grigore Păsărin, și sergenții Grigore Miruță și Gheorghe Pirvuțoiu și încă mulți alții, ale căror nume aveau să devină cunoscute în cartea istoriei pentru faptele lor vitejești.

Ită-i deci pe toți cum vād sub priviri desfășurarea impresionantă de forță a inamicului. Artileria acestuia domină trecătoarea și oamenii simt neputința surdă de a nu putea riposta. Comandantul companiei prin ocularele binocului vede cum pe dealul dinspre Simbotin soldații inamici întind cabluri telefonice. „E limpede, vor instala aici posturi de observație pentru piesele lor de artilerie — își spune — și astfel vor domina tot defileul”. Urmărește exploziile proiectilelor, direcția de tragere și de sosire și socotește după întîrzierea detunăturii cam unde pot fi tunurile inamice. „Deci cam la 10 kilometri, acolo, după coama Simbotinului, în satul Arsuri Puterea de foc este copleșitoare, în curînd va bate și locul nostru. Decît o moarte în retragere mai bine una în atac, să cucerim prin luptă tunurile”. Și compania pornește în lunca Jiului, oamenii se folosesc de palele ceții de octombrie și trec neobservați rîul. Pe mal îi întîmpină mitralierele, se răsbindesc sublocotenentul Vilcu cu o parte din soldați angajează lupta și acoperă pe ceilalți care împreună cu comandantul se reped pe pantele dealului. Cunosce fiecare pic de pămînt și la început înaintarea se face prin locuri ferite. Unde întîlnesc posturi și fire telefonice le distrug. Urcușul se face într-un ritm din ce în ce mai rapid. Apar patrule și posturi inamice. Luptele sint scurte, crîncene, din mers. Oameni care cad, alții care rămîn, angajați sub focul mitralierelor; grupul de români se subțiază. În Arsuri, unde speră să găsească tunurile inamice, intră doar doi inși, sublocotenentul și gornistul. Nu mai au timp să aștepte pe ceilalți, așteptarea înseamnă pierderea luptei, avantajul surprizei, poate chiar pierderea vieții. „Gornist, sună atacul!” ordonă sublocotenentul Pătrășcoiu. Gornistul se uită în jur nu vede pentru cine să sune atacul dar pricepe: suflă cu toată puterea și în răstimpuri trage cu carabina. Soldații inamici sint speriați auzind goarna română de atac chiar în mijlocul satului unde erau cantonați, adică la 10 kilometri de front. Fug, aruncă armele, ridică batiste albe în semn de predare. Cei doi trag mereu, (așa cum sint singuri nu pot lua prizonieri), goarna continuă să sune, debandada sporește în rîndurile vrăjmașilor. Comandantul și gornistul înaintează mai departe și în mijlocul satului după cotitura unei ulițe vād chesoanele grele cu tunuri trase de cai. Rezemați de colțul unei case de lemn ochesc caii, doboară cițiva și convoiul este blocat în mijlocul drumului. Artileriștii care încercaseră să salveze tunurile de la atacul armatei române, fug spre pîriul Bisericii și spre pîriul Cartirul.

Apar din urmă și ceilalți luptători români și comandantul face un scurt apel: sint 16 soldați. În fața lor 8 tunuri mari de 105 mm, adică două baterii complete ale regimentului 21 bavarez. Și mii de proiectile. Pot fi folosite chiar împotriva celor care le-au fabricat. Dar cine să tragă cu tunurile, întrebă comandantul știind deja că oamenii săi sint doar infanteriști. Soldatul Constantin Procopie raportează: „Am făcut stagiul de doi ani la artilerie”. Îl ajută ceilalți să întoarcă un tun și să-l pună în poziție de tragere spre o poziție inamică la Schela și cînd încarcă primul obuz zice: „Le aduserăți pentru noi? Luați-le înapoi”.

Sublocotenentul găsește un răgaz și aleargă la casa părintească. E goală, ba nu într-o cameră o centrală telefonică, taie firele. Mai zăbovește cu privirea, caută o carte și se întoarce la tunuri. Noaptea îi surprinde pe cei 16 lîngă prețioasa lor captură așteptîndu-l pe gornistul Draica, trimis după încetarea luptei la regiment, după ajutoare. În inimi se strecoară neliniștea, dacă nu vin ai noștri pînă dimineață bavarezii își vor da seama de adevăr, că sintem puțini și că i-am luat prin surprindere și fiind un regiment întreg își vor lua tunurile înapoi. Se gîndesc la tunuri și nu la viața lor fiindcă acestea reprezintă acum, în situația grea în care se află armata romînă din defileu, o adevărată minune.

Comandantul se hotărăște să se ducă el la regiment să raporteze comandantului Jipa și pleacă împreună cu Miruță și Pirvuțoiu. Se strecoară în noapte printre rîndurile inamicilor izgoniți din Arsuri, cu unii se angajează în luptă, pe alții îi înșală vorbind în limba germană.

Arsuri, 15 octombrie 1916. Povestește chiar eroul de atunci: „Se făcuse ziua și era soare. Vedeam pînă hăt departe. M-am urcat într-un pâr înalt de lîngă tunuri și de acolo am comandat tunurile la care mai aveam cițiva servanți aduși de la regiment. Restul trupeii avea să sosească mai tîrziu. Pînă atunci cu tunurile și cei vreo 20 de oameni trebuia să ne menținem pe poziție. Am văzut spre Nord de Horzu și Ruși trupe inamice ce se retrăgeau în coloane. Am comandat foc. Apoi am îndreptat cițeva tunuri și spre Vama Veche unde vedeam trupe retrăgîndu-se. Inamicul, fugit din sat, nu era însă prea departe. A deschis foc cu mitralierele. Nu vedeam bine unde se află așa încît l-am trimis pe locotenentul Nicolae Comșa la mine acasă, i-am spus unde să caute o scară, să se urce pe acoperiș și de acolo să-mi semnalizeze poziția bavarezilor. Așa că îi pot ataca cu foc direct. Fug. Asta îmi permite să bombardez șoselele, în special șoseaua strategică Schela--Buliga, între Vama Veche și Poiana lui Mihai Viteazul. Apoi sosesc restul de oameni, destui pentru a lichida orice rezistență inamică și pe acest versant ce cobora la Jiu. Cînd totul se liniștește găsesc singurul sufler de om rămas în sat, pe moș Gheorghe al Tomii. El îmi mulțumește cu lacrimi, eu la fel.

În seara zilei de 15 a X-a predau cu chitanță, din ordinul brigăzii, cele 8 obuziere cu chesoanele lor și 2 căruțe de telefoane locotenent-colonelului Petroianu Scarlat, comandantul regimentului 21 artilerie”.

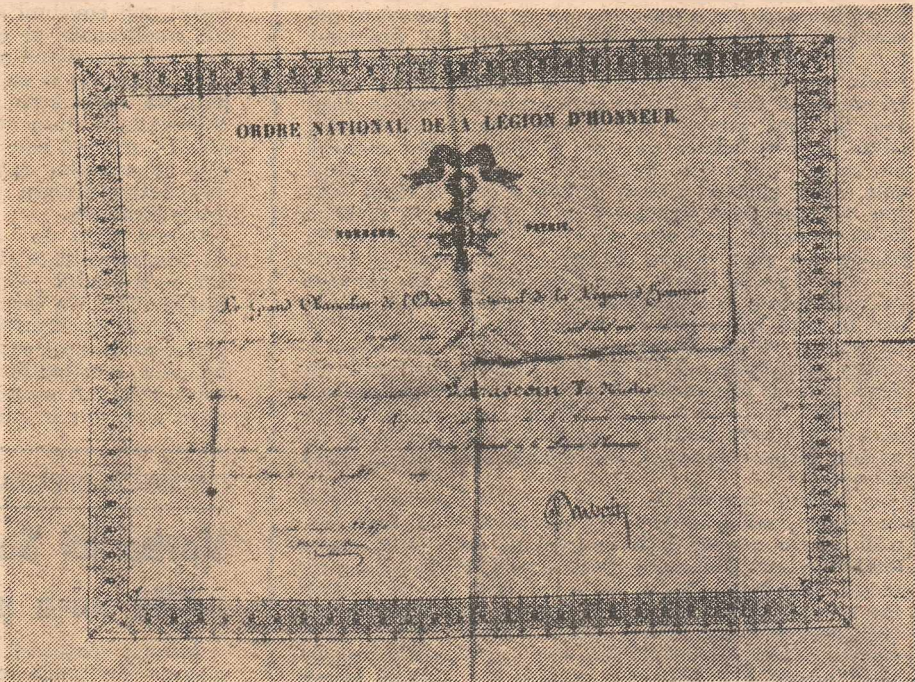
După această victorie, sublocotenentul Pătrășcoiu este înaintat în grad, devine căpitan și este propus pentru decorare. Fapta de arme este într-adevăr de o copleșitoare însemnătate. Se vorbește despre ea nu numai pe front. „The Times History”: „Comandantul Companiei a 7-a Reg. 18 Gorj, înaintînd în fruntea unității sale spre satul Arsuri, gonește pe inamic și capturează 2 baterii de obuziere bavareze, pe care le întoarce imediat contra inamicului făcînd aliaților noștri servicii excelente.”

Tînărul comandant de companie nu se poate însă bucura: cu cițeva zile mai înainte, în timpul unei lupte istovitoare, este luat prizonier. Își aminteste eroul: „La ora 14 nu mai eram în viață decît eu, sublocotenentul Vilcu și 12 soldați. Nu mai aveam cartușe. Văzînd că nu mai tragem au aruncat o grenadă. Am luat-o în mînă, m-am ridicat și am aruncat-o îndărăt... Am fost luați prizonieri; pe mine, comandantul inamic m-a împins cu baioneta și m-a dus în pozițiile sale. Mi-a arătat tehnica de luptă, mitraliere, tunuri, puști de tot felul, și pe soldații bine îmbrăcați și hrăniți. „Ce ai crezut că faci tu cu neîncălțaiții tăi?” — m-a întrebat ofițerul neamt. „Noi nu luptăm să cotropim, să jefuim, să omorîm. Noi ne apărăm pămîntul”. Tradlatorul, mi-a spus „nu traduc asta fiindcă te omoară pe loc”. Am ridicat din umeri, atunci îmi era indiferent dacă mai trăiesc sau nu. Mai tîrziu cînd am fost dus în lagăr în Germania, m-am gîndit că trebuie să evadez și să mă întorc la luptă. Am făcut-o și am fost prins. Am fost amenințat cu împușcarea dacă evadez din nou. Mi-am găsit un tovarăș, pe sublocotenentul Mititelu Constantin și am evadat a doua oară împreună cu el. Am fost prinși tocmai la granița cu Elveția. N-am pătîit nimic fiindcă după puțîn timp s-a încheiat armistițiul și am fost eliberați.

Cițiva ani mai tîrziu, cînd pacea s-a instaurat pe deplin, am primit înalte distincții și din partea aliaților noștri din primul război mondial. Pentru fapta mea de la Jiu am primit și un însemnat premiu în bani”.

Arsuri—Schela, octombrie 1962. „Subsemnații locuitori, oameni bătrîni din satul Arsuri, comuna Schela, raionul Tg. Jiu, regiunea Oltenia, adevărim prin prezenta că tov. Pătrășcoiu V. Nicolae, în luptele de la Jiu la 14 octombrie 1916, fiind sublocotenent de rezervă, a capturat cu compania sa, 2 baterii de artilerie germană, pe care le-a întors împotriva inamicului precum și mult material de război.

Pentru această vitejie Statul i-a acordat un premiu în bani. Cu acest premiu și cu fondul strîns prin liste de subscripție publică lansate în țară de dînsul, a ridicat din temelie, după primul război mondial, școala primară din satul nos-

Le mystère roumain de Charles Stienon: „... sublocotenentul Pătrășcoiu antrenîndu-și compania a 7-a la satul Arsuri la baionetă și pironeste pe servanții a 2 baterii de 105 mm pe care le întoarce și le servește excelent. Pentru românii era un ajutor pe cît de nesperat, pe atît de important, fiindcă ei nu aveau în total pe tot frontul decît 36 piese de artilerie”.

Nicolae Iorga în „Neamul Românesc”, octombrie 1916: „Sublocotenentul cu cei cițiva oameni ai lui a luat 2 baterii de obuziere de 105 mm la Jiu și a început a improșca din ele pe dușman. A făcut minunea fiindcă era pe pămîntul lui”.

(Extrasele sint din cartea „Bătălia de la Jiu”, publicată în martie 1937.).

20 noiembrie 1916. La Cartierul General Românesc printr-un decret regal i se conferă sublocotenentului Pătrășcoiu V. Nicolae cea mai înaltă distincție militară, Ordinul militar Mihai Viteazul.

tru, iar locuitorii au ajutat după puteri la construirea ei.

În același timp a ridicat și un monument al eroilor din satul Arsuri, căzuți pe cîmpul de luptă în 1916—1918, alături de școală.

Îi dăm această adevărată pentru a-i servi la trebuință și rugăm Sfatul Popular Schela să legalizeze semnăturile noastre.”

Semnăturile sint legalizate.

București, 29 aprilie 1978. În redacție: scriem aceste rînduri despre unul dintre acei adevărați bărbați ce fac cînstea neamului românesc. Îi dorim și noi, colonelului veteran Nicolae Pătrășcoiu, acum la cei 88 de ani ai săi, viață lungă și fericire!

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Quetzalcóatl (și pasărea Phoenix)

Din ce mă gândesc mai mult îmi dau seama că Olimpul grec nu ne poate oferi un exemplu atât de complex ca acest, aparent barbar, Quetzalcóatl care cunoaște în aceeași măsură prețul pământului și al cerului. El aduce cerul pe pământ și-l transformă în speranță. Și urcă țărina în cer și o transformă în memorie. Deoarece ajuns stea, Quetzalcóatl nu va putea rămâne veșnic printre stele și nu întimplător legenda vorbește despre reînnoirea sa. El o cunoscut pământul și are nostalgia lui. Va dori să revină printre oameni, să lasă din singurătate. Cum se întâmplă și cu noi, iubim, iar iubirea nu ne lasă singuri. Nu spunea oare Quetzalcóatl că unul din cele două brațe ale universului este luminat de dragoste?

Penele șarpelui înaripat au miros de ierburii. Căci acest zeu care a răzăcit pe mare și pe cer nu ignoră valoarea rădăcinilor. El știe de unde începe dragostea și ea valorează are ea. Că fără dragoste pământul e gol, sterp, iar cerul inutil. Nici o amintire nu e posibilă și nici o speranță într-o lume pe care nu o iubim. Această dragoste o creat piramidele și umple timpul. Ea e cea care înalță în singurătate un sens. Ea cultivă pământul, se revoltă împotriva morții și umple cerul cu speranțele ei. Iar când se întoarce spre trecut are un obraz cotropit de melancolie.

Dealtfel, Quetzalcóatl nu ne-ar tulbura dacă nu ne-ar vorbi despre lucruri care ne interesează personal. El nu este un zeu de arhivă. Și nu se află înăuntrul lucrurilor ca un principiu, ci în inima cu care ne apropiem de lucruri. Important este ce prevalează din el în noi. Aripa sau șarpele. Aripa care zboară sau șarpele care se tirăște prin amintiri. Șarpele care nu trebuie să se împotrivescă speranței, dacă nu vrea să transforme țărina în lanț. Sau aripa care nu trebuie să se împotrivescă memoriei, dacă nu vrea să facă din zbor o greșală. Pascal ne compara cu o trestie gânditoare și nu știu dacă această comparație trebuie să ne măgulească sau, dimpotrivă, să ne aducă aminte că uneori trestia nu și-a arătat decât virtutea de a se îndoi după vânt. În schimb, șarpele cu pene, dincolo de paradoxul său, unește cerul cu pământul, fidelitatea și zborul. Dacă zeii înțelepciunii la greci stringe într-o mână lancea și în cealaltă scutul, Quetzalcóatl poate să rămână cu miinile goale. Echilibrul se află în el însuși, în penele care combat șarpele tirător și în șarpele care oprește pasărea să uite. Și tocmai de aceea Quetzalcóatl îi putea învăța pe tolteci, în același timp, să lucreze pământul, să spera și să deteste singele. El ne arată cu o mână durerea, dar cu cealaltă ne călăuzește spre dragoste. Lingă el durerea nu va fi niciodată stăpână. Intotdeauna vom avea împotriva ei ceea ce ne oferă dragostea. Cum intotdeauna împotriva regretelor vom avea speranța. Toltecii au reușit să spună prin șarpele lor înaripat ceea ce grecii atât de subtili au spus cu multe ocoluri.

Dar adevărata dragoste a lui Quetzalcóatl este pământul, nu cerul. Șarpele are nevoie de pene pentru a nu se țira orb în țărână. Pentru a înțelege ceea ce trebuie să simtă atingând pământul. Penele îl ajută nu să se rătăcească de pământ, nu să zboare împotriva pământului, ci să-l cunoască în plenitudinea lui. Absolutul, cum ar spune filosofii, și care aici, în mitologia vechiului Mexic are un nume de zeu ce-și neagă divinitatea și se revendică om. Căci omul este ceea ce biruie în acest zeu. Și omul este și scopul său. Filosofia a pierdut, poate, în acel început de secol al XVI-lea când spaniolii au coborât pe coasta Mexicului prilejul unei meditații utile. Acea parte a gândirii europene care a făcut adesea din metafizică un desert ar fi câștigat din simbolul lui Quetzalcóatl un limbaj care i-a lipsit totdeauna. Din păcate am știut numai să aducem porumbul și aurul din Mexic și să lăsăm vegetația tropicală să continue pe ruine opera conchistadorilor. De ce-am deplînge numai arderea bibliotecii din Alexandria și n-am deplînge cu aceeași melancolie ceea ce s-a pierdut sub sabia și crucea spaniolilor lui Cortés? Cădat, Quetzalcóatl s-a reîntors, dar, confundat cu Cortés, s-a reîntors pentru a distruge ceea ce a clădit. Șarpele înaripat a revenit pentru a-și arde penele în incendii, tirându-se apoi pe ruinele vechilor temple. Dar această vină nu aparține aztecilor.

În această noapte, în camera unui hotel din Ciudad de México, mă gândesc la Quetzalcóatl și la Tatle, copilul care a crescut lângă el (căci de zei s-au apropiat totdeauna mai mult copiii decât poezii), ca la niște personaje adevărate, de la care pot afla mai mult decât din ghidurile după care intotdeauna am refuzat să-mi călăuzesc călătoriile. Dacă fiecare țară are un mit fundamental, acesta e mitul fundamental al Mexicului; și am simțit nevoia să întrezir între ecurile lui, probabil tocmai din pricina senzației că abia acum, prin legendă, am sosit de fapt în Mexic; nu numai pe un aeroport, nu numai într-un oraș... Am fost la un spectacol oare? Sau vintul nopții a plâsmuit pentru noi o legendă? Mă culc știind că sint departe de limitele ei. Mai ales că șarpele cu pene face toate experiențele noastre omenești. Își amintește, speră, pleacă și se reîntoarce. Cunoaște și suferința, pentru că nimic nu-i este străin. Și tocmai pentru că nimic nu-i este străin, nimic nu-i este indiferent. Când ne vorbește despre dragoste, ochii lui lucesc plini de dragoste. Când se opune singelui, pe chipul lui se citește oroarea. Și când înaintează se apropie de moarte.

Dar o moarte care nu putea fi altfel decât prin foc. Ca și moartea păsării Phoenix. Deoarece cenușa va păstra semintele lumii din care zeul va renaște. Și-mi spun că acei oameni care plăteau prin durere și prin singele sacrificiilor ordinea universului au ajuns prin Quetzalcóatl la sfârșitul istoriei și totodată la începutul ei.

Ca și în legenda păsării Phoenix, din cenușa zeului apare principul creației. Nu se va naște un nou zeu, ci o țară. Mexicul, unde ruinele și legendele ne arată cele două brațe ale universului. Și unde miine vom vedea piramidele de la Teotihuacan.

OCTAVIAN PALER ■

Aurel Vlaicu

Există subiecte dragi, există eroi deosebit de dragi, asupra cărora actul artistic poate cobori cu sfios respect, dar neapărat cu autentică pasiune. Un astfel de EROU în memoria poporului nostru este acest uimitor personaj — intrat de acum în legendă, într-o dramatică și totuși luminoasă legendă — Aurel Vlaicu.

Filmul lui Mircea Drăgan, realizat după un scenariu de Eugenia Busuioceanu, uluiește; adică — te interzice...! Este absolut surprinzător, este inexplicabil cum un caz, așa cum e cel al lui Aurel Vlaicu, poate fi tratat cu o asemenea distanțare, cu o astfel de răceală, într-o manieră corectă dar atât de inexplicabilă! Pentru că acest film, deși beneficiind de interpretarea unui extrem de talentat actor din cea mai tânără generație, Gabriel Oseciuc, de imaginea reușită a lui George Cristea, de contribuția substanțială — prin decoruri și costume — a lui Mihai Beciu și, respectiv, Neli Matroia Grigoriu, nu reușește a fi altceva decât o simplă ilustrare colorată.

Și asta cu atât mai mult cu cât apar, rînd pe rînd, cunoscute personaje de epocă — interpretate de actori mai mult sau mai puțin cunoscuți, aleși mai ales după mai mult sau mai puțin asemănare cu personajele reale — cu cât o parte din filmări sînt făcute în străinătate (?! — în acest caz?!), cu cât încă din generic sîntem anunțați că vom urmări evoluția unor aparate de zbor executate în ateliere de specialitate etc. etc.

Este uimitor, repet, cu cită răceală s-au aplecat

O bună emisiune de folclor muzical pe micul ecran

„Dar cum puteam, ochi avînd, să nu văz, văzînd să nu iau aminte, luînd aminte să nu aseamăn, aseamînd să nu judec binele și să nu pohtesc a-l face arătat compatrioților miei?...“ Sînt aurițele cuvînte ale marelui cărturar Dinicu Golescu, așternute pe hîrtie cu un veac și jumătate în urmă în a sa „Însemnare a călătoriei mele“. Mi-au venit în minte privind o emisiune pe micul ecran. De atunci a trecut oarecare vreme. Mi-aș fi dorit ca, frunzărind diferitele publicații să găsesc emisiunea dacă nu laudată, cel puțin pomenită de cei care, lăsînd la o parte preocupările științifice personale, să-și fi dat seama că e de datoria lor să o facă. Nimeni — în afara omniprezentului Doru Popovici — nu a găsit de cuviință să sublinieze aportul emisiunii realizate de Marioara Murărescu sub titlul „Tezaur folcloric“ din ziua de 9 martie 1978 (ora 20) pe programul TV 1. Sau poate specialiștilor, cronicarilor le-a scăpat emisiunea din vedere, avînd alte treburi, ceea ce, departe de a fi o scuză, constituie o acuză...

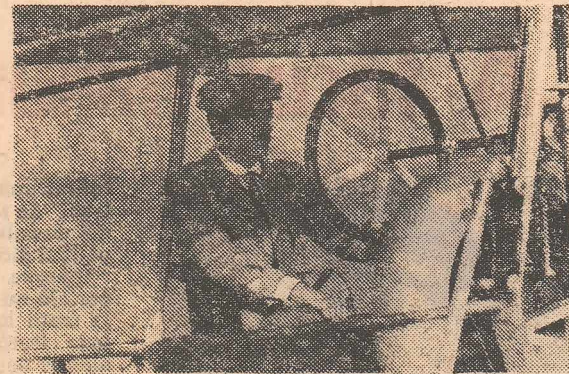
Din cele făgăduite, Marioara Murărescu arăta că restul noii emisiuni este „să prezinte valorile noastre tradiționale și evoluția lor în contemporaneitate“. Necunoscînd-o, mă întrebam cum justificată curiozitate dar și cu un dram de neîncredere, cum oare va arăta ceea ce realizatoarea își propusese. Neîncrederea mea se sprijinea pe faptul că, „ochi avînd“, privind cele înfățișate la emisiunile folclorice ale micului ecran, de prea multe ori nu numai dezamăgitoare mi-au fost, dar chiar de gust amar lăsaătoare.

Sîntem sătui de convenționale bombasticisme, de preasforătoare fraze stereotip-apologetice ce azi — e timpul — se doresc a fi înlocuite. Date uitării. Căci, în loc de a aduce binefacere, ele nu au dovedit decât ambalajul de hîrtie poleit al unei găunoase materii cenușii, nepricepere totală a fenomenelor socio-culturale ce se petrec zi de zi sub ochii noștri. A prezenta un așa-zis „cîntec de viață nouă“, scornit în nu știu ce penibilă împrejurare,

Vorba lui Satin: „Mie mi-a plăcut!“

Într-un spațiu cît îi trebuie să încapă unei orchestre simfonice mari, 17 oameni, deci cam tot atîția cîte compartimente are atare orchestră, își spun fiecare păsul, se întrepun unul pe altul, se comentează unul pe altul, rîd unul de altul, se plîng unul pe altul, se sfătuie unul pe altul, se încurajează unul pe altul. Fiecare are nu tendințe, ci zvicniri să fie solist, dar imediat e contrapunctat de altul. Cînd Luca începe să cînte, Vaska Pepel îl țistuieste. Cînd Baronul vrea să ridă de Tătar și rugile sale, Satin aproape îi ordonă să-l lase în pace și-apoi ride de el însuși (Astăzi sint bun... dracu' știe de ce...), adică se autocontrapunctează. Și tot așa. Dacă, folosind analogia, socotim rolul unui personaj ca fiind o melodie — adică o succesiune monofonică expresivă de sunete, cu un anumit sens, cu anume raporturi de înălțime, durată și intensitate, cu o structură încheagată — și dacă însuși personajul îi socotim o voce — adică una din melodiile unei țesături muzicale — atunci înțelegem mai lesne ca, scriînd *Azîlul de noapte*, Maxim Gorki s-a dovedit un mare cunoscător, un maestru al științei contrapunctului, adică al combinării contrapunctice a vocilor-personaje, a melodiilor-roluri.

Pe scena *Teatrului de Nord din Satu Mare*, Cecilia Maghiară, regizorul Kovács Ferenc — cu insistență și consecvență — a pus accentul, în mon-

realizatorii acestui film asupra cazului Aurel Vlaicu. Timp de o oră și jumătate — cu inima strînsă fiind, pentru că nu se poate să nu-l iubești pe acest minunat și unic Aurel Vlaicu (admirabilă compoziția lui Oseciuc!) — privești o ilustrare colorată realizată curat, aș zice aproape cu eleganță uneori — dar total lipsită de sevă, total lipsită de dramatism — exceptînd poate, doar, cîteva momente realizate de Toma Dimitriu.

Este greu, este foarte greu de apreciat, în ce anume constă eroarea acestui film, sau cît credit se pot da unor rare momente de calitate. În nici un caz aceste aspecte nu pot fi analizate în spațiul afectat acestei cronici; ceea ce este însă absolut evident, și reacția publicului dovedește acest lucru, este faptul că pelicula care rulează astăzi pe ecranele noastre nu este filmul „AUREL VLAICU“ pe care l-am așteptat cu toții.

HORIA PĂTRAȘCU ■

cu „versuri“ ieșite din efortul unui ins netratat, alături de o preatopăitoare născocire melodică, ce nu are nimic comun cu sobrietatea de simțire a poporului nostru, departe de a slujba sacra a cîntecului popular românesc, înseamnă a-i aduce batjocură.

Prima emisiune „Tezaur folcloric“ iese din obișnuit pentru că pune o seamă de probleme ce reprezintă aspecte inedite ale folclorului, aspecte și transformări petrecute sub ochii noștri. M.M. aduce patru sau cinci cîntărețe profesioniste, bine cunoscute, cu netăgăduite calități vocale și interpretative. Cîntărețele au fost impresionate de aceeași poezie scrisă de cunoscuta poetă transilvană Emilia Lercosanu.

Din proprie inițiativă — ni se arată — fiecare din ele (venind din cele mai depărtate regiuni) au ales una dintre cele mai reprezentative și frumoase melodii din repertoriul lor la care să adopte textul Emilei. Poezia însă nu corespundea intru totul metricii populare, poeta permițîndu-și uneori licențe poetice care au dus la spargerea schemelor metricii populare prin sporirea numărului de silabe.

Preluînd poezia, toate cîntărețele n-au preluat decât versurile în metrica populară, eliminînd pe cele care contravin legilor nescrise ale folclorului tradițional.

În felul acesta a fost posibilă o îngemănare perfectă între melodie și text (viers + vers), păstrîndu-se puritatea inspirației melodice care nu a fost violentată în nici un fel.

Mai mult. Interprete și creatoare în aceeași vreme, cîntărețele au simțit nevoia de a împămînteni versurile preluate integrîndu-le stilului local. În acest scop au adăugat alte versuri împrumutate din tezaurul regiunii lor sau și-au creat chiar ele versuri potrivite mealegurilor lor.

Urmînd această cale ele nu au făcut decât să dea ascultare — în mod instinctiv — regulilor nescrise sub care s-a transmis din negură de vreme, pe calea tradiției orale, cîntecul nostru popular.

Aceste constatări ne fac să înțelegem puterea cu care se manifestă tradiția — buna tradiție — în slujba adoptării mijloacelor moderne de difuzare în masă.

HARI BRAUNER ■

tarea sa, pe contrapunct. Și-așa, concomitent, cînd Vaska și Vasilisa cam fac amor, Anna moare; cînd Nastia are piciorul stîng încălțat, își ține pantoful de la dreptul sub braț; și tot ea, înainte de a pleca la lucru, să spunem, pe teren, își face o prea curată și frumos dramatică rugăciune; și altele, și altele, în marea lor majoritate fericit găsite. O a doua notă personală a acestui spectacol este veselie, vitalitate, puterea (fizică) — trăsături intrucivă surprinzătoare la personajele — care-l poartă, adică niște oameni cam bolnavi, cam nemîncați, cam bătuți de soartă, cum sint cei din azil. Nu-i mai puțin adevărat încă că, așa, publicul este făcut continuu fericit (se rîde și se aplaudă spontan și des, ceea ce n-a izbutit sau n-a pătîit spectacolul regizat de Liviu Ciulei) și finalul grav este — tot contrapunctic — temeinic pregătît, chiar șocant pregătît.

Actorii merită a fi aplaudați totți. E adevărat, cîteva n-au fost la înălțimea pretențiilor rolurilor, dar evit citarea concretă fiindcă e vorba de nuanțe, fiindcă a existat multă dăruire, fiindcă pentru o trupă relativ mică, ceea ce s-a făcut este foarte mult deasupra onorabilului.

Scenografia a semnat-o Kemény Árpád. Decorul este impresionant și te bucură cînd descoperi că și prin el s-a răspuns concepției certe, stăpîne pe sine a întregului spectacol: beciului azilului l s-a prelungit — pe verticală! — peretele-fundal, dîndu-și se — acestel gropi a zbuiciumului și nefericirii omenești — o măreție de monument antic, de altar cenușiu însă înălțător. Cu alte cuvinte, tot un contrapunct.

NELU IONESCU ■

Pe urmele lui Creangă

Invățăcelul: — Magistre, citit-ai Pe urmele lui Ion Creangă de profesorul universitar Petru Rezuș?

Eudoxiu: — Da, și-mi inchipui, după cum mă întreb, că i-ai citit cartea. Cum ți-a plăcut?

Inv. — Grozav, magistre. Credeam că-l citeș pe Creangă însuși. Nu sînteți de aceeași părere?

Eud. — Depinde. Dacă e vorba de un scris à la manière de...

Inv. — Tertați-mă, magistre, dar nu știu la ce vă referiți.

Eud. — Drăguțule, doi francezi, cu cîteva decenii în urmă, au inițiat acest gen: al pastişei după micii și marii maeștri. Cam ce au făcut și la noi Caragiale în **Moftul român**, cu versurile lui Macedonski și prozele lui Vlahuță, apoi Topîrceanu, cu ale lui **Parodii originale**. Uneori au haz, alteori ba.

Inv. — Care va să zică, dacă am lua Pe urmele lui Creangă ca niște pastişe, n-ați fi contra?

Eud. — M-ai înțeles. Autorul s-a străduit să continue la persoana întâia, în limba lui Creangă, incomparabilele **Amintiri din copilărie** și să le ducă pînă în pragul ceasului morții, adică în ziua de 31 decembrie 1889. Nimic de zis. Și-a asimilat limba lui Creangă, genul său paremiologic, a mers „pe urmele lui” și ne-a dat o carte plăcută la citire, dar neconvingătoare. Parcă altfel și-ar fi dus Creangă amintirile pînă la capăt. În orice caz, cărții îi lipsește acest imponderabil: scîntela geniului.

Inv. — Magistre, credeți în genialitatea lui Creangă?

Eud. — Fără îndoială: pe lângă geniul provinciei sale, a fost înzestrat cu unul propriu, al expresiei artistice și al unei sintaxe, al cărei secret este și rămîne impenetrabil, oricît s-ar sili noua stilistică matematică să-i dea de hac.

Inv. — Găsit-ați și greșeli?

Eud. — Prea puține. Iată, în expresia: „călcă a

popă”, autorul crede a fi surprins o anume călcătură cu ifos, legănată, dar în realitate sintagma, din vremea cînd preotul era cărturarul satului, însemna, pentru a elogia pe tinerii învățăcei, că promit, că vor face carieră, că vor ajunge departe.

Și una singură gramaticală, pe care Creangă n-ar fi comis-o.

Inv. — Care?

Eud. — În vorba: eu voi **tace** (în loc de **tăcea**) chitic! El n-ar fi spus, ca în zilele noastre, nici „mi-ar place”. Iși cunoștea limba ca nimeni altul!

Inv. — Și altele?

Eud. — Găsesc că autorul a făcut un mare abuz de paremiologie: **vorba ceca** (de aproape o sută de ori), **vorba tatii**, **vorba mamei**, **vorba mea**, **vorba unei babe**, **vorba românului**, **vorba țaranului**, **vorba săracului**, **vorba unui prost**, **vorba unui diacon**, **vorba lui Isaia Duhu**, **vorba lui Gițlan**, **vorba lui moș Haralambie**, **vorba lui moș Terinte Barb** lată, **vorba veche**, **vorba pătitului**, și chiar **vorba rimei!** Și încă nu le-am înșirat pe toate, cele mai multe rimate, unele mai cunoscute, altele mai puțin.

Inv. — Cum apreciați sinceritatea povestitorului, intrat în pielea lui Creangă?

Eud. — E apreciabilă, dar despre „pedepsia” (epilepsia) lui, nu ne spune nimic substitutul genialului humuleștean. Poate dacă profesorul ar fi fost medic, nu s-ar fi dat îndărăt de la acest capitol dureros al vieții lui Creangă. În schimb, a respectat legenda mîncăului pantagruelic și ne-a dat o listă de bucate dintre cele mai bogate, se-nțelege, din arta culinară moldovenească.

Inv. — O ultimă întrebare: ce ziceți de bogata **Bibliografie selectivă** de la sfîrșitul cărții?

Eud. — Ce să zic? Ai spus-o: e impresionantă, mai ales prin finalul de **Izvoare folclorice orale inedite**, începînd cu Rădăuți, 1931—1935 și sfîrșind cu București, 1949—1975, după ce autorul a curs și la Humulești și la Iași, tot ce era de cules. Patruzeci și cinci de ani de pregătire (bașca scrisul!), e ceva! O viață de om...

ȘERBAN CIOULESCU ■

Un om între cărți

În primul rînd zărești cărțile: în scafuri și dulapuri de-a lungul pereților, pe jos, pe scaune, pe mese, pe fotolii, sute, mii de volume, cu scoarțe jerpelite sau fastuoase, uneori așezate cu grijă, alteori risipite claie peste grămadă, într-o devălmășie lipsită în aparență de orice logică, strînse parcă în această cameră uriașă ca într-o arcă menită să salveze de la cine știe ce nenorocire cite un exemplar din milioanele de tomuri ale lumii. Cărți în limba română și în limba persană, în limba maghiară și în limba italiană, în limbile rusă, engleză, franceză, germană, chineză, greacă..., adunate aici cu un adînc respect pentru orice literatură, cu sentimentul democrației culturilor și mărturisind aspirația spre universalitate a proprietarului. Ziare în teacuri sau imprăștiat ca după un capriciu de neînțeles. Manuscrise, coli albe de hîrtie, bucăți de hîrtie mototolite pe care zărești cite o însemnare scrisă în grabă sau cite un număr de telefon. Plicul cu fotografii. Pe pereți sînt atrinate desene ale unor celebrități culturale. Apoi, într-un ungher, ascuns între cărți, de parcă ar fi el însuși un raft, deslușești un pat minuscul. Pe pat se află vreo douăzeci de volume, dintre care unele deschise la o anumită pagină: un volum de poezii de **Romulus Vulpesco**, două volume **Polnische Poesie des 20. Jahrhunderts**, Dan Deșliu — **Cetatea de pe aer**, Nicolae Ioana — **Viața după o zi**, Dinu Flămînd — **Apeiron**, Adrian Păunescu — **Poezii de pînă azi** și alte volume ale căror titluri nu le poți citi, fiind ascunse de culele plapumei, o scrisoare de la Uniunea scriitorilor desfăcută cu nervozitate, un număr din **România literară**, un altul din **Tribuna**... Și de-abia la urmă îți dai seama că pe cele trei perne de diverse mărimi odihnește un cap, refugiat parcă aici în urma asediului tutu-

Cap limpede

O masivă antologie din creația cenaclurilor literare de pe cuprinsul a 5 județe din vestul țării a apărut nu demult la Editura **Facla**. Intitulată **Atelier al cercurilor literare** ea are 416 pagini și un tiraj de 9 090 de exemplare. Trebuie să spunem că, din nefericire, nimic nu justifică o asemenea generozitate. În condițiile în care poezii consacrați, de o valoare incontestabilă, publică volume care nu ating un asemenea tiraj, inițiativa Editurii **Facla** de a propulsa niște condeie de o înzestrare incertă și necunoscută în marea lor majoritate publicului larg nu se pare total deplasată. Dealtfel, această antologie se află în întregime sub semnul risipei. În primul rînd spațiul tipografic este irosit cu o seninătate ce dă de gîndit, în cuprinsul cărții întîlnindu-se fără nici o rațiune mari spații albe. Apoi, în ceea ce privește selecția lucrărilor publicate ea nu s-a făcut deloc cu o mare intransigență. Foarte multe din poeziile, prozele publicate sînt lipsite de valoare estetică, stîngace, naive, mimînd fără succes creații cunoscute. Volumul acesta care costă 17,50 lei și care cu siguranță că nu va fi cumpărat decît de puțini, în cel mai bun caz ca o curiozitate, conține numeroase lucrări de un haz involuntar. Iată de pildă „înduioșoarea” proză intitulată **Mama** și semnată Gh. I. Negrea: „Cine ar putea socoti cîți pași face mama pentru copiii ei? Ziua și noaptea. Într-o viață întreagă de om, femeia care aduce pe lume oameni face fiecare pas pentru fericirea și bucuria copiilor.

Cîte mame își leagă noaptea copiii pe brațe? Cîte mame își sacrifică ceasurile nopții la căpătîiul copilului atins de aripa bolii? Cîte se ridică în capul oaselor pentru a admira cu ochii umezi de lacrimile bucuriei zîmbetele din somn ale copiilor? Cîte mame pășesc în noapte spre leagănul copiilor pentru a le alina fierbințeala frunții și a le pune pe trupuri scutece curate? Cîte mame? Într-adevăr, cite? La fel de „profundă” este și bucată **Postașul**: „Copii, voi ați văzut vreodată un postaș? Exact: un nenea cu șapcă și geantă, ce

ror acestor cărți care îl impresionează și pe care totuși le domină cu autoritate cunoscînd locul fiecareia dintre ele și a căror mișcare o dirijează numai el. Restul trupului nu se vede de sub plapumă. Uneori, două mîini nefirești de subțiri, ca două lujere ce amenință să se risipească, apar și fulgeră în lumină, indicînd o carte care să fie adusă mai aproape sau apucînd un creion și notînd cine știe ce gînd. La picioare, un telefon de culoare neagră. În dreapta, pe un scaun, o farfurioară cu brînză și o linguriță. Două perechi de ochelari. La cap, o lampă și medicamente. Omul acesta lucrează aproape toată ziua, cu excepția a 5-6 ore cînd doarme. Bibliografia operelor sale numără 80 de cărți.

În curînd îi va apărea o antologie a poezilor români în limba maghiară — 17 000 de versuri, o alta în limba germană — 15 000 de versuri. În limba germană i se vor publica și tălmăcirii din **Ady Endre**, poetul căruia i-a închis ochii atunci cînd a murit. De asemenea, o altă antologie din lirica latină medievală, franceză, provensală, spaniolă, engleză... Omul însă n-are pic de odihnă. Corectează spalturi, caută noi echivalențe, traduce noi poezii, trece cărțile care îl inconjoară dintr-o limbă în alta cu speranța că oamenii se vor cunoaște mai bine și se vor iubi mai mult astfel. De o lună de zile universul său s-a esențializat la maximum, reducîndu-se la spațiul unei biblioteci pe care reușește s-o transforme prin muncă și gîndire într-o vastă lume. La 91 de ani **Franyó Zoltan**, autorul a 2 500 de articole împotriva lui Hitler, publicistul ardent, militantul socialist, traducătorul incomparabil, umanistul, ne învață prin propria sa viață ce înseamnă să-ți dăruiești munca în folosul semenilor tăi, pentru apropierea lor, pentru ca pe această planetă popoarele să nu se urască ci să-și admire valorile.

A. GEORGE ■

aleargă toată ziua prin oraș. Că îl cunoașteți, m-am lămurit, după cum ați gîngurit”. Autorul, **Dorel Sibii**, mai gîngurește citeva rînduri și ajunge la concluzia că: „Orice copil dacă învață bine, și nu se face de rușine, poate ajunge poetaș, chiar la el în oraș”, ceea ce este, trebuie să recunoaștem, mai mult decît laudabil, deoarece copilul respectiv nu mai trebuie să se despartă de părinți și de localitatea natală pentru a îmbrățișa meseria îndrăgită.

Versurile din antologie sînt în general discursive, fără vibrație, reci, pline de locuri comune. Mai izbutite sînt creațiile cenaclurilor din Timișoara printre care se găsesc producții lirice demne de interesul cititorului. Cît despre paginile de umor ele sînt total ne semnificative, iar ancheta despre necesitatea cenaclului nu are nici ea darul de a înviora acest amalgam de lucrări din care foarte multe au văzut în mod inexplicabil lumina tiparului.

În încheiere semnalăm un fapt cu totul și cu totul reprobabil: **Iolanda Balazs** (cenaclul literar „Pavel Dan” din Timișoara) este prezentă în **Atelierul cenaclurilor literare** cu poezia **De dragoste**: „Ce-a fost n-a fost; / Trecutul meu adoarme în neștire. / Nici aerul, nici noi n-avem nimic de spus / Cine-a învins și cine-a fost supus / Nu știm nici noi / nici firul de trifoi. / Ce s-a-nîmplat, nu s-a-nîmplat; / Ce-am blestemat n-am blestemat / și-a fost păcat ce-am binecuvîntat. / Ce înțeleg, nu înțeleg; / M-am rupt în două și-am rămas întreagă”. Cu excepția citorva cuvinte, această poezie nu este altceva decît frumosul poem **Ce-a fost n-a fost** al poetului **Tiberiu Utan**, publicat în 1968, în volumul **Clipe**. E o faptă rușinoasă comisă de tînăra autoare, o faptă pe care, sperăm, cenaclul respectiv o va analiza cu toată asprimea. ● Apropo de împrumuturile din creația altora: de ce vă aduce aminte titlul cărții lui **Ioan Iancu** și **Martin Schnellbach**, **Noroi și stele**? Nu cumva de poemul lui **Adrian Păunescu**, **Pămîntul deocamdată**? „Pe pămînt avem de toate / Și mai bune și mai rele / Bune, rele / Și-nchisori și libertate / Și-a putea și nu se poate / Și noroi și stele”.

CRONICA LITERARĂ

Niculae Stoian:

Fondul principal de sentimente

Intr-un poem mai vechi **Niculae Stoian** mărturisea că are „toate sentimentele în afară”. Ajunsesse deja la o viziune proprie asupra sentimentelor și nu mai puțin asupra poeziei, care (parafrazîndu-l chiar pe poet) vrea să fie un cîntec al tuturor. „Fondul principal de sentimente” traduce, în sens și mai acut programatic, același lucru. Nu cuvintele îl obsedează pe poet,

ci energia care vine de dincolo de ele. Sentimentele parcă s-au substanțializat. Cuvintele înseși se dislocă printr-un efort aproape carnal (care este deci și al poetului) din ființa senzorială a Patriei: „Răsad purtînd pe rădăcini pămînt / Ce gilgăie de sevele latente, / Cu singe-mi smulg eu fiice cuvînt / Din fondul principal de sentimente”. Poemul acesta, care dă și titlul volumului, promitea la început un ton cit mai obiectiv, o aspirație la starea de anonim. Intenția mobilizatoare îl implică însă mai direct decît ne-am așteptat noi pe artist **Vrînd să transmită cit mai exact ceea ce simte, el se exprimă cu patosul simplității. Va solemniza întotdeauna cu prudență și mai ales în poemele strict ocazionale, cuprinse cele mai multe în ciclul **Focul continuu**. Dar peste tot poetul se consideră un „entuziast incendiar de viață” sau, într-o altă poezie, „vizionar, soldat în front, rapsoad”. Astfel de intervenții (fără să fie simple confesii) abundă în poezia lui **Niculae Stoian** și nu întîmplător am pornit de la ele. Poetul are măsura exactă a ceea ce face și își alege ca sursă de inspirație, nu odată, propriul său cîntec. El a optat deschis pentru o idee și nu se sfiește să-și declare energie, ori de cîte ori se ivește ocazia, profesiunea de credință revoluționară. I se pare firesc să nu scrie învălișitor despre lucruri trăite, nu doar contemplate. Poezia sa este o bătălie neîntreruptă, fără nici o clipă de răgaz. Agenda de lucru a poetului se confundă cu însuși calendarul de luptă al istoriei. Un poem se întitulează nu întîmplător **Calendar de luptă 1977**. Conștiința îi dictează că nimic din ceea ce merită sărbătorit (ca în ciclul **Istoria cu învățătură**) sau consemnat pentru eternitate (ciclul **Vitează omenie românească**) nu trebuie lăsat în uitare. O bună parte din lirica lui **Niculae Stoian** e „jurnalistică” în sensul cel mai propriu al cuvîntului, ca expresie a condiției concrete, de zi cu zi, a artistului luptător.**

O modificare vizibilă de accent, chiar de registru liric se observă în poemele despre sat și copilărie. De astă dată opțiunile poetului se armonizează deplin cu temperamentul. Cel mai curat scris ni se pare poemul **Amintire de iarnă**. Imaginea globală a copilăriei este recompusă admirabil din succesiunea momentelor senzoriale și epice: „Dar carnea-mi mușcă gerurile-acelea, / Cînd lo fîntînă, într-o dimineață, / Pe toarta ciuturii-mi rămase pielea, / Smulgîndu-mi-o arsura ei de ghioță. // Și pieptu-mi bat troienele prin care / abia-mi urneam, orbit de vifor, drumul, / Cu crosnia de lemne în spinare, / Să ademenim și-n coșul nostru fumul”. Și mai filtrat apare sentimentul copilăriei în **Seniniș**, ca într-o revărsare fantomatică de alb, aproape fără nici un alt detaliu plastic limitativ. Poetul realizează un desen discret, în tonuri tandre și duos lirice. Poezia în totalitate fixează o stare de suflet: „Cit ține sufletul, un seniniș, / Ca luciul revărsărilor de apă / Pe vatra unui dogorînd prundiș / Cînd piatra chiar, de sete arsă, crapă. // Un seniniș — miraculos ocean / Prin care adînc în oameni se străvede / Lumina izvorînd artezian, / Ca floarea primăverii — ntr-o livadă”.

Întîlnirea cu continentul negru îi inspiră lui **Niculae Stoian**, reportajul liric **Africa, o yé!** Ne-am așteptat ca spectacolul de aici să-l subjuge total pe poet. Dimpotrivă, el rămîne același contemplator lucid deși entuziast pe care-l știm, purtînd în suflet patria de-acasă: „Sper-însă c-un orgoliu să rămîn: / De-a fi făcut o clipă neuitată / Din faptul că pe-acolo un român / Cu țara lui cu tot trecu odată”. Vocația de luptător nu se dezmente nici acum și unele poeme vizează de-a dreptul evenimente politice curente. Undeva este evocat **Amilcar Cabral**, altundeva se adresează „tinerilor revoluționari africani”. Am putea spune că subiectul reportajului este revoluția nu Africa. Totuși peisajul african îi sugerează citeva privescîți sentimentale, cu accentul mai mult pe vitalitatea lor, decît pe exotismul exotica. Poetul aduce un echilibru, o acuratețe în acest vălmășeag de forme și culori, pe care bănuim că le-a întîlnit. „Orașele — abia — înfruntă al ierbi — asediu verde / Ades prin caldarimuri șișnînd, torent gigantic, / Și-ntr-un tunel de ramuri boltite stîns se pierde / Șoseaua care duce din **Brazza spre Atlantic**”. Mai presus de orice însă, cele mai bune piese ale ciclului reușesc să ne transmită o stare de spirit: „De aceea cînd în seară vin amintiri avane / Se aprinde al nostru singe iar inima ne e / Tam-tam ce lung răsună din brusse și savane / O-o-o-o! privescîți din Africa, o-yé!”

Fondul principal de sentimente este volumul reprezentativ al unui cîntec patetic al erei noastre comuniste.

CORNEL MORARU ■

Ion Bănuță:

ÎN PERMANENȚA OASELOR

M-am dus să mă văd în vechiul Fluviu
să mă aflu pe mine insumi
să văd Universul.
Era o noapte de frig
și fluviul se pierdea în gheață.

In zori m-a văzut Soarele.
Fluviul s-a rupt din glezne

și apa a început să curgă fierbinte, fierbinte, fierbinte.
M-am aruncat tot și cu totul în jocul de fier din apa de foc și-am întregit Fluviul de nouă ori, — de-a lungul de-a latul și de-a înaltul sfintindu-l cu singele meu cu sufletul meu.

Numai oasele mi-au rămas închegate
în dimensiunile mele
în dimensiunile lumii
în umbra mea nesfârșită

in Soarele meu.

Numai oasele mi-au rămas închegate.
Acum au mii de ani. Au mii de ani în acești brazi, în acești mesteceni în acești cerbi cu stea bună-n frunte.

Numai oasele mele au rămas. Singur le-am scos la mal și le-am unit cu pământul cu acest Pământ omenesc răstignindu-le, în El, de-a pururi.

ÎN LACRIMĂ DE PRIMĂVARĂ

Bate cucu-n cer de Mai
cade umbra în susai, —
se descintă de mălai.

Vin privighetori din Sud
bat în lacrimi din aud
și trec ducele în dud.

Florile se string în cîmp, —
stă trecutul greu și strîmb
în veșmintul năsarîmb,

Surd mi-arunc papucii-n cer, —
îmi văd tălpile de fier
și uit larna-temnicer.

Nikolaus Berwanger:

SCRISOAREA UNEI MAME

n-ai putut să vii deci păcat băiatul mamei noi ne pregătisem am tăiat cocoșul trei chile carne curată am făcut o supă bună cu tăiței așa cum îți place ție băiatul mamei și tata el s-a bucurat atît să vadă copilul cum îi merge știe deja să spună vreo poezie tata a cumpărat un iepuraș alb i-a promis doar și tu știi cum e tata cînd și-a dat odată cuvîntul băiatul mamei cum îi merge soției tale edith salut-o frumos din partea noastră și spune-i că ne-am bucura mult dacă v-ar însoți o dată și mașina voastră nouă băiatul mamei aveți grijă să nu pățiți nimic se povestesc atîtea încît te-apucă groaza acum cîteva săptămîni abia s-a izbit de un pom

camaradul tău richard cel care stă în arad slavă domnului nu s-a întîmplat nimic

băiatul mamei dar seppi al lui reiter a pățit-o desigur ai aflat deja șoferul a fost beat sărmanul ce poți să faci oamenii mor și nea konrad traut doarme în țărîină poate îți aduci aminte băiatul mamei acum un an cînd a plecat și-am scris despre el nici n-a ajuns la prea mare bătrînețe

de chirvai l-am poftit la masă acasă e doar acasă a spus el întruna oamenii spun că ar fi fost ars acolo înmorminteașă numai cenușa orașul în care a trăit ar fi enorm de mare și ei trebuie să fie zgîrciți cu locurile pentru somnul de veci băiatul mamei mare a fost înmorminteașă lui nea matz

bătrînul fierar șchiop din strada crucii cînd a cîntat muzica au plîns toți

singura lui fată băiatul mamei cea care a plecat acum cinci ani n-a venit a fost înștiințată la telefon au vorbit cu ea și nea matz a strigat-o numai pe ea cînd și-a închis ochii pentru totdeauna casa lui e acum goală și în cea a nanei anna care acum șase săptămîni a murit de cancer nu-i țipenie de om băiatul mamei mă duc în fiecare zi să ud florile florile n-au nici o vină că au rămas deodată fără stăpîn și nero al ei cu care te-ai jucat cu drag cînd mai erai student a crăpat exact o lună după înmorminteașă ei l-a găsit tata în grădînă a săpat o groapă adîncă sub nuc cred că anul ăsta n-aduce fructe băiatul mamei mai întii pomii n-au putut da în flori căci primăvara n-a vrut să vină și cînd în sfîrșit au înflorit iacă și iarna iarăși în prag vecina ta de bancă

din școala primară băiatul mamei îți amintești tu desigur de lore a născut zilele trecute gemeni doi flăcăi zdraveni în satul nostru de-aproape cincizeci de ani, n-a mai născut vreo muiere gemeni băiatul mamei tata și cu mine ne-am înțeles să refacem mormîntul nostru eu vreau numai să-l îngădesc de dragul florilor tu știi cit imi plac mie florile dar tata vrea să-l acopere cu plăci de beton el spune că nimeni nu va mai fi să ude florile de pe mormîntul nostru

băiatul mamei rămîneți cu toții sănătoși aproape că aș fi uitat tatăl tău a implinit duminică șaptezeci de ani de-aceea ne-am pregătit de-aceea am așteptat atîta băiatul mamei

Traducere : Anton Palfi

Grigoraș Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Inapoierea orchestrei lui Grigoraș Dinicu de la Expoziția universală din New York (1939) în patrie nu a fost scutită de surprize chiar pe transatlantic. Oameni cinstiți, lăutarii noștri au crezut că toată lumea este la fel. Intîmplarea neprevăzută, a cărei victimă a căzut țambalistu Mitică Mutu, a demonstrat încă o dată spiritul de solidaritate și de dăruire al românilor. Așadar, un concert de muzică populară pe coverta unui vapor! Numai George Enescu avea să repete acest gest, banii adunați fiind donați Crucii roșii internaționale.

VIOREL COSMA

Un concert cu „cintec”

Tocmai vroiam să mergem să ne culcăm după o seară la barul transatlanticului cînd, țambalistu Mitică Mutu interveni cu propunerea:

— Păi, bine maestre, adineauri plătiți d-ta, acum băiatul d-tale și eu să nu plătesc un rînd? Asta este omenie?

În fața „argumentului” său și spre buna dispoziție a noastră, acceptarăm propunerea lui Mitică Mutu. Abia comandă 4 vermuturi și, în clipa cînd băgă mina în buzunar să plătească (banii agonisiți prin munca sa îi avea în buzunarul de la spate la pantaloni) rămase uluit. Dar ce s-a întîmplat? Mitică Mutu se făcu alb la față și se rezemă de peretele barului. După o clipă (noi nici nu am avut timp să vedem bine scena aceasta) începu să se caute febril prin toate buzunarele. Negăsînd nimic, se tînguî bietul om:

— Banii mei, munca mea! Și ieși din bar în fugă.

Eu mă luai după el și-l prinsei împreună cu Cristache Stănescu (al lui Petrica Zmeu, violist, care a cîntat în orchestra

lui Fănică Luca și a decedat în anul 1943 într-un accident nenorocit de avion), tocmai cînd încerca să sară în ocean. Îl poltîrîm cu foarte mare greutate și cu zeci de argumente.

A doua zi reclamarăm cazul căpitanului vasului, dîndu-i seria banilor lui Mitică Mutu (se știe că în S.U.A. este un obicei, poate foarte bun, ca cetățenii să-și noteze seria banilor, iar nenea Mitică Mutu îl adoptase, ca și noi toți cetățenii). Ne făcu promisiuni foarte sincere că, în cel mult 24 de ore, se vor găsi banii, rugîndu-ne să nu spunem nimănui.

Pînă a doua zi, nenea Mitică era ca pe tăciuni. Nu-și găsea locul și nici nu a mîncat nimic. Cînd ne-am prezentat căpitanului, René, tînăra belgiancă care ne servea de filmaci, Mitică Mutu și cu mine, acesta ne spuse cu oarecare tristețe:

— Nimeni pe vapor nu a schîmbat bancnote cu seriile date de do.

Deci escrocul care le furase se dovedea și precaut. Ce să facem? Atunci inventiva René propuse căpitanului să ne dea voie să organizăm un concert pe vapor, iar suma ce se va strînge, să i-o dăm lui Mitică Mutu. Dacă se va strînge mai mult, suma să fie transferată pentru

Crucea roșie internațională. Zis și făcut. Comandantul a acceptat-o fără nici o ezitare. Dar ca să vină pasagerii, trebuia făcută oarecare reclamă și tînăra belgiancă, René, propuse reclama în felul următor: doi muzicanți vor cînta pe coverta de la clasa a III-a, doi pe coverta de la clasa a II-a și doi pe coverta de la clasa I, în timp ce cite unul se va plimba cu cite o placardă prin toate clasele vaporului anunțînd concertul de binefacere după-amiază la ora 16.30. Toți băieții am fost de acord și iată pe Costică cu Gică cîntînd de zor la clasa a III-a, pe Titl (Anță Coardă, poreclă căpătată în copilărie din cauza limbușiei sale), Constantinescu (care a fost violonist prin orchestra lui Fănică Luca) și Cristache Stănescu la clasa a II-a, iar la clasa I pe nea Fănică și Grigoraș Dinicu.

Cînd noi ceilalți trei, adică Mitică Moldoveanu — pianist în orchestra lui Fănică Luca — eu și Costică Luca (nepot al naistului) am luat placardele și am făcut nițică promenadă cu ele, lumea începuse să ceară și bilete, bucurîndu-se nespuse aflînd că totul va fi benevol și nimic taxat.

La ora 4 d.a. toată coverta era aglomerată pînă la refuz. Nu mai rămăsese loc decît podiumul destinat orchestrei. În fine apar 4 mateloți cu țambalul lui Budisteanu, alți 4 cu țambalul lui Mitică Mutu și alți 8 cu un pian.

Cu ce să începem acum? Grigoraș Dinicu se consultă cu Fănică Luca. Acesta îi spuse:

— Păi, cu ce să începem? Hai spune tu, ăla „micu” (cînd sounea așa, Fănică Luca mi se adresa mie, făcînd un gest cu mina în sus, arătîndu-mi înălțimea, de un metru și 82 cm).

— Sîntem pe vapor american deci ce s-ar întîmpla dacă vom începe cu Imnul american?

Grigoraș Dinicu nu a mai așteptat o altă idee, ci spuse:

— Băteți, Imnul american.

Cum aș putea să aștern aci pe hirtie, prin cuvinte, ce a fost cînd am încheiat de cîntat Imnul american? Pur și simplu o manifestație unică. Cred că dacă un alt vapor naviga la vreo 2—3 mile depărtare de noi ar fi auzit aplauzele și strigătele de admirație, de bravo.

Dar, hai să ne facem programul. Cine vine la rînd? Grigoraș Dinicu, să cînte Fănică. Deodată René ieși din mulțime și făcu semn de tăcere. Lumea se execută. Ce a spus în limba americană, nu știu, dar am auzit de cîteva ori pronunțîndu-se „țambal” și o văzurăm arătîndu-l pe Mitică Mutu. Cînd a terminat ce-a avut de spus și lumea încă aplauda, belgianca se apropie și îi spuse lui Grigoraș Dinicu în limba franceză:

— Maestre, să cînte și domnul Mitica (cu A la urmă — Mitica) ceva.

— Bună idee, se exprimă Grigoraș Dinicu și îi făcu semn colegului de la țambal zicîndu-i: Mitică, trage-i ceva, că banii încep să-ți vină iarăși în buzunar.

Zîmbînd, Mitică Mutu începu să cînte de parcă era la examen. A cînta apoi Fănică Luca și ultimul, Grigoraș Dinicu. Rezultatul practic iată-l cititorule: 894 de dolari și lui Mitică Mutu i se furaseră numai 340.

Căpitanul vasului (el fusese acela ce a primit darurile călătorilor) i-a dat lui Mitică Mutu 400 de dolari, însă acesta nu a primit nici în ruptul capului nici o cențimă mai mult decît suma ce o pierduse el sau i se furase. Majoritatea din noi erau convinși că acești bani i-au fost furati. De cine? Nici azi nu se știe. Hoțul c-un păcat și păgubașul cu o mie.

(Va urma)

Ancheta noastră la C.F.R.

Ce ne spun câteva direcții care se ocupă de confortul călătorilor

Inarmat cu faptele consemnate de citiva colegi, în reportajele publicate săptămîna trecută în „Flacăra”, am luat drumul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor cu dorința de a găsi răspunsuri pentru cit mai multe dintre întrebările pe care, împreună cu călătorii, și le-am pus reporterii. Începutul l-am făcut, în condiții de solicititudine exemplară, care aveau să constituie, peste tot pe unde am umblat, o regulă generală, la Direcția mișcare, comercială, în compania directorului Dumitru Cojan. Reportajele amintite au suscitat mult interes, fapt îmbrăcîtor pentru reporterul pornit pe urmele unor articole mai ales cînd acestea, respectînd obiectivitatea necesară profesiei noastre, conțineau numeroase critici. Primele notări: pe lîngă direcția amintită urma să iau contact și cu cea a tracțiunii de vagoane, cu cea de linii și instalații și cu Romvared-ul, pentru problemele de aprovizionare a vagoanelor de dormit, a vagoanelor restaurant și a bufetelor și, dacă s-ar fi putut (dar nu s-a putut...) și cu cele câteva regionale, în număr de 7. Rețineți că fiecare regiune are, la rîndul său, trei ramuri de activitate identice, adică: mișcare-comercial, tracțiune-vagoane și linii și instalații. Numai Romvared-ul poate răspunde... solitar pentru tot ceea ce înseamnă serviciul la vagoanele de dormit, la restaurante și bufete. Admițînd că trenurile înfirzite din diferite motive ca și pentru remedierea acestei stări de fapt, toate cele trei sectoare trebuie să-și coreleze perfect eforturile, acceptînd că unii călători lasă procurarea biletului pentru ultima clipă deși s-ar putea asigura cu 10 zile mai devreme — (în acele orașe unde există birouri de volaj, adăugăm noi, intrucît gările nu vind cu anticipație legitimațiile respective), informații furnizate cu amabilitate de tovarășul Dumitru Cojan, am reținut și partea autocritică a opiniilor sale.

— Ceea ce au scris colegii dumneavoastră, nu avem nici un motiv să ne îndoiim, reprezintă realități. Înseamnă că acele casierii se deschid cu înfirzire, că diagramele nu sînt aduse la timp și astfel se explică aglomerațiile, îndreptățile reproșuri ale călătorilor. Un singur funcționar delăsător nemulțumeste cel puțin 80 de persoane, cite intră într-un vagon obișnuit și ne pune în fața a tot atîtea reclamații posibile, aspect care mi se pare foarte important. În ceea ce ne privește, sîntem permanent preocupați de îndreptarea situației.

Sună și cere să vină tovarășul Ștefan Florea, șeful biroului circulație-traffic-călători, cu dovezi concrete și constat că, pentru zilele următoare și pînă după 1-2 mai, s-au suplimentat trenurile, s-au adăugat de la 2 pînă la 5-6 vagoane, unor garnituri mai ales în și din direcțiile orașelor Moldovei, pentru stațiunile de pe Valea Prahovei etc. Acestea sînt perioadele „clasice” de solicitare ca și vacanțele elevilor și studenților, unele sîrbători și așa mai departe. Se lucrează cu citeva zile avans, dar îmi dau seama că, din această cauză, călătorii nu vor mai avea la dispoziție cele 10 zile de care beneficiază, în mod obișnuit pentru a-și procura din vreme legitimațiile și că, pînă se vor comunica ziarelor noutățile și acestea le vor încredința tiparului, alte zile vor trece... C.F.R.-ul se află deci în situația pasagerului nu îndeajuns de prevenitor! Sondajele se fac prin agențiile de volaj, care sînt consultate cînd începe să crească volumul solicitărilor de bilete. Cu publicul nu se lucrează direct, dar ni se sugerează s-o facem noi... Întorcem propunerea tovarășilor din cadrul Direcției mișcare-comercial...

Întîrzierea semnalată de colega noastră Maria Coantă (trenul rapid „Transilvania” în ziua de 13 aprilie) strînește mare vîlvă, dar un simplu telefon direct la Ploiești și o discuție cu șeful regulatorului de circulație, tov. Măndoiu, sfîrșește cu concluzia că existau condiții ca întîrzierea să nu se producă. Se dau indicații precise și eficace de cercetare, în continuare, de prelucrare a cauzelor, de stabilire a responsabilităților și de raportare la Direcția a măsurilor luate. Perfect! Dar dacă „Flacăra” n-ar fi menționat acest fapt? Dacă un redactor n-ar fi mers pe urmele materialului publicat acum o săptămîină, ce s-ar fi întîmplat? Convoieră Cojan-Măndoiu ar mai fi avut loc? Se pare că nu... Nu vrem să scoatem în evidență un posibil merit al redacției, ci cu totul altceva și anume că astfel de nespectări ale orarului se produc fără o explicație automată, fără măsuri de evitare a altora posibile. Cu alte cuvinte, că se așteaptă prea mult de la centru, ideile cu care tovarășul director Dumitru Cojan nu este de acord apreciind că fiecare regională trebuie să-și asume răspunderi precise. Trebuie recunoscut că, în materie de transport, pe calea ferată, în special, dat fiind numărul mare de persoane dintr-un tren, responsabilitatea siguranței traficului este preponderantă, ceea ce nu înseamnă însă o rigiditate absolută, care să excludă orice inițiativă. Îi întreb pe interlocutorul meu de ce a întîrziat trenul nr. 423, la 15 aprilie, vreme de 273 de minute și află că pe linie se produsese un „eveniment”, care a ținut-o blocată peste 6 ore.

Trenul a fost îndrumat pe o altă rută, despre care au fost informate stațiile prin care urma să treacă, însă nimeni nu s-a gîndit să-i anunțe și pe călătorii nici în tren, nici prin gări, astfel ca îndelunga și inutila lor așteptare ori brusca și neplăcută surpriză de a se trezi în altă localitate decît cea dorită, să fie măcar atenuate, dacă nu chiar anihilate.

— A fost o lipsă a regionalei respective. Călătorii puteau și trebuiau să fie anunțați. O astfel de măsură nu se așteaptă de la minister.

Subscriu la părerea tovarășului Dumitru Cojan și poate că opinia sa se va transforma în realitate la primele ocazii pe care nu le-am dori de acest gen.

CĂLDURA ÎN DIVERSELE EI IPOSTAZE SAU O INEXPLICABILĂ REÎNTOARCERE LA VREMEA BUNICII

— De ce, tovarășe director Ion Călugărescu, uneori nu poți suporta căldura din vagoane, altelei îngheți de frig?

— Aș putea invoca economia dar sînt de părere că aceasta nu se face pe seama pasagerilor, așa că am să arăt adevărul. Dispozițiile noastre sînt ca sub plus 10 grade Celsius să se dea căldură. Din neglijența celor care efectuează reviziile de vagoane ca și din pricina unor accidente tehnice imprevizibile, produse în traseu, nu se respectă regulamentul. Un vagon are 11 motoare care reglează temperatura. Dacă unul s-a blocat... suferim de căldură ori de frig. Mi s-a întîmplat și mie, așa că știu! Ca inginer, cred că actualele instalații sînt prea complicate și fragile, în același timp. Dacă ar fi să amintesc doar despre termometrele cu mercur, cite 50 de fiecare vagon, folosite în prezent pentru stabilirea contactului electric, în vederea obținerii temperaturii dorite, ar fi suficient ca să mă întelegeți. Dacă mercurul se blochează, nu se mai poate dirija căldura. La vagoanele de tip suburban, care nu se bucură de popularitate printre călători, nu există această problemă deoarece procedeu este mai simplu. Studiem trecerea de la sistemul automatizat la cel manual, ca și pe acela al realizării unui procedeu prin care paletele, ce dirijează aerul cald sau rece, să se blocheze la un punct intermediar și nu la extreme. Dificultatea constă în aceea că normele internaționale pretind automatizarea sistemelor de încălzire. Or, garniturile noastre circulă și peste hotare... Viața unui vagon este estimată la 40 de ani. Noutățile sînt greu de introdus, în aceste condiții. Dacă ați ști că pregătirile pentru sezonul rece încep la 10 mai, în fiecare an, ați înțelege mai exact cit de greu se rezolvă unele probleme. Deocamdată, experimentăm un microintrupător manual, pe un lot de 10 vagoane. Să vedem ce rezultate vom avea. Pe de altă parte, tot prescripțiile interna-

ționale cer ca vagoanele de dormit să aibă un sistem de încălzire propriu pentru situația, destul de obișnuită, că sînt scoase de la garnitură și trase pe linii moarte, pentru un timp oarecare (trupe de teatru în deplasare, echipe sportive etc.). La fel și pentru vagoanele restaurant. Deci, se recurge, încă, la cărbune.

Și la această direcție — tracțiune și vagoane — contactul cu publicul se face tot numai prin intermediul personalului... C.F.R. Conducătorii, însoțitorii de vagoane etc., transmit (o fac într-adevăr?) observațiile pasagerilor în așa-numitele „rapoarte de evenimente”. Organele de control, efectuează în mod obligatoriu, 8 ieșiri pe lună, în trasee. Dar tovarășul director Ion Călugărescu este nevoit să recunoască, se simte nevoia colaborării cu călătorii.

— Sprijinul cetățenilor nu este absolut necesar. Pe unele trasee, cum sînt cele spre Cluj-Napoca, Constanța, Baia Mare nu avem nimic de reproșat călătorilor. Sînt civilizați. Dar spre Roșiori de Vede, Oltenița, Suceava, pentru a da numai citeva exemple, vagoanele revin devastate, se fură oglinzile, ilustratele color, canapelele sînt smulse și aruncate pe fereastră, perdelele folosesc la fixarea geamurilor, plusul de pe bănci este sfîșiat. Cit despre o altă observație a colegilor dumneavoastră privind rezervarea suspectă a unor compartimente, facem cunoscut tuturor că, în afara unuia singur, din primul vagon dinspre locomotivă, nu trebuie blocat, de către conducător, nici un altul. Sigur, dacă pe traseu urmează să se urce un grup organizat (turisti, actori, sportivi etc.), care și-au făcut rezervațiile legale, atunci sîntem obligați să le asigurăm locurile. Dar asta numai în trenurile rapide și accelerate, deci nu la personale. Cine procedează altfel comite o abatere de la regulamentul și călătorii ne pot sesiza pentru a lua măsuri disciplinare împotriva celor vinovați. Mai rapid, ei se pot adresa șefului de tren, cel cu geanta roșie, care trebuie să ia, pe loc, măsurile de rigoare.

Concluzia discuțiilor cu cei doi directori numiți (au mai fost solicitați și alți funcționari pentru lămuriri suplimentare, de amănunt) a fost aceea a utilității unor observații critice, aduse fie de presă, fie de pasageri, poziția CFR-ului fiind aceea ca dorințele călătorilor să se analizeze cu atenție, cu solicititudine, în vederea rezolvării lor, și de combatere a indiferenței ca și a tuturor încălcărilor regulamentelor în vigoare, de către personalul căilor ferate. La rîndul nostru ne-am îngăduit să adăugăm sugestia ca traficul feroviar să țină seama, în primul rînd, de nevoile cetățenilor, chiar și de dorințele lor, în măsura în care acestea se dovedesc raționale. Dar, pentru o reușită, se impune ca cineva, cit mai mulți dacă se poate, să cunoască nemijlocit, părerea călătorilor.

Preferăți restaurantul pe roate oricărui alt restaurant de pe Pămînt!

Acesta ar trebui să fie îndemnul meu, după discuția avută cu directorul ROMVARED-ului, tovarășul Gheorghe Popa (și cu subalternii săi). Pot oare s-o fac fără o stringere de inimă? Dacă așa crede în „Meniu”-ul frumos tipărit în alb și roșu, purtînd data de 13-14 aprilie anul curent, al vagonului restaurant din trenul rapid nr. 35/36 în care apar 8 (opt) specialități la capitolul „Bufet rece”, 4 (patru) feluri de pește, 14 (patrusprezece) minaturi, 11 (unsprezece) garnituri, 11 (unsprezece) salate, 6 (șase) supe, ciorbe și borșuri, 23 de mincăruri calde, 3 (trei) dulciuri de bucatărie, 3 (trei) deserturi-fructe, 12 (douăsprezece) băuturi și 4 (patru) băuturi calde, și pe o listă suplimentară un meniu dietetic, altul nedietetic, un al treilea... compus și citeva feluri „la carte” așa face-o cu entuziasm. Dar, pe de o parte, aceste meniuri tipărite nu se găsesc în vagoanele restaurant și, pe de altă parte, din cele 99 de feluri prezente pe faimosul meniu (un total care n-a ținut seama de supe și deserturi etc. ci le-a înglobat ca pe tot atîtea posibilități) doar 54 aveau prețuri, prin urmare doar acestea existau în realitate, cel puțin în ziua de 13 aprilie, la Rapidul nr. 35. Nu înteleg de ce colega mea n-a putut găsi decît „tradiționala ciorbiță țărănească”, „escalopul cu ciuperci” și cum de a rezistat tentației de a gusta o saramură de pește ori un pește prăjit (7,10 lei și 8,40 lei), ori un ficat de pui prăjit, cu ciuperci (17,20 lei) sau un steck de porc cu ciuperci, cartofi și ouă (18 lei), pentru că la supe, ciorbe și borșuri nu avea de ales decît între ciorbă țărănească de pui și ciorbă la grece, tot de pui, sau să fi comandat la la carte ficăței de pasăre (nu de pui, firește!) cu ciuperci ori... alt escalop de porc cu ciuperci?

Serios... scriind, cred că a departaja felurile de mincare după garnitura care le însoțește, nu pare tocmai serios ori convingător, chiar dacă și alte restaurante folosesc același sistem. În tren, după pă-

rerea mea de călător umblat, sînt suficiente citeva feluri deosebite clar cum, de pildă, ar fi preparatele din carne de vacă, porc, pasăre, pescărie, cărora să li se adauge garniturile cerute de consumator, cu diferențele normale de prețuri și care pot apărea la capitolul garniturilor. Nu văd cum ar fi posibil ca într-o bucatărie atît de mică, cu spații de depozitare limitate, se pot pregăti zeci de feluri, diferite, ca într-un mare restaurant de pe pămînt? Nimeni nu poate emite o astfel de pretenție, mai ales că în tren o masă se consumă în citeva minute, traficul de consumatori fiind foarte mare. Minuturile pot fi mai variate, dar nu la orele obișnuite ale prînzului ori cinei, ci pe restul duratei de mers. De asemenea, la vagoanele de dormit, trebuie să ne limităm la apă minerală, pepsi. Ci-co (nu întotdeauna), bere (prin bunăvoință...), claudina și însoțitorului, la un Necelce dimineața și nu la ceai, cafea turcească ori chiar lapte, fără a putea consuma un sandviș cu cașcaval, salam de Sibiu, șuncă, file sau ori ce alte produse nealterabile. Pentru toate aceste observații și încă pentru altele, ca absența săpunurilor minuscule din cabinele de dormit, pentru inexistența ori insuficienta aprovizionare cu șervețele sau hirtie igienică, a celorlalte vagoane cu paturi, avem să solicităm opinia tovarășului director al ROMVARED-ului, Gheorghe Popa ca și pe cea a unor colaboratori apropiați. Din nou surpriză! Vagoanele restaurant sînt excelent aprovizionate, la magazia Romvared-ului săpunul este un produs excedențiar (peste 2300 kg azi 24 IV 78), hirtia igienică prisosește (tot în depozit). Din nou vina se împarte între însoțitorii și călătorii. Părere pe care n-o pot împărtași global. Și atunci încep întrebările. Odată cu ele, explicații cu mai mult miez.

— De ce restaurantele din gări nu sînt subordonate C.F.R.-ului ci Consiliilor

populare din localitățile respective și cum credeți că ar fi mai bine?

— Pînă prin 1962-1963 a fost cum spuneți: restaurantele din gări ne aparțineau. Ce a determinat schimbarea, nu știu. Nu lucrăm aici. Părerea mea este că cel puțin pentru gările terminus: Timișoara, Arad, Oradea, Constanța, București etc. ca și pentru altele mari cu Brașovul, Craiova, Galați etc. ar trebui să dispunem de restaurante proprii, deoarece, în acest caz, am putea răspunde cu mult mai bine sarcinilor de servire a călătorilor, făcîndu-ne singuri aprovizionarea, dirijînd-o după specificul propriu consumului în gări și la vagoanele restaurant ca și la cele cu paturi, am avea posibilitatea improspătării alimentelor pe parcurs și am obține totul la prețuri mai convenabile, fără a plăti, ca orice consumator, aspect deosebit de important deoarece ni se cere să avem eficiență economică tot mai sporită. Pentru noi, trenul se schimbă de la o stație la alta, devine un tren nou. La București pleacă într-un fel. De la Buzău este un altul. De la Pașcani la fel, pentru că se poate consuma totul sau o parte din tot, pînă la una din aceste stații. Dacă brigada de servire a vagonului mi se descompletează, s-a îmbolnăvit bucătarul, ori un ospătar, anunț prima stație și-l înlocuiesc. Așa, plec fără el, uneori. Mă întelegeți? De ce n-am propus formula? Păi, am propus-o, era cit pe ce să se aprobe, dar niște termene fiind depășite, așteptăm încă. Ministerul nostru, cel al turismului, și al comerțului interior au căzut de acord. Poate la începutul lui 1979 să trecem la noua formă. Studiul e gata și a fost înaintat.

...Mă gîndesc că așteaptă și călătorii. Aflu, între timp, că Sanepidul interzice vinzarea unor produse, la vagoanele de dormit, din cauza perisabilității lor după un termen scurt, dar mă întreb de ce nu se recurge la alte alimente, cu o durată mai stabilă? Aflu că pompierii nu permit să se gătească la butelii de aragaz, dar nu înteleg de ce pe plitele electrice nu fierbe apa pentru ceai și cafele turcești ci doar pentru Nescafe? Să fie prețul de 5,80 lei, al unei cesti de Nescafe, explicația? De ce nu se folosesc termosuri mari în care, ca în avioane, cafeaua să fie pregătită dinainte, în restaurantul gării? Pentru că aceste unități nu aparțin C.F.R.-ului? De ce nu se pot preambala sandvișuri ci doar pișcoții nesățioși și foarte vechi? Dar ciocolata, de ce a dispărut? Însoțitorii de vagoane pretind că trebuie s-o ia cu ei acasă, dacă n-au vîndut-o și nu le convine. Directorul afirmă că nu este adevărat. Mi se mai spune că hirtia igienică dispăre, de regulă, la Peris. De ce nu se pune la locul ei, după această stație? Ori de ce nu se urmărește descoperirea „misterului” că doar se știe în ce anume constă el? Nu cumva de la Peris hirtia reapare în următoarea garnitură pornită din București și, de fapt, același sub circula pe toate trenurile, iar restul cantităților ia drumul unor locuințe particulare ori pe cel al magazinelor din Peris, București etc.? Cu săpunul, povestea este chiar veselă: Romvaredul are nevoie de săpunuri de cite 10 grame, dar fabrica din Galați, cu numele mitologicului Apollo, nu poate face decît bucăți de 20 de grame! N-are matrițe! Auziți? N-are matrițe! Unde? La Galați unde se fac vapoare și se produce oțel! Și nici interes! Temă de meditație: un kilogram de săpun costă 26 de lei. Cit costă 10 grame? Întrebare pentru economiștii de la Romvared. Un tovarăș, care participă la discuție spune, plin de năduf: „Nici la unele hoteluri nu se găsește todeauna săpun. Mie mi s-a întîmplat la „Astoria” din Arad. Dar nimeni nu reclamă!”. Făcăt! Dar cu o astfel de mentalitate, greu se pot îndrepta erorile de acest gen. Care mi se par mai curînd niște șicane decît probleme. O dificultate: frigiderule nu funcționează și au fost transformate în răcitoare cu gheață. Dar de asta se ocupă altă direcție, pe unde trecuserăm fără să știu. Nu m-am mai întors... Discuția s-a lansat și s-a relaxat. Încep visele... Dacă aș avea restaurantele din gări ar putea servi ciorbele și supele gata preparate, chiar pe traseu. Aș introduce multe noutăți, chiar la vagoanele de dormit. Dacă am avea linii de garare și aprovizionare proprii în gări, măcar la București, cum are poșta, aș aproviziona mai bine, cu calm, vagoanele. Așa în cel mult 10 minute încarcă totul; navele cu băuturi, altele cu carne și piine, transpiră iarna ca și vara, iar după 15 minute trebuie să fie surizători, calmi și curați, în fața clientului!”

Sînt tentat să fac un test pe viu. În curînd, pleacă Rapidul „Unirea”, spre Iași. Ne repezim pe peron. Garnitura tocmai „a tras”. Electroarele Romvared-ului, supraîncărcate, alături. Cinci oameni manipulează, presați, lași, navele, saci, pachete. Mi-e jenă să-i intrerup. Număr 15 blocuri de gheață, peste 20 de navele de sticle de bere, altele cu apă minerală, cu salată verde, cu chifle. Cum îl cheamă pe șef? Alexandru Moldoveanu, strigă cineva și un om în vîrstă, cu minecele hainei bleumarin suflecate, ridică privirea spre noi. Pe frunte îi curge sudoarea. Și-o șterge, cu un gest reflex, cu dosul palmei. Apoi continuă încărcarea. Ceilalți îl ajută. O smucitură scurtă și ospătarul Ion Todea (i-am strigat să-și spună numele) deschide febril, cealaltă ușa a vagonului făcîndu-mi semn să sar. Trenul o luase din loc. Pe peron, două electrocare vidate ca de un aspirator nevăzut (echivalent cu 5 perechi de brațe bine exersate) stăteau inerte. În locul colegilor mei de reportaj aș fi acceptat orice meniu. Ceea ce nu înseamnă că ei, călătorii, n-au dreptate...

EMANUEL VALERIU

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Confesiune de antifascist

Nu credeam să învăț a urî vreodată. Nu credeam să învăț a urî vreodată. Nu credeam să învăț a urî vreodată. Și nici nu am învățat, în pofida atitor cărți care predică urî fastuoase, bogate, culte, crunte. Alb, nu m-am gândit niciodată că negrul acesta mi-ar fi dușman. Ateu, nu am simțit vreodată necesitatea să umilesc un credincios. Român, în 1950, la Oradea, soldat, am jurat pe steagul patriei mele, s-o apăr cu prețul vieții, nu mai mult. și niciodată, nici un comandant de-al meu nu m-a învățat cum să năvălesc în casele altor străini pentru a le lua pâinea fiindcă n-or fi români ca mine. Comunist, fără cultura ilegalității, am trăit în multe seminarii, am studiat multe bibliografii dar cel mai drag curs de marxism a fost acela în care propagandistul ne-a povestit două ore cum și-a convins temnicerul să treacă la leninism, în 1943, ținându-i prelegerile prin ușa bine zăvorâtă. Mic-burghez, fără avere, apoi proletar, am dus ura față de capital până la nu chiar utopica privilegiu a unei lumi în care marele fabricant și stăpîn să stea lingă mine, la strung, să învețe cum se asudă și se muncește într-o uzină fără de capital. Evreu, mi-am pierdut multe ore din viață explicînd anti-semiților că nu mie ci lor trebuie să le fie rușine că sînt ceea ce sînt. Scriitor, mi-am privit cu înțelegere, poate prea mare, autocenzura necesară și cu dispreț pe acela căruia nu-i puteam șopti : o, cititorule, frate al meu. Cum mulți au cultura insuficientă, așa am eu ura. O știu. Noapte de noapte mi-o spun, și dimineața, uitîndu-mă în oglindă, cînd mă rad cu crema Butterfly, mă suspectez, infirm, de duioșie și de neputință, de umanism nevolic și apostolat năving.

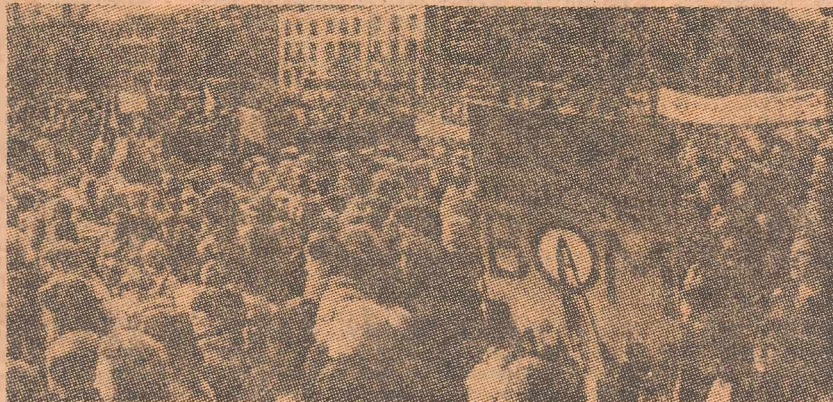
Atunci, ca și cum pămătuful ar trezi din adînc o balenă — provenită din încrucișarea speranței, mindriei și groazei — îmi spun că nimic din ura-mi precisă, turbată, fără de nuanță și utopie împotriva lui Hitler și a hitlerismului, nu s-a clintit. E rece, întreagă, necoruptă de dubii, explicații, duplicități, măști și haz apolitic. Inconfundabilă — ea mă salvează de la toate confuziile și concesiile milei nedemne. Luminoasă, vitală, puțină cit este, cit pata unei tumori — ea mă exprimă total, cum punctele cardinale, după prima lecție, își organizează ființa. Antifascismul e nordul, sudul, estul și vestul privirii mele în oglindă. Eroare, iubită, că omul după 33 de ani scapă — cum scriam, vesel, cîndva. La 33 de ani după Victorie — gîndul că nu eu i-am dat otrava, în buncăr, nu mă părăsește și nu are motive a mă părăsi, în megalomana mea disperare. Mulți s-au născut în acea zi, își țin copiii de mină, îi învață la Zoo ce-i o girafă și se uită mefienți la istoriile acelea în care Hitler apare ca o exagerare, ca balaurii pentru copii. Ferice de ei ! Ci ferice de noi — cei care știm a descoperi insuficiența fericii neobsedate de acel strigăt sfînt și ateu : MOARTE FASCISMULUI !

RADU COSAȘU ■

Imperativul dezarmării

Un zbor în care performanța tehnică este legată de performanța distructivă

Un NU hotărît armelor și războiului spus de numeroșii participanți la o demonstrație desfășurată recent la Amsterdam

Arsenalul moral

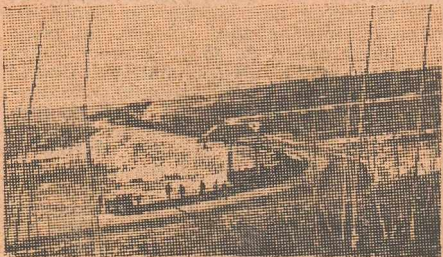
În fața unei probleme cruciale, a unei opțiuni fundamentale, decisive — PACEA — lumea contemporană înregistrează acum prezența a doi poli, opuși, într-o permanentă și deschisă confruntare. Pe de o parte dezvoltarea unui ARSENAL MORAL, reprezentat de voința unanimă a popoarelor, a forțelor democratice, care proclamă necesitatea, dezarmării, impunerea păcii ca o condiție sine qua non a existenței demne a planetei ; pe de alta, ARSENALUL FIZIC al armelor de tot felul, ce crește și amenință, ce crește și se justifică prin așa-zisul „echilibru necesar“.

Datele pe care le folosim în pagina de față oferă câteva linii de contur ale acestei confruntări la care trebuie să participe toți oamenii, de acea parte a baricadei care înseamnă voință de pace, de echitate, care înseamnă un hotărît „Război — războiului !“

„Este o greșală de neiertat să se creeze popoarelor iluzia că se poate trăi în liniște și securitate, în timp ce în lume se acumulează noi și noi arsenale de arme nimicitoare; sau să se încrucișeze brațele într-o atitudine fatalistă, pe baza concepției că războiul atomic este inevitabil. Trebuie combătute cu cea mai mare hotărîre psihoza groazei față de inevitabilitatea războiului, spiritul defetist ce se propagă sub diferite forme ! Viața a demonstrat în modul cel mai evident că nu există forță sau armament în lume în stare să infrîngă voința de luptă a unui popor hotărît să-și apere libertatea și independența. Evenimentele internaționale, creșterea voinței popoarelor și a conștiinței lor atestă cu vigoare că stă mai mult ca oricînd în puterea popoarelor, acționînd unite, să realizeze dezarmarea, să impună excluderea războiului din viața omenirii și să asigure pacea pe planeta noastră.“ Acum, în preajma deschiderii sesiunii speciale a Națiunilor Unite consacrată dezarmării, aceste cuvinte rostite de Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele României, capătă valoarea unui adevărat program de acțiune, atestînd voința de pace a unei țări socialiste, luciditatea politică a unui șef de stat și aspirația fierbinte a poporului nostru de a se trece acum, pînă nu este prea tîrziu, de la vorbe la fapte.

Pînă nu este prea tîrziu, pentru că date desprinse dintr-o eventuală fișă a arsenalului fizic militar conțin în ele pericolul, absurdul și iraționalitatea unei lumi ce se perfecționează pentru a se distruge. Este necesar să fie prezentate deschis pericolurile continuării cursei înarmărilor și să se împrăstie iluziile că o pace și securitate durabile pot coexista cu uriașele acumulări de mijloace de distrugere. Să lăsăm, deci, să vorbească faptele.

Șantierul secolului

Traverse metalice se înșiruie de-a lungul a mii de kilometri de taiga, croind drum vieții.

Linia de cale ferată Baikal—Amur — cunoscută mai ales sub inițialele B.A.M. — reprezintă pentru U.R.S.S. „Șantierul secolului“, „Drumul curajului“ sau „Ruta prieteniei“. Iar aceste aprecieri nu sînt desprinse doar din limbajul gazetelor.

B.A.M., care urmează să intre integral în exploatare în 1983, va avea în final o cursă metalică de 3200 de kilometri, din orașul Taișet (Siberia de est) pînă la Oceanul Pacific. Prin construirea magistralei Baikal—Amur, importante resurse naturale vor fi aduse în circuitul economic al țării. A devenit astfel posibilă exploatarea celui mai mare zăcămint de cărbune cocsificabil din lume și a importanțelor resurse minerale din Iakuția de sud. Sugestive sînt pentru ceea ce va însemna în viitor „umanizarea“ acestei întinse regiune sovietice care este Siberia orientală următoarele date : azi, Siberia dă 30 la sută din producția unică de țigă și cărbune, 14 la sută din producția de gaze, 30 la sută din producția de cherestea și a șasea parte din producția de energie electrică. Pe cei peste 1100 de kilometri care au fost parcursi pînă în prezent trenurile pot deja circula transportînd, mai ales, materiale de construcție. Șinele se pierd departe în taiga, dar pînă la plecarea primului tren din centrul Siberiei spre Oceanul Pacific mai rămîn încă cinci ani...

Dificultăților create de terenul foarte accidentat li se adaugă cele de ordin climatic. B.A.M.-ul traversează o regiune de taiga cu lerni extrem de geroase, în care termometrul poate

coborî chiar sub —60 grade, în timp ce vara aduce o căldură asemănătoare celei din zonele subtropicale. Gradul de mecanizare a lucrărilor este, tocmai de aceea, mare, de aproximativ 80—90 la sută. Iar pentru lucrători au fost create modele speciale de haine de lucru, cele de iarnă avînd uneori un sistem special de încălzire electrică.

Pe șantier, alături de echipament sovietic, pot fi înfîlnite excavatoare japoneze, camioane vest-germane și buldozere americane.

Fizionomia magnificel construcții este sugerată în această etapă de fizionomia traseului realizat pînă în prezent : au fost străpunse tuneluri însușind aproximativ 30 de kilometri, a fost încheiată construcția a 140 de poduri, au fost înălțate 200 de gări. Nu lipsesc, desigur, dintr-o asemenea „biografie“, nici elementele de marcă. Astfel, la kilometrul 631 a fost străpuns un tunel a cărui lungime depășește 15 km., fiind, potrivit aprecierii specialiștilor, unul dintre cele mai lungi tuneluri cunoscute pînă în prezent. După cum, așezarea Zveozdnii reprezintă prima localitate apărută pe această rută, cu trei ani în urmă. Aici a fost construită, dealtfel, și o stație releu „Orbita“, de televiziune prin Cosmos. În mijlocul taigalei și-au făcut apariția și primele blocuri, imobile cu mai multe etaje chiar, o școală ce poate primi 400 de copii, un gimnaziu, o sală de spectacole, magazine alimentare. Numărul orașelor noi și al centrelor muncitorești înscrise pe hartă în zona pe unde va trece B.A.M.-ul este de peste 60.

O problemă principală o reprezintă, desigur, cea a mîinii de lucru. Aproximativ 100 000 de persoane lucrează în permanență pe B.A.M. În pofida condițiilor dificile de muncă și viață, nu lipsesc candidații, mai ales printre tineri, care consideră participarea lor la această operă de importanță națională o adevărată școală a curajului.

Investiție impresionantă din punct de vedere financiar și uman, construirea magistralei feroviare Baikal—Amur deschide perspective remarcabile dezvoltării unei regiuni al cărei subsol este extraordinar de bogat, conferindu-i un loc distinct în circuitul economic al țării.

D. I. ■

Paradoxurile supercivilizației

SPERANȚE DINCOLO DE VIRGULĂ...

Faptul că florinul olandez și francul francez s-au introdus, iar lira italiană s-a retras din „International money market“, s-ar putea să aibă o importanță. Spre deosebire de corifeii speculațiilor monetare eu rămîn indiferent dacă anumiți bani se vînd mai scump într-un anumit moment ce tocmai urmează altuia în care aceiași bani se puteau cumpăra mai ieftin. Nu același lucru se poate spune despre un domn, precum John Hellev, care, în calitatea lui de vicepreședinte al unei bănci de calibru mediu, trebuie să înțeleagă rapid și exact diferențele subtile care se nasc dintr-un rulaj zilnic de o sută de milioane de dolari. Alțișia bani transformați în yen și, apoi, în franci elvețieni pot produce, la rîndul lor, alți bani — să spunem, mărci vest-germane. Sau invers. Se poate adică pierde masiv sau cîștiga masiv, în funcție de cotele — în permanentă mișcare — ale valorii unor devize față de altele. Evident, marile șanse sau marile neșanse sînt direct proporționale cu volumul capitalului rulat. Un cetățean oarecare, avînd cinci dolari în buzunar, oricît talent financiar ar avea este greu de presupus că, prin tranzații inspirate, va reuși să prindă momentul critic al lirei italiene și să se îmbogățească din jocul ațîțător al virgulelor...

Și, totuși, o modă cu semnificații psihologice dintre cele mai derutante își croiește loc, ca o obsesie, în rîndurile publicului occidental amețit de valorile, în permanent menueț, ale diverselor devize. Se speculează cu monede într-un ritm care pe naivi îi determină să creadă că fericirea se apucă de azi pe mîine și se bagă definitiv în buzunar, iar pe experți și pe agenții de bursă îi amuză la nebunie. Contractele pentru vînzarea și cumpărarea banilor, contracte medii (pentru un volum de schimb de pînă la 5 000 de dolari) au crescut de la 21 000 în 1976 la 185 700 în prezent. Au apărut, adică, un noian de bancheri firavi, care — spre deosebire de bancherii populari, cei cu un capital exclusiv „de buzunar“ — își permit toate riscurile în numele marii lovituri pe care nu o vor da niciodată

întrucît uită un adevăr esențial : meciul financiar al vieții lor se desfășoară într-un ring aflat după teribila virgulă a oricărei devize...

O COMPANIE PE CAP DE... LOCUTOR

Să ne menținem în tema cu mîndre dulci-amare a misterelor care miros a bani.

Pei cei 159 de kilometri pătrați ai săi, Liechtenstein a reușit o performanță recunoscută, fără complexe și fără disimulări : aici se află paradisul fiscal al lumii occidentale. Peste 25 000 de companii și-au înfipt, aici, rădăcinile pentru mai mult sau mai puțin timp, în funcție de jocul pieței. Cei 24 500 de locuitori ai principatului știu bine de ce firme celebre sau apărute din neant se concurează cu tenacitate pentru a-și găsi un loc sub soarele acestui minuscul principat : nicăieri în lume nu se manifestă cu atîta ardoare o politică de impozite de un altruism mai exagerat. Rechinii finanțelor nu au de plătit decît un procent față de capital și alte 4 pentru beneficii care, în general, se calculează cu o jovială „modestie“. Așadar, toate ar fi mers ca pe roate, dacă oficialitățile din principat, ușor enervate de aroganța tot mai manifestă a marilor și micilor companii, nu s-ar fi pus pe treabă pentru a ajunge, la capătul unui studiu amănunțit, la concluzia că numărul firmelor fantomă riscă să egaleze pe cel al stabilimentelor în carne și oase. Cu alte cuvinte, amabilitatea locală a sfîrșit pofta noilor veniți de a se strecura, încercînd să scape pînă și de acel clasic biet procent...

Capitalul ce revenea absolut teoretic fiecărui locuitor, prin mijlocirea sumelor vehiculate de firmele străine, s-a dovedit prea mare pentru atît de puțini beneficiari... Rechinii, cu simțul dezvoltat al pericolului, își caută acum, cu precauție și discreție, un alt vad cu conștiință că, totuși, s-au dus frumoasele zile...

Locuitorilor nu le vor mai reveni peste 120 000 de franci elvețieni pe an și nici cîte o companie și jumătate, ceea ce nu va schimba, cu o centimă, realitatea nivelului lor de trai...

RADU BUDEANU ■

contra arsenalului fizic

● Cîte 45 milioane de dolari s-au cheltuit pe oră în 1977 pentru înarmări. Experții au calculat că anul trecut s-au cheltuit în scopuri distructive, în lumea întreagă, nu mai puțin decît 400 miliarde de dolari.

● Ce reprezintă această fantastică sumă? Există calcule care spun: cu sumele cheltuite pentru înarmări în 1975 (sume mult inferioare cifrei din 1977!) s-ar fi putut construi 50 milioane de locuințe sau 1 000 de orașe pentru cîte 200 000 de locuitori!

● Cheltuielile militare depășesc de 1 000 de ori bugetul O.N.U. pentru dezvoltare...

● Potențialul distructiv al armamentului depozitat în Europa depășește de peste 100 000 de ori pe cel al bombei atomice lansate în 1945 asupra Hiroșimei. Cu cantitatea de trinitrotoluen calculată pe persoană, fiecare locuitor al Europei are „șansa” de a fi ucis de 72 000 de ori.

● Puterea distructivă a unei arme nucleare se poate întinde pe 300 km patrați. O armă biologică este capabilă să afecteze iremediabil 100 000 kmp și să ucidă 60 milioane persoane.

● În ultimii 30 de ani, cîteva principale state producătoare de armament au dezvoltat și au procurat la un loc peste 70 tipuri diferite de aparate de interceptie, de luptă și de atac și de două ori mai multe variante ale acestor tipuri.

● În cursul celui de-al doilea război mondial, producerea unui bombardier necesita 170 ore-om, timp de 2-3 ani; astăzi sînt consumate 4 000 ore-om, timp de 7-10 ani.

● La prețurile din 1974 costul unui avion de bombardament echivala cu 35 000 tone de grâu sau 65 000 tone de pomumb.

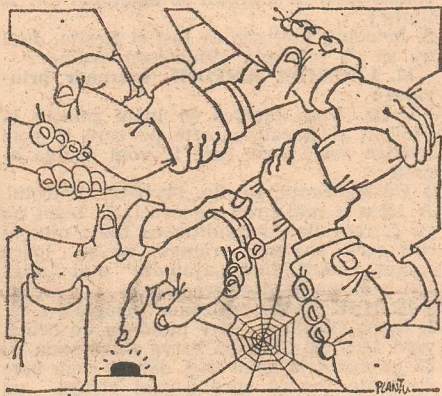
Competiția înarmărilor capătă din ce în ce mai mult o dimensiune calitativă decît una cantitativă, fiecare nouă generație de arme fiind mai complexă și mai distrugătoare decît cea pe care o înlocuiește. Un exemplu: rachetele de croazieră cu rază lungă de acțiune, aflate în dezvoltare, sînt de fapt mici avioane fără pilot, ușor manevrabile, ce pot zbura la joasă altitudine. Ele pot fi echipate cu focose atît nucleare cît și convenționale. Precizia cu care ating ținta este de cîteva metri. Itinerarul programat, înscris în creierul electronic al rachetei, poate fi cuprins între cîteva zeci de kilometri și 2 500 km, sau chiar mai mult. Este mică și ușor

de mascat. Poate fi stocată chiar și într-un simplu garaj.

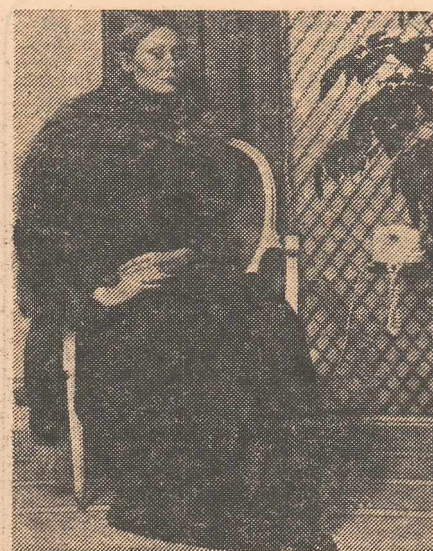
În anii '70 în întreaga lume s-au răspindit odată cu programele nucleare civile, cunoștințele tehnice și materialul fisionabil necesar pentru programele militare, atrage atenția Raportul secretarului general al O.N.U., prezentat la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale. În 1975, 19 state posedau centrale atomo-electrice în stare de funcționare, iar anul S.I.P.R.I. pe 1976 arăta că alte 10 state le vor avea pînă în 1980. Reactori experimentali funcționează în prezent în peste 50 de state. În aceste condiții, singurele bariere în calea proliferării armelor nucleare pe orizontală sînt de ordin politic — obligațiile asumate prin Tratatul de neproliferare, bunul simț al guvernelor și exemplul ce va fi dat în anii ce vin de țările posesoare de arme nucleare prin acordul lor de a-și reduce propriile arsenale nucleare.

În fața unui asemenea tablou, adoptarea și punerea în aplicare a unor măsuri hotărîte în domeniul dezarmării, și în special al dezarmării nucleare, conducînd în cele din urmă la o dezarmare generală și completă, a devenit imperioasă. Preocuparea publică, reală și generală, în legătură cu pericolele cursei înarmărilor poate reprezenta una din cele mai importante căi pe care ar putea fi dirijate eforturile spre dezarmare, problemele înarmării și dezarmării angajînd însăși supraviețuirea omenirii, viitorul civilizației pe planeta Terra.

DOINA IOVANEL ■

Omenirea refuză să trăiască sub amenințarea unui război nimicitor

Două imagini care vorbesc mai mult decît toate vorbele despre imensa bogăție și sărăcia extremă prezente în același timp în Namibia: de aici se exportă cea mai mare cantitate de blănuri de caracul din lume și tot aici lucrătorii agricoli de culoare au uneori un adăpost mai prost decît cel al vitelor...

Correspondență din Paris de la Viorel Cosma

Politempia structurală românească în confruntare cu publicul francez

La sfîrșitul anului trecut, dirijorul și compozitorul Mihai Brediceanu a prezentat în sala-atelier a Teatrului Național I. L. Caragiale din București un spectacol experimental muzical-coregrafic bazat pe ideea politempiei structurale dirijate de calculatorul electronic (brevetat în 1970 în S.U.A. și România). Acest ingenios aparat — denumit de inventatorul nostru, Polimetron — reușește, ca pe baza impulsurilor transmise interpretelor prin unde radiofonice să regleze combinațiile de tempi diferiți, suprapuși simultan, impunîndu-le tuturor tempo-ul fundamental, unic. În felul acesta, un joc popular se poate suprapune peste o doină și ambele pe tema unui colind, grupele de interpreți (muzicieni și dansatori) fiind dirijate simultan de polimetron — dinainte programat de compozitor — în mișcarea de ansamblu.

Alegîndu-și un repertoriu de mare diversitate stilistică, apelînd la colaborarea unor creatori americani și români, compozitorul Mihai Brediceanu a realizat un mănunchi de piese muzicale în forme, genuri și limbaje diferite, pe care l-a supus recent unei confruntări artistice îndrăznețe cu publicul francez. Astfel, în cadrul celei de-a patra ediții a Festivalului Printemps musical de Paris, ansamblul de cîntăreți, instrumentiști și dansatori români, alcătuit din valoroși soliști ai Operei Române, ai Filarmonicii George Enescu, ai Radioteleviziunii Române etc., a susținut două spectacole de real succes în sala mare a Centrului Georges Pompidou. Regia lui George Rafael a asigurat un cadru funcțional deosebit de inspirat, reprezentarea des-

fășurîndu-se „non-stop” cu un moment de surpriză (contactul direct cu cea mai complexă lucrare din program), dar și cu o gradație tensională ce a ținut permanent încordată atenția auditoriului.

Un cuvînt introductiv cald al directorului artistic al Festivalului Printemps musical de Paris, criticul muzical Antoine Goléa, a deschis spectacolul politempiei structurale românești, după care corpul de balet — în frunte cu Maria Cumbari, Natalia Treistaru și Zoltan Balint —, corul și formația instrumentală au abordat lucrarea centrală a întregii reprezentații: A Different Drummer (Un alt toboșar) de Mihai Brediceanu. Versurile finale ale poetului american Henry David Thoreau (1817-1862), impecabil ritmate și recitate de actorul I. Pintea, au sunat ca un mesaj de înaltă semnificație umanistă: „Fiecare om este liber să-și poarte pașii după muzica pe care o aude / oricum ar fi ea măsurată și oricît de departe s-ar afla”.

Mihai Brediceanu a urmărit să traverseze cu ajutorul muzicii semnate de Howard Boatwright, Earle George, Marius Popp și cu trei piese personale, întreaga literatură muzicală de la creația populară pînă la cea gregoriană și bizantină, de la muzica vocală, corală și instrumentală pînă la cea camerală și orchestrală, de la formele clasice pînă la jazz, de la gîndirea tonală pînă la cea leitonală, atonală și serială. Trebuie să o spunem deschis că autorul politempiei structurale a reușit să convingă chiar și pe cei mai sceptici tradiționaliști că teoria sa are viabilitate creatoare practică, iar mănunchiul de soliști — din care am reținut pe violonis-

tul Avy Abramovici, pianistul Nicolae Licareț, clarinetistul Ștefan Korody, soprana Steliana Cazaban, organistul-pianist Marius Popp, flautistul Virgil Frîncu, percuționistii Nicolae Albușescu și Eugen Gondi — a oferit momente de excepțională emoție artistică. S-a aplaudat la scenă deschisă nu numai măiestria interpretativă a colectivului românesc, ci și ideea îndrăzneță a lui Mihai Brediceanu. „Încă o prioritate a inteligenței românești” — a ținut să accentueze Antoine Goléa.

Am dori să subliniem în chip special inventiva coregrafică a maestrului clujean Alexandru Schneider la Piesa de jazz și A Different Drummer, poetica și sugestivă montare în stil clasic a maestrului Amatto Checulescu la Studiul în stil românesc, precum și reușita coregrafică a Verei Proca-Ciorțea la Dublul joc pentru pian, ansamblu de coarde și percuție (o suprapunere a dansurilor populare Hodoroaga și Ardeleana). Costumele de o sobră eleganță (mai ales cele românești, inspirate din maramele și iile populare) au completat cadrul național al spectacolului.

Este greu de precizat acum (înainte de a afla ecurile specialiștilor prezenți) valoarea experimentului artistic românesc. Toți au confirmat însă originalitatea și perspectivele ideii politempiei structurale, dorința de colaborare cu lucrări muzicale menite să impună acest principiu îndrăzneț al muzicii contemporane. Revista Muzica, nr. 3/1978 a publicat un amplu studiu al compozitorului Dinu Petrescu, el însuși autor de piese în politempi, care oferă întregul suport teoretic al acestei descoperiri românești. De asemenea, în programul de sală de la Paris s-au prezentat pe larg principiile lui Mihai Brediceanu care au stîrmit realmente o vie eferescență în capitala Franței. Un spectacol de răsunet al gîndirii și artei contemporane românești — iată ce a însemnat prezența noastră la recentul Festival internațional Printemps musical de Paris.

MONDO UMANO ?

Dicționar ?

Între atîtea dicționare — utile, bogate în informații și sensuri, foarte documentate — există unul pe care-l putem aprecia în același fel numai că punctul de plecare și destinația termenilor sînt mai aparte. Căci, ce se poate citi în acest dicționar nuclear ?

A.B.C. înseamnă arme atomice, bacteriologice — biologice — și chimice; A.B.M. se traduce prin rachetă anti-rachetă; A.A.M. este racheta aer-aer; A.S.M. este racheta aer-sol; B.B.R. sînt inițialele avionului de bombardament; D.D.G. înseamnă rachetă teleghidată de tipul Destroyer; F.O.B.S. este Tractional Orbital Bombardament Sistem — adică bomba orbitală; G.M. reprezintă Guided Missile — racheta teleghidată iar G.W. — Guided Weapon — armă teleghidată; I.C.B.M. nu este altceva decît Intercontinental Ballistic Missile — cu alte cuvinte, racheta balistică intercontinentală; I.R.B.M. reprezintă inițialele de la Intermediate — Range Ballistic Missile — rachetă balistică cu rază medie de acțiune; K.T. este kilotona, adică echivalentul a 1 000 tone trinitrotoluen, substanță ce se găsește, și ea, codificată astfel — T.N.T., în dicționarul nuclear. Dar să continuăm.

M.R.V. — adică Multiple Re-entry Vehicle rachetă cu focose multiple (cît de multiple? 7-8-9-10 care, desprinse din „mamă”, pot ajunge în diferite capitale din diferite state latino-americane, de pildă, provocînd mari stricăciuni). M.I.R.V. înseamnă ca mai sus numai că, ea, racheta, este teleghidată independent; M.R.B.M. înseamnă Medium — Range Ballistic Missile adică rachetă balistică cu rază medie de acțiune; M.T. este treapta superioară a K.T. — adică megatona — ceea ce înseamnă un milion tone T.N.T.; R.L. este Rocket Launcher, lansator de rachete;

S.A.C.E.U.R. sînt inițialele de la Supreme Allied Commander Europe — Comandamentul Aliat Suprem al Tratatului Nord-Atlantic (N.A.T.O.) pentru Europa; S.H.A.P.E. este Supreme Headquarters Allied Powers in Europe altfel zis Cartierul Suprem al Puterilor Aliate în Europa; S.L.M.B. sînt inițialele de la Submarine — Launched Ballistic Missile, adică rachetă balistică lansată de pe submarin.

Cum se vede, din selecția noastră lipsește bomba cu neuștroni — N.B.; lipsesc alte noi avioane capabile să transporte încărcături nucleare; lipsesc sateliții ce funcționează pe bază de energie nucleară și ale căror erori pot avea consecințe dintre cele mai nefaste; lipsesc alte arme despre care nu se știe prea multe lucruri, „top-secretul” funcționînd, totuși, eficient; lipsesc proiecte cu destinație nucleară certă dar codificate sub nume atît de ingenue sau exotice ca „Amazonia”, „Sahara”, „Himalaya”, „Caledonia”, „Cavalerul Teuton” și altele ce nu le știm în momentul de față și care, aproape sigur, urmăresc distrugerii, distrugerii și iar distrugerii incalculabile.

Mai lipsesc rememorarile foarte necesare în asemenea cazuri precum cazul Hiroshima, cazul Nagasaki cu tot ceea ce au însemnat ele rău, foarte rău pentru această lume; lipsesc, apoi, amenințările care chiar au fost proferate: în situația nu prea îndepărtată a Vietnamului, de pildă.

Și, mai ales, lipsesc inițiativele — concrete și clare, lucide și responsabile însoțite de argumente indeniabile pentru ca aceste stări de lucruri și de spirit ale amenințării să dispară. Atunci, dicționarul respectiv ar putea fi mai util, ilustrînd ceea ce a existat și a fost lichidat. N-ar deveni propria-i victimă ci propria-i sursă de existență acceptabilă. E mult, dar ar fi atît de frumos și adevărat...

PETRE NICOLAE ■

Ciudate lucruri

Chiar în aceste pagini în care public rindurile de față am avut surpriza să citesc câteva lucruri incredibile: a dispărut gustul performanței și a crescut tentația de a trișa. Conducători de club, chiar sportivi, preferă recordului, învingerii inertei. „aranjamentele” și încă ce aranjamente! Sporturi pe care le bănuim pe veci „pure”, „ne-corrupibile”, tocmai pentru că nu angajau cine știe ce ambiții, iată-le înfestate de morbul „vinzării” și „cumpărărilor”. Nu mai departe, joia trecută se scria aici că și voleiul a ajuns la măsuri! Pe cînd o săritură cu o răjina mistificată? Pe cînd cumpărarea de cronometreuri sau de starteri, numai pentru o secundă în plus sau un centimetru ceva mai sus decît este posibil? Corupția poate atinge titlul și vom depista curînd și pe cei care găuresc țintele ca la armată pe vremuri pentru a nu se rămîne în consemn. S-ar putea merge și mai departe: trișarea pe sub apă, la polo sau chiar la „cîteva bazine” de inot. Dacă merge la cai pe hipodrom, și-au spus drukării, de ce n-ar merge și în baschet și în gimnastică. Doamne ferește! Și în trăsul cu arcul...

Așadar, ceva grav se petrece în sportul nostru. Cineva, și nu e vorba numai de o persoană, o categorie de indivizi a început să creadă că totul se poate. Citesc cu stupeoare că și la șah, în cinstita și buna competiție „Cîntarea României”, au fost introdusi profesioniști ca să cîștige pentru nu știu ce județ, titlul de cel mai bun. Dar asta e odios cu totul! La un cros, de asemenea, s-a constatat că cineva care nu era numai un trîpaș de ocazie, s-a infipt în fruntea bucatelor numai ca să sporească panașul unui oarecare teritoriu, și asta în pofida unor oameni care mai înainte de toate muncesc și pe urmă vin pe stadion sau în săli, numai pentru a se destinde. Lucrul este de nepermis! Măsurile, zic eu de o blîndețe intolerabilă, în cazurile semnalate, trebuie aduse la pontonă maximă: adică la cercetări penale și la excluderea din orice activitate sportivă, pe viață a celor ce se minjesc în felul acesta și fură unor oameni, care fac de plăcere sport, satisfacția de a cîștiga onest cu mijloacele cele mai modeste. Cit despre cei care „orga-

nizează” aceste rezultate trucate, ei sunt pasibili de pedeapsă, după părerea noastră pentru că înșelătoria în orice domeniu poate să fie răsplătită la fel cu cele mai mici găinării pentru care legea are penalizările ei. De ce nu am termina odată pentru totdeauna cu niște șmecheri care au înfestat mai întii fotbalul și acum vor să facă din întreaga noastră mișcare sportivă un fel de miș-maș general? Cine ne oprește să-l luăm de gît pe acești corupători și să-i aruncăm în temniță? Întreb...

Citesc tot în pagina aceasta că la federația de volci se petrec în continuare, lucruri mai dihai ca în fotbal. Este mereu amintită de cîțiva ani o tovarășă, Rodica Șiclovan. Ea are o fiică pentru care face totul căcînd orice norme etice. De ani de zile ziarerele se ocupă de domnia sa (vezi matrapazlicurile în legătură cu pierderile de meciuri ale echipei Penicilina Iași) și nu am auzit să se fi reușit să fie trimisă la cratiță!

De curînd CNEFS-ul are o nouă conducere. Nu cred că putem să-i cerem ca într-un atît de scurt timp să ia toate măsurile potrivite, dar cu puțină energie lucrurile ar putea fi corectate din mers. Iată, obținem strălucite succese în rugby, în gimnastică în atletism, în tenis de masă și chiar de cîmp, în domeniul luptelor unde am devenit aproape imbatabili. Crede cineva că dacă în aceste domenii s-ar fi trișat am pe fi podiumul învingătorilor? Pe urmă, cum stăm cu morală comunistă pe care am cam uitat-o, mai ales în domeniul sportiv? Arbitrii de fotbal care s-au murdărit și mai arbitrează încă, asta-i prea de tot! Am suspendat fotablistii care au trecut prin aresturi și pe arbitrii îi menajăm? Cu ce drept și cu ce scuză? Legea dacă e severă, e bună pentru toți. Mie mi se pare însă că începutul trebuie făcut cu cei mai responsabili, cu cei care din pasiune sau calcul sacrifică orice pentru a cîștiga. Astfel de coroane de lauri ofiliți nu ne trebuie și cine se mindrește cu ele trebuie să le rumege!

Promitem ca de la această tribună să nu mai crutăm pe nimeni, indiferent cine ar fi, și ce rang ar deține. E vremea ca presa să-și facă cu adevărat datoria, cu orice risc, din orice parte ar veni el. Și noi nu ne dăm în lături de la așa ceva, ca să se știe...

EUGEN BARBU

Fotbal, divizia B

PAȘCANI: C.F.R.—Gloria Buzău 0—2 (0—1). După modul în care a debutat partida, presiune a cefeștiștilor la poarta lui Cristian și bară a lui Apostol în minutul 24, se părea că Buzăul va cunoaște prima înfrîngere în retur. După o jumătate de oră raportul de forțe s-a echilibrat, iar contacturile liderului au întors soarta partidei, hotărînd un învingător merituos. ● Primul gol a fost înscris de Stan, cu câteva secunde înainte de pauză, după o superbă acțiune personală, la care ex-țeseanul Dinu, fundașul central al grupării gazdă, a privit ca din tribună! ● La reluare, Gloria n-a slăbit ritmul, ajutat de cursele derutante ale lui Radu Gheorghe, dar și de replica palidă a cefeștiștilor, găsiți într-o duminică proastă. Marea lor speranță, Mihalcea II, prezențat de programul meciului drept „eroul unor evenimente sportive pășcănene”, a jucat la limita dintre foarte prost și lamentabil. ● Scorul final a fost stabilit de căpitanul echipei buzoiene, fundașul Nicolae care a rețut sub bară o lovitură scăpată înainte de portarul cefeșt Ciorcilă, mereu nesigur în intervenții. De partea cealaltă, Cristian a făcut o partidă remarcabilă, salvîndu-și echipa din cîteva situații critice ● După meci, același public care a scandalat la început, „luptă, luptă, C.F.R., să lăsăm Buzău-n B”, i-a aplaudat pe oaspeții pentru jocul lor sigur și spectaculos, irezistibil pe contrast, unde Stan și Negoescu au fost adesea de neoprit. ● Arbitrul bucureștean N. Georgescu are meritul de a fi curmat la timp și cu hotărîre pornirile spre violență ale ambelor formații, fluierînd corect și autoritar. (Andrei Georgescu).

BUCUREȘTI: Autobuzul—Progresul Vulcan 2—1 (1—1). Programată pe un stadion prea mic pentru un meci așa de disputat, partida s-a încheiat cu victoria — de nimeni contestată — a gazdelor. Jucătorii de la Autobuzul au atacat din chiar startul partidei, reușind deschiderea scorului în min. 4, prin Niță. ● În continuare se părea că arbitrul bucureștean Max Popescu va scăpa jocul din mină, în primul sfert de oră al partidei spectatorii asistînd la o adevărată „corridă”, căreia i-a căzut victimă coordonatorul de joc al Progresului Vulcan, Popa, accidentat și înlocuit cu Turbatu. După două cartonașe galbene acordate cu întîrzieră (Mateescu și Marica), jocul se liniștește și, spre surprinderea suporterilor echipei gazdă, cei care domină și construiesc atac după atac sint jucătorii oaspeți. Fișec, survine egalarea (inscrie Cristea, la o fază electrizantă în careu, după ce tot trimisese mingea în bară), acest gol făcîndu-i pe elevii antrenorului Baboie să „stîngă motoarele”, cu gîndul la un rezultat egal. ● Și după pauză oaspeții evoluează la fel de monoton,

atacînd rar și fără nerv, acțiunile lor fiind cu regularitate stopate de apărarea adversă. Fără să strălucească și mai puțin inspirații decît la începutul jocului, dar la fel de insistenți, jucătorii antrenatei de E. Samureanu înscriu în ultimul sfert de oră, prin Sultănoiu, obținînd o izbîndă meritată. ● În încheiere nu trebuie trecută cu vederea slaba organizare de care a beneficiat această partidă, capacitatea stadionului din str. Prașilei fiind sub nivelul interesului de care s-a bucurat meciul. De asemenea, trebuie subliniată slaba prestație a arbitrilor de centru. (Cornel Catană).

BAIA MARE: F. C. — „U” Cluj-Napoca 1—0 (1—0). Victorie meritată a liderului (acum detașat în clasament) seriei a III-a. ● Băimărenii alcătuiesc la ora actuală o formație destul de matură în care forța ofensivă decurge, paradoxal poate, din jocul foarte bun și foarte ingenios tactic al... apărătorilor, în frunte desigur cu Sabou și Condruș. Și astfel, deși după părerea noastră echipa lui Viorel Mateianu n-a reușit duminică, în fața ochilor unei țări întregi, un meci în deplină concordanță cu posibilitățile sale actuale, totuși superioritatea sa a fost evidentă și prea puțin edificatoare pe tabela de marcaj. ● În acest sens va trebui însă să remarcăm „contribuția” portarului clujean Lăzăreanu, unul din atît de numeroși jucători nevăzuți-necunoscuți care populează fotbalul nostru fără a fi băgați în seamă de antrenorii primei divizii sau de selecționeri. Lăzăreanu a scos mingi-gol, dovedind o mobilitate și o abilitate de invidiat pentru mulți portari avînd în vitrina de trofee cîteva tricouri ale echipei naționale!

● Studentii clujei au jucat frumos, elegant așa cum le șade bine după tradiție, dar ei n-au încă maturitatea necesară primei divizii. Jocul a fost însă interesant, presărat cu multe faze frumoase — cu alte cuvinte perfect asemănător meciurilor de „A”, cu slăbiciunile și virfurile unui astfel de meci. În mod sigur, despre Universitatea vom mai auzi, iar pe F. C. Baia Mare o vom vedea la toamnă în prima divizie... ● A arbitrat foarte bine N. Rainea (Birlad), în formă pentru finala europeană pe care o va conduce în curînd. (Dumitru Grecu).

Ancheta noastră printre tehnicieni

Cine va juca la toamnă în divizia secundă?

Mai mult gîndind decît sprintînd, campionatul nostru se apropie de ultima linie dreaptă, suscitînd un interes în creștere și invitînd la fel de fel de calcule, cu privire la desemnarea echipei campioane, precum și a ultimelor trei clasate care, după cum se știe, vor evolua din toamnă în divizia secundă. Deocamdată lupta pentru evitarea retrogradării — care ne interesează astăzi — antrenează mai bine de jumătate din grupările primei divizii, anunțînd un final fierbinte, de la care se așteaptă un plus de dramatism și un plus de culoare într-un campionat care n-a strălucit nici prin nivel tehnic și nici prin regularitate. Înainte de a invita la cuvînt pe reprezentanții cluburilor din partea inferioară a clasamentului, iată cum se prezintă subsolul ierarhiei campionatului nostru, trecînd în dreptul fiecărei

echipe numărul de puncte, starea golaverajului și repartiția meciurilor care îi mai rămîn de susținut, acasă și în deplasare.

9. F.C. Constanța	27p, —3, 3a, 4d;
10. F.C. Olimpia	27p, —4, 3a, 4d;
11. C.S. Tirgoviște	27p, —5, 4a, 3d;
12. S.C. Bacău	27p, —9, 3a, 4d;
13. Dinamo	26p, +3, 4a, 3d;
14. F.C. Bihor	26p, —11, 4a, 3d;
15. F.C. Petrolul	25p, —1, 3a, 4d;
16. F.C. Corvinul	25p, —9, 4a, 3d;
17. Poli Iași	22p, —2, 4a, 3d;
18. F.C.M. Reșița	19p, —17, 3a, 4d.

Lăsîndu-i pe amatorii de calcule să interpreteze clasamentul de mai sus, cu doza de subiectivism tipică oricărui suporter, să ascultăm opiniile celor direct implicați, rugați să răspundă la două întrebări:

1. Credeți că echipa dv. va scăpa de retrogradare?

2. Cine va juca la toamnă în divizia secundă?

Iată răspunsurile primite, înfățișate în ordinea inversă a clasamentului:

18. ION MOTROC, antrenor principal:

1. Teoretic, Reșița mai are șanse, dar practic e foarte greu de obținut maximum de puncte în ultimele partide. Meciul pierdut cu Argeșul a însemnat spulberarea ultimei noastre șanse normale, dar avem datoria să jucăm restul de șansă care ne-a mai rămas pînă în minutul 90 al etapei din 15 iunie;

2. Petrolul, Politehnica Iași și Reșița, dacă nu se va întimpla nimic extraordinar.

17. LEONIDA ANTOHI, antrenor principal:

1. Da. Vom încerca să luăm puncta la Ploiești și Bacău, puncte pe care le vom adăuga celor 3 pe care le vom cîștiga acasă;

2. Cu siguranță, Reșița. Probabil, Petrolul. A treia e mai greu de precizat. Iașul nu va retrograda cu condiția ca toate meciurile care au mai rămas să se joace corect, cîștit, fără „ajutoare” mai mult sau mai puțin dezinteresate.

16. ILIE SAVU, antrenor principal:

1. Sper. Obținînd toate punctele de acasă, vom face 33. Cred că se va retrograda cu 33, probabil la golaveraj, dar ne vom bate cu toate forțele spre a mai cîștiga un punct afară, la Iași sau Satu Mare;

2. Reșița mi se pare definitiv condamnată. Iașul are, de asemenea, o situație foarte grea. Cea de a treia se va alege dintre Petrolul, Constanța, Satu Mare, Bacău, Dinamo și, firește, Corvinul. Nici campionii nu sint scutiți de emoții, ei au două meciuri acasă foarte dificile, cu Steaua și Timișoara, 3 puncte pierdute aici și Dinamo e în horă!

15. VALENTIN STĂNESCU, antrenor principal:

1. Cred că scăpăm. Dacă băteam Corvinul, eram sigur, dar acum?! Sint optimist pentru că sper să luăm măcar un punct în deplasare. Dacă a luat Constanța de la Dinamo, de ce n-am lua și noi de la Tirgoviște? Sau de la Arad? Cine știe de unde va sări iepurele?;

2. Sigure sint Reșița și Iașul. După aceea nu mai știu.

14. HORIA COSMA, președintele clubului:

1. Da. Vor fi suficiente 34 de puncte. la care vom ajunge în urma celor 4 victorii, cel puțin, pe care le vom obține la Oradea;

Acestea fiind zise, cel care își propune să comenteze răspunsurile de mai sus nu are o sarcină din cale-afară de grea. Nimeni nu vrea să se impace cu gîndul retrogradării, toată lumea face calcule și toată lumea speră, chiar dacă — iertate fie-ne vorbele ce urmează — uneori speranțele sînt mai degrabă de domeniul fanteziei decît de cel al lucidității, al analizei realiste a șanselor. Ne gîndim, în primul rînd, la Reșița, pe care o vedem, în ciuda unor posibilități teoretice, definitiv ieșită din cursă, deși ea a marcat o ușoară revenire de formă în retur, obținînd 9 puncte, cu unul mai puțin decît în toată prima jumătate a campionatului. Ne bucură însă, pe noi, ca și pe toți iubitorii fotbalului, cuvintele antrenorului Motroc, care ne dau nădejdea că, dacă va pierde legătura cu plutonul, Reșița își va apăra șansele cu corectitudine și demnitate, cîștit și sportiv. Au fost cazuri, nu în ani prea îndepărtați, cînd grupări ajunse în situații similare au jucat rol de „judecători” ai luptei pentru retrogradare, oferînd puncte și porțițe de scăpare unor colegi. Luptînd pe viață și pe moarte cu altele, sub ochii îngăduitori ai federației. Sperăm, asemenea tinărului antrenor ieșean Antohi, că nu vom asista în această primăvară la nici un meci de bunăvoință și că finalul campionatului se va desfășura într-o atmosferă de puritate și fair-play.

În rest, după cum se poate deduce din parcurgerea răspunsurilor primite, cei intervievați sint de acord că Reșița a pierdut trenul, foarte puține șanse de salvare fiind trecute în dreptul Politehnicii Iași. Numele Petrolului apare foarte des în decursul anchetei, pînă și optimismul bătrînului „Iup de mare” care e Valentin Stănescu afișîndu-se moderat, cu rezerve. Doar antrenorul secund al Bacăului, fostul fotbalist Vătafu, crede în steaua formației din Ploiești, indicînd Hunedoara ca pe o a treia prezumtivă retrogradată!

Ca totdeauna, cititorul va fi avînd socotelile sale, fîinînd în egală măsură de matematic și de atașamentul față de una sau alta dintre grupări. Pînă la înfirmarea lor, ele vor fi — cu siguranță — cele mai exacte, aceasta fiind una din laturile care fac deliciul de început fără sfîrșit al jocului numit fotbal. Părerea noastră e că abia ultima etapă va decide și că, în mod normal, echipele clasate în prezent pe locurile retrogradării vor avea cel mai mult de furecă.

OIDIU IOANIȚOIA

Spionaj și electronică

Intr-o vreme care nu lăsa încă să se întrevadă amploarea pe care o va căpăta folosirea mijloacelor electronice în activitatea de spionaj, psihanalistul Freud, un om în genere străin de aceste preocupări, a scris aceste cuvinte profetice: „Cei ce au ochi pentru a vedea, și urechi pentru a auzi vor constata repede că muritorii nu pot ascunde nimic”. Citată într-o carte franceză referitoare la războiul dintre serviciile secrete fraza lui Freud ni s-a părut definitorie pentru stările de lucruri actuale și ne-am luat libertatea să o reproducem aici.

Căci statele moderne și-au multiplicat în prezent de mii și mii de ori capacitatea de percepție a ochilor și urechilor de care se servesc pentru a se studia reciproc. Acești ochi și aceste urechi sînt instrumentele moderne de detecție, infinit mai cuprinzătoare și mai precise decât simțurile umane.

Pentru moment se pare că recordul sensibilității îl deține magnetometrul, un aparat destinat măsurării variațiilor cîmpului magnetic, indiferent de mărimea lor. Aceste variații, sau mai bine zise perturbări, pot fi produse de cauze diverse între care de apariția la locul fenomenului a unor obiecte ce înglobează o cantitate de metale așa-zise magnetice, fierul, nichelul și cobaltul. Asemenea obiecte conținând cantități sensibile de metal pot fi, de exemplu, un submarin în imersiune, un siloz adăpostind o rachetă balistică inter-

continentală sau o platformă plutitoare pentru extragerea petrolului din fundul mării. Perturbații ale cîmpului magnetic pot fi provocate și de o explozie sau de existența unei linii de curent de înaltă tensiune. Cele enumerate mai sus ilustrează, sperăm destul de bine, folosul imens pe care îl pot aduce magnetometrele activității de investigații desfășurate la scară planetară de către marile servicii de informații. Precizia acestor aparate a devenit atât de mare, încît nu le scapă aproape nimic, orice obiect cit de cit important, este reparat fie că se află la 1000 m sub apă, fie că se află la 200 m sub pămînt. Datele înregistrate de magnetometre în cursul misiunilor de observare terestră umplu mii de kilometri de bandă, iar informațiile extrase ca urmare a analizării lor sînt fixate pe fișe perforate și introduse în ordinate care compară, evaluează și exploatează această bogată recoltă de materiale.

Utilitatea magnetometrului este cu atât mai uimitoare cu cît fizica teoretică n-a izbutit să lămurească pînă în prezent ce este magnetismul. Se apreciază, în general, dar nu există încă nici o certitudine în această privință, că magnetismul constă într-un fel de efect datorat sarcinilor electrice aflate în mișcare. Ceea ce este cert este faptul că pămîntul este înconjurat de o „magnetosferă” ale cărei perturbații, fie ele cit de mici, pot fi detectate.

În timpul ultimului război mondial se luau măsuri speciale de protecție împotriva unor arme construite pe baza efectelor magnetice; de pildă, vapoarele erau special echipate pentru a evita atragerea către ele a

minelor magnetice. Sensibilitatea instrumentelor de măsurătoare magnetică de astăzi este însă prea mare pentru a le mai putea înșela cu mijloacele folosite atunci.

Alături de magnetometre, între aparatele folosite pentru spionajul electronic trebuie citate seismografele. Construite inițial pentru detectarea cutremurelor de pămînt, ele sînt astăzi folosite mai ales pentru detectarea exploziilor nucleare.

În ce privește detectarea lansărilor de rachete ea este pe deplin posibilă cu ajutorul aparatului radar. Sînt utilizate în acest scop atît aparatele radar obișnuite, cu rază scurtă de acțiune, dar plasate în puncte de eficacitate optimă, cît și radari care funcționează prin reflectarea de unde, montate pe sateliți. Există în momentul de față, plasați pe diferite orbite, sateliți artificiali ai pămîntului care nu sînt revendicați de nici una din marile puteri. Sînt sateliți dotați cu aparatură radar, cu magnetometre, cu detectoare de raze infraroșii, cu aparatură foto, cu receptoare radio, ș.a.m.d. Alături de alți sateliți oficial recunoscuți de proprietarii lor, dar acoperiți cu frunza de viță a observațiilor meteorologice, geologice etc. și alături de alte posturi de supraveghere electrică fixe sau mobile, răspindite pe suprafața întregii planete, acești spioni electronici anonimi sînt ochii și urechile marilor servicii de spionaj contemporane.

I. MOCANU ■

(Va urma)

Moartea boxerului

Repartizarea lui Covaliu în serviciul miliției brăilene s-a efectuat, așa cum era și firesc, cu o oarecare solemnitate. Boxerul avea merite incontestabile față de orașul de obirșie, iar entuziasmul lucrătorilor l-a impresionat din prima clipă. În cabinetul comandantului s-a prezentat sublocotenentul, cum scrie la carte, în finută cu diagonală și mănuși, și-a rostit numele și a înmînat ordinul pe baza căruia fusese mutat. Colonelul Ionescu Constantin era numai zîmbete, i-a întins mîna, l-a invitat să ia loc, prezentîndu-i și pe șeful serviciului, sub ordinea căruia intra.

— Munca de aici nu se deosebește de cea din Capitală, i-a spus colonelul, dar să știi că există un specific anume, de care va trebui să ții seamă și poate că pe acesta îl ai în sînge, dacă stăm să ne gîndim bine, fiindcă ai văzut lumina zilei aici, la noi și tot aici ai crescut.

— Tovarășe colonel, colțurile toate și cu ochii închiși le recunosc. Eu n-am pierdut contactul cu ai mei. Ori de cîte ori am avut o zi sau mai multe libere zburam încoace.

— Dacă într-adevăr te leagă atîtea amintiri de oamenii și locurile de la noi, înseamnă că îndeplinirea sarcinilor va fi mult ușurată. Noi ne-am gîndit să-ți oferim un sector central, dar care să cuprindă în același timp și o parte din cheiul Dunării.

Pe urmă, discuția a alunecat, în mod inerent, către box. Îl avea în față, de fapt, pe fostul campion la categoria semigrea, retras onorabil din competiții și fixat acum în profesiune cu toate rădăcinile. Putea vorbi detașat despre epoca lui de glorie, dar Ionescu nu bănuia că atingînd acea problemă sensibilă îl cam jena pe interlocutor și, atunci, Covaliu, prudent, încercă o ușoară eschivă, vorbind doar despre pronostic-

urile lui, privitoare la echipa brăileană în competițiile ulterioare.

— Și ce o să faci cu trofeele, le depui la club, aici ?

— O parte le-am lăsat la clubul bucureștean, iar cele de la juniorat o să le depun în vitrinele de la Brăila.

— Peste mult timp ?

— Nu prea cred că va dura decît pînă le despachetez și le transport acolo. Voi reține asupra mea numai autografele primite de la cei mai valoroși boxeri ai lumii din deceniul '60-'70'. Această-i comoara mea și o voi lăsa moștenire copiilor...

— Bună idee, conchise colonelul și se ridică de pe scaun, lăsînd să se înțeleagă că discuția luase sfîrșit.

Contactul cu sectorul, recunoașterea, porțiune cu porțiune, stradă cu stradă, casă cu casă, s-a făcut într-un timp relativ scurt. Cînd s-a aflat că aria de competență a sublocotenentului Covaliu se întindea în cartierul central către Dunăre și că el a și luat în primire serviciul, curioșii au început să răsără pe stradă și să-l ovaționeze ca într-un drum triumfal. Într-adevăr, această apariție constituia un eveniment ieșit din comun. Copiii și tineretul erau cei mai fericiți, iar vîrstnicii se așteptau ca reputația marelui campion să vestească orice tentativă la răufăcătorii care ar fi vrut să acționeze în zonă. Din primele zile se statorniciră un sentiment de siguranță: urma doar ca fostul boxer să confirme și să-l justifice.

Covaliu își fixă drept obligatorie identificarea indivizilor aflați în diverse ipostaze de parazitism, căci nici cartierul pe care-l luase în primire nu se putea fîlă că îi lipsește cu desăvîrșire acest gen de specimene. Ba, dimpotrivă, subiectiv vorbind, era complet nemulțumit de cei aproape zece tineri — șase băieți și patru fete fără ocupație și, mai ales, fără dorința de a se apuca de muncă. În fugarele întrevăderi ce le-a avut cu ei n-a reușit de fapt prea mare lucru. A eșuat, de pildă, și în cazul Norei Panaitescu,

o mică cochetă, peste măsură de elegantă, nejustificat de cheltuitoare, prinsă în hățușul combinațiilor nocturne de la barul „Rubin”, ca și Alfred Pora, fiul fostului profesor de desen Constantin Pora, care i-a lăsat băiatului, potrivit unor principii libertine, dreptul să se orienteze în viață după „propria busolă”, iar băiatul n-a făcut altceva decît să capoteze în brațele unor barbugii și indivizi fără contur moral, certaiți cu legea, legînd școala la gard. Între timp, făcînd-o pe filosoful în circiumi, i s-a mai deschis și pofta să cîștige bani nemunșii din tranzacții obscure, pînă a ajuns să fie condamnat în trei rînduri cu amenzi prevăzute de legile în ființă și să stea închis de două ori. Dar distinsul fiu de profesor nu s-a învîțat totuși minte, a continuat să dea cu nasul prin holurile hotelurilor unde-și căuta victimele să le fraierească, vînzîndu-le țigări străine pe sub mînă, cumpărînd la prețuri derizorii de la marinarii străini care, întîmplător, treceau prin dreptul casei lui, urcînd strada din port către oraș. Ce-i drept, aria de lucru i s-a cam restrîns. Acum umblă ca un lup singuratic, oamenii îl evită sistematic, iar fetele, pînă nu de mult îndrăgostite de el, nu-l mai pot suferi deși altfel e băiat „frumos” și are o gură bogată. Le-a „vrăjit”, cum zic smecherii, în chip și fel, iar pe unele le-a tapat pur și simplu de bani, mințindu-le că le restituie sumele datorate a doua zi. Bineînțeles că naivele n-au mai văzut nici o lefcaie îndărăt și s-au făcut de ocară în fața părinților. De frica și de urîtul lui unele n-au mai ieșit în oraș. Fratele uneia din domnișoarele ademenite de păgubitorul donjuan l-a căutat ce l-a căutat și l-a întîlnit pe stradă, trîgîndu-l la răspundere, la care domnul „olă”, cu un cinism specific pușlamalei fără scrupule, i-a ripostat:

— Dacă e fraieră, domnule, nu trebuie să răspundem noi. Ține-o ascunsă și n-o mai lăsa să umble în lume.

EUGEN TEODORU ■

Evoluții

Confrății de viațuire, doi maimușoi odată. Deliberau pe tema de mult timp abordată. Pe unde-ar fi mai bine ei viața să-și petreacă? Să ia pămîntul reazem, ori tot pe vechea cracă ?

Am mai cunoaște lumea și multe lucruri noi! Își susțină părerea unul din maimușoi. Mai sigur este pomul — luă cel-lalt cuvîntul. Căci plin e de primejdii și neștiut pămîntul.

Avînd ei fiecare destule argumente. Mai mult — precum se vede — decît suficiente. Se despărțiră frații pe drumu-i fiecare. Alese unul pomul, iar cel-lalt o cărare.

Și vremuri de atuncea au curs nenumărate. Căci în milenii drumul acesta se socoate. Primul trecîndu-și viața sîrînd din pom în pom. Al doilea pe cărarea ce-avea să-l facă om.

Iar dup-o lungă vreme — așa a fost să fie — Se întîlniră frații într-o... menajerie, în roluri diferite; privitul, privitorul. E tot maimușă primul. Al doilea... autorul!

Morala se impune după a mea părere. Nu orice coborîre înseamnă o cădere. De unde este simplu — priceapă fiecare — Nu orice ascensiune înseamnă o-nălțare!

ARCADIE CHIRȘBAUM ■

Titi face declarații...

Vreau să subliniez cu modestie, de la bun început, că un interviu cu Titi — amestec suav de Don Juan și filodormă — e foarte greu de obținut. În ciuda părerii comune, deși liber profesionist, Titi este extrem de ocupat. Trîndăvia implică obligații dintre cele mai diverse, nici nu știe cum s-o scoată la capăt.

Am să încerc să descriu cu exactitate întîlnirea mea cu Titi. De-abia la ora 12 dimineața, celebrul, valorosul, capriciosul Titi, inutilul și divinul Titi, se dovedise capabil de a face declarații presei. Inactivitatea îndelungată îi dăduse o anume noblețe, avea de toate, și un zîmbet tragic, și cearcăne la ochi. Respectîndu-i valoarea și paloarea, mi-am luat riscul unei discuții „corp la corp”.

— Iertați-mă, stimată Titi, dar cu ce vă ocupați ?

— Această întrebare, pe care eu o credeam, în naivitatea mea, sarcastică, îl făcu să zîmbească.

— Eu nu mă ocup cu nimic.
— Și din ce trăiți ?
— Tot din nimic. Cîndva am fost și eu încadrat în cîmpul muncii, și mă sculam la cinci dimineața, aveam păreri mele, mă simțeam foarte bine, mai ales fizic. Însă acum, de cînd nu fac absolut nimic, sînt surmenat, n-am vitamine, n-am proteine.

— Iertați-mă, dumneavoastră sînteți cunoscut pentru energia pe care o depuneți, n-ați putea să ne dați o imagine exactă a unei zile din viața dumneavoastră ?

— Am să încerc. Viața unui om care nu face nimic, dar absolut nimic, e mai grea decît cea a celor care trag la galere. Știu, o să-mi spunefi, da' de ce?... Cine nu face nimic, are o viață sufletească foarte bogată.

— Și ce înțelegeți dumneavoastră prin sufletească ?

— Pentru mine viața sufletească, spre deosebire de cea ce cred poezii și scriitorii, e un mod de a-mi petrece viața cît mai plăcut. Sufăr în amor ? Îmi înec suferința în alcool. Cineva nu mă apreciază ? Indignat, mîncî și tac.

— Și nu vă crapă obrazul de rușine ? Iertați-mi expresia, este prea frustă.

În mod ciudat, această întrebare îl răvăși, îl biciui, și parcă o adiere de rațiune îi lumină cearcănele ilicite.

— Să-mi crape obrazul de rușine ? Eu n-aș vrea ? Dar nu pot să-mi permit luxul ăsta.

TEODOR MAZILU ■

Salonul de umor — ediția a II-a

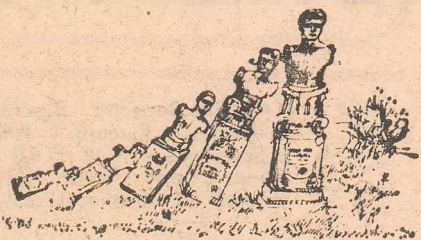
Recent la Tirgu Mureș a avut loc în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” a doua ediție a salonului național de umor — expoziție organizată de Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea artiștilor plastici din județul Mureș, cenaclul tineretului Apollo și revistele „Vatra” și „Uj-Elet”. Gazda acestei expoziții a fost holul noului teatru din localitate unde și-au dat întîlnire peste 45 de artiști ai genului a-fîșînd peste 120 de lucrări. Dacă s-ar fi expus tot ceea ce s-a trimis pentru această expoziție și holul teatrului ar fi fost neîncăpător — demonstrînd încă o dată marelui interes al caricaturistilor pentru această întîlnire care de la început, prin condiția de participare, s-a anunțat ca fiind o expoziție de caricaturi fără cuvinte. În cuvîntul de deschidere criticul de artă Horia Horiaș, a subliniat faptul că această expoziție prin ideile majore abordate, prin genurile și tehnicile artistice de execuție, nu se înscrie ca o manifestare muzeistică — caricatura nefiind făcută ocazional, ci puternic ancorată în realitate. Este foarte bine — a arătat în continuare criticul de artă — că un cenaclu de tineret a cîștigat încrederea în rîndul artiștilor de acest gen, demonstrînd marea lor participare, fiind o trambulină de lansare a tinerelor talente.

Legat de această idee a grijii față de tineretele talente, profesorul Dănes Molnar, inițiatorul saloanelor de umor de aici, ne spunea că anul acesta, edi-

ția a II-a a expoziției reprezintă de fapt anul confirmării salonului de umor de la Tirgu Mureș. „Desigur mă gîndesc de pe acum ca la viitoarea ediție să lărgim posibilitățile de participare a tinerilor, să introducem în expoziție afișul umoristic, benzi desenate și obiecte umoristice”.

Premiile acordate la această expoziție au fost: premiul comitetului U.T.C. — județul Mureș lui Timotei Nădăsan; premiul cenaclului Apollo lui Dorin Damaschin, premiul U.A.P. — județul Mureș lui Dănes Molnar și Craiță Mindru-Vasile, iar premiul pentru debut Irinei Dascălu. Premiul revistei „Flacăra” a fost acordat caricaturistilor: Rudolf Schmücke, Pavel Botezatu și Ady Iozsef, premiul ziarului „Știința tineretului” lui Aurel Ștefan Alexandrescu și Szabó Zoltan, premiul gazetei „Munca” și „Munkaselet” lui Nicolae Mocanu și Ștefan Boros, premiul gazetei Ifyümunkás lui Mircea Bîcă. Revenind la debut așa vrea să subliniez faptul că la această expoziție au debutat cu succes 3 tineri aceștia fiind: Mircea Gheorghe, Ady Iozsef și Szabó Zoltan. Vizitînd acest salon de umor ne punem din nou întrebarea: pe cînd o astfel de manifestare și în Capitală ?

SORIN POSTOLACHE ■

VASILE CRAIȚA-MINDRA ■

— Cine sînteți pentru dumneavoastră, Vladimir Ciocov ?

— Un om născut într-un sat din Cimpia Banatului. Tatăl meu, țaran harnic care se scula la trei dimineața și ieșea la cîmp mai devreme decît alții, om sănătos, de fier cum se spune, a murit, ne-a lăsat pe neașteptate la 38 de ani. Am rămas numai cu mama și cu fratele meu mai mic. Deși nu am avut o stare materială proastă, neapartinînd celor săraci, totuși, prin moartea tatălui, totul s-a schimbat în rău, așa că nu am avut o copilărie frumoasă, fără griji, dimpotrivă, am cunoscut destule greutăți și nevoi. Am învățat de atunci să fiu modest, să mă alătur întotdeauna celor mai lipsiți, mai umiliți, mai suferinzi. De aceea nu-mi plac nici azi aroganții, cei ce umblă cu nasul pe sus, cei plini de sine.

— Cu școala cum v-ați descurcat ?

— Am învățat patru clase primare la școala confesională sîrbă din comuna natală. Saravale — Timiș, avînd ca învățător un om bun, care ne lăsa de multe ori singuri, plecînd după diverse treburi. De obicei mă lăsa în locul lui să țin ordine și să-l ascult pe ceilalți. Aceasta îmi plăcea nespun de mult — mă vedeam atunci aproape un învățător, ceea ce am și devenit mai tîrziu trecînd prin Gimnaziul mixt din Sinnicolau Mare, unde am învățat trei clase. Și aici am fost un copil sirguincios. După ora șapte eram deja la poarta școlii așteptînd să se deschidă. Mi-au plăcut școala și învățătura întotdeauna. Profesorii m-au iubit. Nu-i pot uita niciodată pe Smaranda și Laza Rusovan, pe directorul Bucureșcu, pe profesoara Munteanu (Girleanu), pe matematicianul Tapoș ș.a. Am continuat să învăț la Timișoara la Școala normală. Ca tînar învățător am lucrat cu inimă și dăruire în mai multe comune din Banat. Am adunat multe impresii care au devenit mai tîrziu poezie.

— Sînteți mulțumit de biografia dumneavoastră ?

— Am motive ca în general să fiu mulțumit. Nu aș schimba cu nimeni în lume. Nu mi-am dorit nici gloriei, nici onorurii. Prețuiesc mult simplitatea.

— V-ați propus deliberat ca la 16 ani să scrieți prima poezie ? Ce v-a determinat să scrieți chiar la vîrsta aceea ?

— Frumusețea naturii, singurătatea și liniștea nopții.

— Totuși, de ce ați început să scrieți ?

— Am fost un timid. Dădeam mai puțin decît puteam da. Scrisul a devenit un soi de revanșă. Suprema satisfacție am cunoscut-o în creație.

— Sînteți fericit că scrieți așa cum scrieți sau v-ați dori să scrieți altfel ?

— N-aș putea să spun exact. Scriu așa cum îmi vine. Nu scriu azi cum am scris ieri, nici mîine nu voi scrie așa cum scriu azi. Nu pot suferi monotonia și pietrificarea într-o anumită formă dată.

— De cînd nu v-ați făcut un examen de conștiință ?

— Examenul de conștiință mi-l fac permanent. Nu vreau să trec niciodată peste greselile mele.

— Niciodată ?

— Probabil că am obiceiuri de care nu m-am debarasat și nu-mi dau seama. Dar cu voia mea n-am făcut niciodată vreun rău.

— Ce relații aveți cu realitatea imediată ?

— Realitatea imediată, ca și realitatea în general, le am mereu în vedere, fiind în permanent contact cu ele. Cum s-ar zice, mă aflu într-o permanentă documentare, pe stradă, în tramvai, la fabrică ori în sat cînd mă duc, ba chiar și în concediu, colind locurile, stau de vorbă cu oamenii ca să adun materie primă pentru poezia viitoare.

— Ați scris odată așa : „Eu viețuiesc în veacul cînd timpul se grăbește”. Dar poezia pe care o scrieți nu pare deloc a unui om grăbit.

— Aveți dreptate. Ideea pe care ați amintit-o este ideea principală din poezia *Profilul timpului* care se referă la ritmul din cale-afară de viu, trepidant, al epocii noastre, în care se petrec lucruri de necrezut, aproape minuni, în care un an înseamnă un veac în pri-

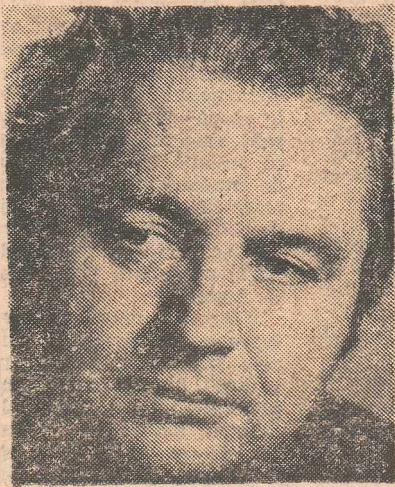
„O conștiință trează

înseamnă să fii atent

mereu să descoperi noul”

Scriitorul Vladimir Ciocov s-a născut la 27 ianuarie 1920 în Saravale — Timiș.

Bibliografie selectivă : *Poezii* (1953), *Versuri alese* (1956), *Mîine e sîrbătoare* (1957), *Bucurii* (1960), *Sub cerul clar* (1962), *Prin frunze în bătaia vîntului* (1966), *Drumeții lirice* (1968), *În pas cu sine însuși* (1970), *Chemările luminii* (1973), *Neliniști albe* (1974). În limba română i-au apărut volumele *Poezii* (1964) și *Poemele candorii* (1972).

vînța realizărilor tehnicii, ale științei, a schimbărilor revoluționare, a salturilor în general. Cit privește poezia mea, deși am scris mai mult de zece cărți, n-am socotit nici o clipă că m-am grăbit. Sau, cum spunea marele poet Argezi : mă grăbesc încet. Scriu relativ încet, de multe ori cu trudă și transpir, cum se zice, deasupra versurilor : revin, șterg și reiau de la început. În aceasta cred că rezidă și succesul multor poezii inspirate din viață, trăite și simțite. Părerile că se pot scrie poezii bune așa, dintr-o dată, mi se par nefondate, nereale. Desigur că o poezie neinspirată, neautentică, oricît ar fi ea lucrată, cizelată, rămîne tot nepoezie, versificație goală pur și simplu.

— Sînt într-un totuși de acord. Mai ales că nu e cazul dumneavoastră care sînteți cunoscut ca un bun poet de azi din România, cel mai cunoscut dintre scriitorii de naționalitate sîrbă de la noi.

— A ocupa un loc de frunte în societate, în literatură este un lucru frumos și mare. Este ceea ce-și dorește, la ce rivnește fiecare. Mă simt bine pe acest loc și deși nu sînt din fire, așa cum am mai spus, orgolios, mai că-mi vine cîteodată să zbor. Dar mă rețin.

— Nu faceți deloc rău.

— Sînt totuși mîndru că am realizat ceva — că nu mai sînt un anonim, că visele mele de pe băncile școlii sînt realitate. În același timp sînt însă conștient că nu-i ușor să-ți menții un loc cîștigat. Sînt destui care și-l doresc și luptă să-l ocupe. Garanția menținerii lui este munca fără preget, autodepășirea și dragostea și dăruirea pentru artă, pentru poezie, fără de care nu pot trăi.

— Vă rog să-mi enumerați cîțiva dintre reprezentanții literaturii sîrbe de la noi.

— Sînt mai vîrstnicii Raikov Svetomir, Laza Ilici, Neboișa Popovici, Jiva Popovici sau mai tinerii Gioca și Draga Mirianici, Ivo Muncian, Iovan Ciolacovici, Cedromir Milenovici.

— Scrieți în limba sîrbă dar trăiți, de cînd v-ați născut, în România. Ce înseamnă acest lucru pentru dumneavoastră, pentru ceilalți scriitori de limba sîrbă ?

— Înseamnă înainte de toate a fi un cetățean cu drepturi și îndatoriri egale și depline cu cele ale tuturor cetățenilor acestei țări. Înseamnă a scrie pentru națiunea socialistă a României. A fi un bun patriot și a te dăruia cu totul cauzii înalte de construire a socialismului și comunismului pe meleagurile noastre.

— Și totuși, unii desfid această realitate, și de peste hotare, fără a cunoaște faptele în adevărul lor, măscocesc tot felul de „basne” în legătură cu situația naționalităților conlocuitoare de la noi.

— Sînt niște minciuni spusele lor. Problemele pe care le tot abordează diverse posturi sau ziare străine, despre pretinsa lipsă de libertate a naționalităților, despre faptul că nu si-ar putea exercita toate drepturile sînt propa-

gandă deșantată, au ca scop, fluturînd aceste neadevăruri, de a crea o atmosferă de neîncredere, de nesiguranță. Sînt chiar încercări de a învrăjbi, de a semăna discordia între naționalitățile conlocuitoare și ceilalți cetățeni ai patriei. Ba chiar de a atenta la bunele relații care există între țările socialiste vecine. Din fericire, poporul român — români, maghiari, germani, evrei, sîrbi — are o unitate ce nu poate fi deloc zdruncinată.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre relațiile dintre scriitorii români și cei din Iugoslavia.

— E știut faptul că relațiile româno-iugoslave, de bună vecinătate și prietenie se dezvoltă între două popoare care n-au avut niciodată vreun conflict, n-au avut nimic de împărțit ci doar au luptat prin veacuri pentru libertate împotriva agresorilor străini. Aceste relații cunosc și astăzi o tot mai mare dezvoltare în toate domeniile, începînd cu cel economic, tehnic, științific, de construire comună a obiectivelor mari, cum este marea hidrocentrală Portile de Fier I, cum va fi hidrocentrala Portile de Fier II. Aceste relații sînt, așa cum s-a subliniat în repetate rînduri la întîlnirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, un model de colaborare sinceră și prietenească între două popoare, două popoare socialiste care își făuresc o soartă mai bună.

— Acesta este un cadru deosebit de propice pentru relații bune cu scriitorii din Iugoslavia.

— Într-adevăr. Se colaborează mult, se fac traduceri, au loc vizite reciproce. Dar, în același timp, cred că s-ar putea face mult mai mult. De exemplu, în privința traducerilor.

— Totuși, în limba română se află traduse opere de Nușici, Vasko Popa, Miodrag Pavlović, Ivo Andrić...

— E adevărat. Însă e regretabil faptul că nu sînt traduși pînă acum cei mai mari poeți ai acestor două popoare : Eminescu, cel mai mare poet al nostru, și Petar Petrovici Njegoș, cel mai mare poet sîrb și iugoslav. Ar fi timpul să traducem mult mai mult.

— Dumneavoastră ce intenții aveți în acest sens ?

— Am tradus cele mai frumoase poezii ale lui Argezi pentru prima oară în sîrbo-croată. Volumul — bilingv — va apărea în curînd la Editura „Facla”.

— Care credeți că sînt faptele semnificative ale istoriei pe care o trăim ?

— Trăim într-o epocă nemaipomenită. Cînd eram tînar doream să răsborn o lume întreagă. Într-o mare parte a globului ea a fost răsturnată. Sînt mîndru că am contribuit și eu, cu scrisul meu, cu întreaga mea activitate, la evenimentele mari ale epocii noastre. Aș dori însă ca și revoluția tehnico-științifică la care asistăm să contribuie în mai mare măsură la binele omului și mai puțin, mai bine-zis, deloc, la încercarea de a-l distruge.

— Cum explicați coexistența unor fapte sublime în existența omului con-

temporan cu altele atroce ?

— Creațiile în domeniul științei, al tehnicii, călătoriile cosmice, creațiile în domeniul artei sînt umbrite de multe rele și mizerii, de pete, de atrocitățile cele mai crude, de asasinat, de răpiri, de ucideri în masă, de ură și dispreț pentru om. Cum să le explici oare ? E într-adevăr greu. De secole vrem un om mai bun și mai fără metehne, dar este încă departe de perfecțiune. Planeta noastră și omenirea înainteașă mai anevoie în privința afirmării calităților morale decît știința și tehnica. Vorba lui Esenin : „Și cu-acest soare leneș / Planeta se-nălzește greu”.

— Ce credeți că a adus socialismul nou în viața poporului nostru ?

— Cînd aud pe unii vorbind de rău socialismul și realitatea din țara noastră aș vrea să le amintesc de ceea ce a fost și ce este acum, să le spun că fără socialism acest popor al Miorîței ar trăi încă în beznă și sărăcie, că nu s-ar fi pomenit să fie la conducerea țării, de la președintele ei pînă la ultima comună oameni trudituri, că lumina școlii și a cărții ar fi rămas numai o dorință pentru cei mai mulți, că nu s-ar fi ridicat aceste fabrici și întreprinderi, orașe întregi care stau măturie convingătoare a epocii mărețe în care trăim. Aceasta se datorează în primul rînd marului nostru partid al comunistilor și conducătorului său îndrăzneț și iscusit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care intru-chipează tot ce este mai înalt și mai bun în acest popor, fiind o garanție pentru viitorul nostru.

— Se pare că sînteți adeptul unei poezii bine ancorate în realitate, al unei poezii pline de vitalism, socială.

— Nu-mi place să teoretizez. Poezie socială înseamnă să fii și să scrii pentru cei mulți, să scrii despre năzuințele și gîndurile și sentimentele lor, despre lupta pentru o viață mai bună și mai dreaptă. Dacă ești alături de ei, dacă te-ai dăruit idealului măreț de construire a socialismului și comunismului, te declari cu fermitate adept al acestei poezii.

— Care dintre scriitorii noștri de azi vă solicită interesul ?

— Îi cunosc bine aproape pe toți. Mă bucură succesul fiecăruia dintre confrății mai vîrstnici sau mai tineri. M-ai pus însă în incercătură. Pe cine să citez ? Lista celor mai buni este lungă. Totuși, nu pot să nu-i pomenesc pe cei mai cunoscuți : Marin Preda și Eugen Barbu ca prozatori ; pe Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu ca poeți.

— Cum trebuie să fie azi scriitorul ?

— O conștiință trează a poporului.

— Conformismul poate face casă bună cu o astfel de conștiință ?

— În nici un caz. O conștiință trează înseamnă să fii atent mereu să descoperi noul. Să fii dinamic. Să nu lași lucrurile să șlea pe loc, să se pietrifice. Să stimulezi efervescenta creatoare. Să combati tot ce este înapoiat, perimat, ce și-a trăit traiul. Și mai înseamnă a ține sus steagul adevărului fără să dai dovadă de lașitate nici un moment.

— Prin ce credeți că se poate revanșa omul pentru condiția sa vremelnică ?

— Nimic nu mă doare mai mult decît faptul că timpul trece, zboară așa de neîndurător, că viața este atît de scurtă, efemeră, iar omul o frunză, cum ar zice poetul, care se rupe fără zgomot. De trei ori cîte douăzeci — atîta. Sau, ceva mai mult. Și totul se încheie. Porți cîteva paltoane pînă la ponosiș și te duci. Ce să faci ? Cum să te răzbuni ? Cum să te pui bine cu „marea trecere” ? Este o singură posibilitate : să lucrezi, să dăruiești ceva ca să rămîni, să dăinuiești. Cît ? Nu se știe. Pînă la urmă și monumentele pier. Dar să durăm monumente.

— Aveți vreo șansă ?

— Cîndva, pe-o placă, va rămîne scris și numele meu, cum dealtfel se scrie numele tuturor muritorilor pe o piatră. Că va fi scris pe un monument de piatră sau de bronz nu are importanță. Undeva va fi scris și numele meu.

GEORGE ARION

FLĂCARA Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nănescu - 16 17) ; cultură știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Cătană - 17 82, 16 21) ; secretor responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei” Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM - Departamentul Export-Import presă, PO Box 136-137 telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU